

ARTUR LARSSON

LINNEA BOREALIS · LINNEA

CZ. SLANIA SC.

KONGAPOSTEN

Erik Lindgren

Omkring 400 namngivna personer spelar olika roller i denna bok om hur kommunikationerna växt fram inom det småländska Konga härad i takt med samhällets utveckling.

I många citat ur brev och protokoll träder bygdepolitiker och privatpersoner fram och hävdar egna och hemortens intressen med god formuleringskonst. I huvudsak är det villkoren för "de små" människorna som speglas i sockenvis återgivna berättelser.

Framställningen baseras på dokument som förvaras vid Postens arkiv i Stockholm och Växjö. Utblickar görs även mot andra landsändar med kommentarer till olika regler i posthanteringen. Boken är intressant även för hembygdssamlade filatelister, var de än har hemvist. De kan använda den för uppläggnig av hemortssamlingar.

Kanske kan ättlingar till äldre tiders kommunalgubbar eller post- och järnvägstjänstemän känna glädje i att läsa om hur förfäder kämpat för drägligare villkor eller för att få en poststation på rätt plats i socknen.

ISBN 91-970657-4-9

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Kungens post.....	5
Kungens post blir allas post.....	6
Kronobrevbäringen i Konga härad.....	7
Postkontor på landsbygden.....	11
Aldre poststationer:	
Tingsryd.....	13
Vissefjärda.....	26
1874 års poststationer:	31
Furuby.....	35
Hovmantorp.....	39
Lessebo.....	43
Linneryd.....	46
Långasjö.....	53
Sjöbol (Ingelstad).....	59
Snärshult.....	69
Almeboda.....	71
Öremo.....	77
Yngre lantpoststationer:	
Djuramåla.....	81
Dångebo.....	85
Konga.....	89
Gäddeviksås.....	97
Källehult.....	103
Nöbbeled (Värends Nöbbele).....	107
Rävemåla.....	111
Uråsa.....	119
Väckelsång.....	127
Järnvägen Växjö - Ronneby.....	131
Hensmåla.....	137
Tattamåla (Fagerfors).....	139
Tegnaby.....	141
Snappahem.....	143
Kvarnamåla.....	145
Järnvägen Almeboda - Nättraby.....	147
Yxnans.....	151
Järnvägen Växjö - Karlskrona.....	152
Åryd.....	155
Tjugosjö.....	157
Skruv.....	159
Lantbrevbärare i Konga härad.....	165
Bläckmakulering.....	166
Personregister.....	171
Din egen hembygds posthistoria.....	175

Markaryds Grafiska AB, 1987

ISBN 91-970657-4-9

Förord

Det har snart gått tre år sedan jag skrev förordet till den senaste boken i serien om smäländsk posthistoria. Manuskript fanns då färdiga för ytterligare tre böcker i samma serie. Oviss-heten om att kunna finna så många köpare att den egna förlusten bleve förhållandevis liten har avhållit mig från att låta trycka dem.

Tack vare välvilligt bidrag från Posten har jag nu möjlighet att till trycket vidareända ett av manuskripten. Jag har monterat sidorna på samma sätt som i de tidigare böckerna för att hålla kostnaderna nere.

I denna utgåva har jag tillämpat samma system som för tidigare böcker med ett avsnitt för varje poststation. Citat ur äldre handlingar har gjorts utan ändring av skrivsättet men med moder-nisering av stavningen. Nästan utan undantag är citaten hämtade från handlingar i Postens arkiv i Växjö och Stockholm. På Postens centralarkiv har Börje Nilsson och Thure Carlsson liksom tidigare lämnat värdefull hjälp och goda råd.

Arkiven avslöjar ibland obehagliga sanningar. I den mån jag ändå funnit det riktigt att använda sådant material har jag tänkt på en stor författares ord: Vet du inte vad du skall säga så säg sanningen.

Några hembygdsföreningar och privatpersoner har välvilligt lånat ut bilder för reproduktion i boken. Andra har bistått mig med råd i olika avseenden. Till alla som är så positivt inställda till utgivning av böcker om posthistoria riktar jag mitt varma tack.

Växjö i november 1987

Erik Lindgren

Mitt varma tack till generaldirektör Bertil Zachrisson, vars kulturvänliga inställning gjort det möjligt att trycka denna bok.

Wih Lindgren

Kungens post

Det finns knappast någon grund att betvivla att det var makt-havarnas behov av kommunikation som drev fram de tidigast organiserade postbefordringarna. Inte förrän allmänheten fick tillfälle att utnyttja postgången började det finnas ett postverk i vår tids mening.

Avsikten att låta svensk allmänhet utnyttja statspostlinjer framgår bland annat av ett förslag om gästning och skjutsfärder som utarbetades år 1624, vari det heter:

Gångande poster och bud skola över hela riket hållas, vilka dagligen postera till fots landstråten åter och fram, bärandes så våre och våra officerares brev till och från oss och vårt hov, såsom ock alla privatpersoners, vare sig av vad stånd de äro.

Förslaget realiserades elva år senare när Axel Oxenstierna skickade postmästaren i Leipzig Andreas Wechel till Stockholm. Men bakgrunden till att inrätta ett postverk var inte enbart behovet att få till stånd en god befordringskedja för meddelanden. Starkt bidrog nödvändigheten att få bukt med våldgästning. Den efter hand växande förvaltningsapparaten krävde allt fler kurirer. Resande uppgav ofta falskt att de var stadda i konungens ärenden och pockade på fri skjuts och fritt härbärke av bönderna. Ändå gällde det förbud som Magnus Ladulås hade utfärdat mot våldgästning.

Man försökte på olika sätt få bukt med våldgästningsproblemet. År 1620 utsåg ståthållarna unga bonddrängar som skulle löpa med månatliga rapporter till regeringen. De fick inte begära skjuts av bönderna. Sådana kurirer sattes också in på den linje som år 1620 inrättades mellan Stockholm och Hamburg via gränsen strax söder om Markaryd. Förutom statsposten skickades "köpmansbrev" på denna linje. Men någon inrikes postgång för köpmän eller andra utanför den statliga förvaltningen kom inte till stånd förrän genom reformen 1636, då drottning Kristina utfärdade Postbåden. För organisation av ett postnät enligt Postbådens intentioner fick Andreas Wechel ansvaret. Efter slaget vid Breitenfeld hade han byggt upp ett fungerande postverk i Leipzig och framgångsrikt konkurrerat med den mäktiga postinrättningen Thurn und Taxis.

Kungens post blir allas post

Med Postbåden föddes det svenska postverket. Minst tolv postkontor kan dokumenteras som tillkomna redan 1636. En och annan forskare hävdar ett 30-tal under första året. Antalet ökade efter hand och utgjorde år 1668 totalt 78, de allra flesta förlagda i rikets städer. Några få postkontor fanns på landsbygden. Alla var förbundna med varandra genom postlinjer med befordran en gång i veckan. "Dubbel postgång", d v s postbefordran fram och åter två gånger i veckan, förekom bara mellan Stockholm och "de södra orterna". År 1716 utsträcktes postgången Växjö-Kalmar till två turer i veckan.

En stor utökning av postgången generellt i stora delar av landet genomfördes 1830. Då beslöts om tillkomsten av 23 nya linjer, varvid isolerade delar av Småland fick reguljära förbindelser. I detta sammanhang inrättades nio nya postkontor, däribland ett i Ljungby, och fyra s k postuppsyningsmansplatser. De sistnämnda blev föregångare till 1861 års poststationer.

I södra Småland och Blekinge fanns från 1831 postkontoren i Värnamo, Ljungby, Växjö, Sölvesborg, Karlshamn, Ronneby och Karlskrona. Från Växjö fanns postlinjer till bl a Karlshamn, Karlskrona och Kalmar.

Den till en början ringa postmängden gjorde det möjligt att befordra försändelserna med gångbud med en beräknad hastighet av två timmar per mil. Man gick snart nog över till befordran med häst men det skulle dröja ända till 1800-talet innan posten var så omfattande att man mera generellt började använda häst och vagn på de större linjerna. År 1827 inrättades snällpostlinjer på försök och år 1836 beslöt man att de lätta breven skulle skiljas från den övriga posten och befordras med särskilda snällposter. Nu inrättades åtskilliga nya snällpostlinjer, däribland en från Jönköping över Växjö till Karlskrona. Under de närmast följande åren tillkom snällposter också på andra viktiga linjer, t ex Växjö-Karlshamn. Snällposterna var uteslutande avsedda för befordran av brev. I inrikes förbindelser fick dessa inte väga mer än 8 lod (106 gram).

Kronobrevbäringen i Konga härad

I avsnittet "1874 års poststationer" i denna bok framgår att kronobrevbäringen i Kronobergs län upphörde med 1873 års utgång. För kronobrevbäring hade särskilda hemman uttagits, vilka i gengäld fick viss befrielse från skatt och andra pålagor. Det var den princip som redan 1636 fastställdes för de bönder som utsågs att svara för postföringen på då inrättade huvudlinjer. Man kan också säga att man vid postverkets inrättande tillämpade den princip som använts för att få kronoposten befordrad. Den har nämligen äldre anor än postverket.

Enligt ett regeringsbeslut i november 1849 skulle den form av ersättning för kronobrevbäring, som dittills hade tillämpats, upphöra. I stället anslogs särskild ersättning i kontanter. Det belopp som anvisades för ändamålet fördelades av länsstyrelserna så rättvist som möjligt till de kronobrevbäringsskyldiga. För dessa fanns huvudregler, vilka allt efter behov justerades i de olika länen. För Kronobergs län gällde t ex följande år 1870:

Kronobrevbäraren bör själv eller på dess ansvar genom annan pålitlig man eller fullvuxen kvinna fortställa de honom anförtrodde kronobrev och må icke, därest sådant ej är särskilt medgivet, med brevbäringen draga längre på tiden än som därför kan erfordras efter beräkning av tre timmar på milen; skolande den, som häremot bryter eller och annorledes beträdes med försummelse eller vårdslöshet i avseende å kronobrevbäringens utgörande, vara förfallen till vite av Tio riksdaler riksmünt för varje gång slik förseelse äger rum, samt därjämte ansvar för den skada och förlust, som därigenom kan tima.

Ett litet begrepp om hur kronobrevbäringen var organiserad inom Konga härad under dess sista år får man vid studium av länsstyrelsens utslag den 10 november 1870 över ett förslag som kronofogden G W Granqvist hade avgivit och i vederbörlig ordning blivit behandlat av häradsrätten.

Enligt detta skulle posten från kronofogdekontoret i Växjö sändas med den allmänna posten i en postväska till kronolänsmannen C W Rydberg i Sjöbol, i en annan postväska till kronolänsmannen J A Löndahl i Snärshult och i en tredje väska till kronolänsmannen C Fohlin i Grimsgöl. Eftersom den allmänna posten inte angjorde Snärshult eller Grimsgöl fick Löndahl själv sörja för hämtning och lämning av sin väska i Kvarnamåla. På samma sätt fick Fohlin

sörja för hämtning och lämning av sin väska vid Älmeboda klockaregård. För detta fick de ersättning med 10 resp 70 öre per gång.

De ordinarie kronoposterna till länsmännen gick ut en gång i veckan från kronofogdekontoret i Växjö och skickades från länsmännen till Växjö en gång i veckan. Detta innebar två inställelser i veckan vid postlinjen för Löndahl och Fohlin. Rydberg i Sjöbol fick däremot ingen sådan ersättning eftersom postskjutsen passerade nära intill hans bostad. De skjutsar i postverkets egen regi som anlätades för transporten av de nämnda väskorna for dels på linjen Växjö-Kvarnamåla-Tingsryd-Karlshamn och dels på linjen Växjö-Sjöbol-Älmeboda-Tving. Den sistnämnda förgrenades en gång i veckan sedan 1859 från Älmeboda över Långasjö och Vissefjärda.

Från de tre kronolänsmännen inom häradet utgick en gång i veckan brev till kronofjärdingsmännen samt kyrkoposter. Det var dessa poster som i allmänhet befordrades med kronobrevbärare, eftersom det inte fanns några lämpliga förgreningar på de allmänna postlinjerna. De brevbäringsskyldiga fick enligt 1870 års beslut av länsstyrelsen ersättning efter taxan 40 öre milen. Från Sjöbol utgick sålunda en brevbärare med kyrkoposten till Torsås' kyrka, 1/8 mil, som gav honom fem öre per gång. Från Sjöbol bars också Nöbbeleds och Linneryds kyrkoposter på delsträckan fram till Säljeryd, där Börje och Hjertons gårdar svarade för den vidare transporten på en kvarts mil till Orraryd samt för transporten i motsatt riktning till Sjöbol.

Nästa kronobrevbäringsgård låg i Vedkärr på en halv mils avstånd från Orraryd. Från Orraryd bars också kyrkoposten vidare till Nöbbeleds kyrka, en kvarts mil. Med noggrann specifikation av brevbäringssträckorna och ersättningen per vecka resp per helt år återger länsstyrelsens beslut den 10 november 1870 varje kronobrevbäringsställe inom vardera av häradets tre länsmansdistrikt. Inom Rydbergs distrikt, det nordligaste, fanns kronobrevbäringskyldiga på följande platser (s k brevbäringsstationer): Sjöbol, Säljeryd, Orraryd, Vedkärr, Linneryd, Hörda, Gransholmen, Fägerstad, Tofta, Tegnaby och Skir. Inom Löndahls revir, det sydvästra distriktet, fanns brevbäringsstationer i Kåranäs, Väckelsång, Uråsa, Tingsryd, Hensmåla, Dångemåla, Holmahult och Bro Trotta. Länsman Fohlin, slutligen, som svarade för det sydöstra distriktet, måste sätta sin tillit till brevbäringsskyldiga i Harebo,

Långasjö by, Stångemåla, Sibbahult, Studsmåla, Toramåla, Fagrasjö och Bogesjö.

Med kyrkoposterna befordrades bland annat tjänstebrev till fjärdingsmännen. Dessa fick viss ersättning för att de hämtade breven vid sockenkyrkorna samt för att de tog sig till den närmaste av de nu uppräknade brevbäringsstationerna för att lämna egna brev i tjänsten. Denna ersättning varierade med de avstånd fjärdingsmännen skulle färdas och utgick per år med mellan 18 riksdaler och 3 riksdaler 75 öre. Fjärdingsmännen i den del av Växjö landsförsamling som hörde till Konga härad fick per år 6:50 riksdaler, och fjärdingsmannen i Vissefjärda socken, även han upptagen bland de 14 andra berörda socknarna, fick 7:50 riksdaler. De kortaste färdvägarna hade fjärdingsmännen i Tegnaby och Uråsa, som vardera fick 3:75 riksdaler om året i ersättning.

1870 års länsstyrelsebeslut omfattar också häradsskrivarens post samt uppgifter om hur man skulle förfara med "extra kronobrevbäringen, som numera sällan erfordras". Sedan ersättningen för att fullgöra kronobrevbäringskyldigheten två decennier tidigare börjat utgå med kontanter i stället för i form av skattelättnader, var det inte så komplicerat att bli befriad från brevbäringsskyldigheten. Men man måste iaktta en fastställd fataliedag för att avsäga sig uppdraget, vilket annars fortlöpte varje följande kalenderår. Uppsagda kontrakt ersattes med nya genom anbuds-förfarande. Om detta stadgades bl a följande av länsstyrelsen i Växjö år 1870:

Därest någon eller några innehavare av de till kronobrevbärings anslagne hemman skulle före sista dagen i Oktober månad under något av ifrågavarande år hos Kronofogden i orten sådant påkalla, åligger denne sistnämnde att före medlet av nästföljande December månad å häradets tingställe i behörig ordning förrätta entreprenadauktion å ombesörjandet av nämnde kronobrevbärarens ovan stadgade brevbäringsskyldighet under ett eller flera av därefter följande år; och må därvid samma skyldighet överlåtas åt den eller de, som vilja åtaga sig att, emot tillgodonjutande av den fastställda ersättningen eller något lägre belopp, fullgöra den ifrågaställda kronobrevbäringen samt därför ävensom för den answers- och ersättningskyldighet, som därmed är förenad, ställa borgen, som av Kronofogden till vederhäftigheten godkännes".

Kronobrevbäringsnätet var vitt förgrenat. När postverket övertog kronobrevbäringen blev själva befordringsnätet tunnare, men i gengäld inrättades många fasta poststationer till nytta för kronobetjäningen. För fjärdingsmän som inte fick uppleva tillkomsten av en poststation i den egna socknen, blev det obekvämare

att hålla de regelbundna kontakterna med sina överordnade. Läns-
männen tillgodosågs däremot ofta med en poststation på nära håll.
I många fall blev de själva poststationsföreståndare, som fallet
var i Sjöbol och Snärshult. Men de fick så mycket större anledning
att reagera, när det efter några år blev tal om inskränkning av
antalet poststationer. Exempel på detta lämnas i avsnittet om
Ingelstad. Där finns också en samtida kronofogdes egen beskrivning
av hur kronobrevbäringen fungerade.

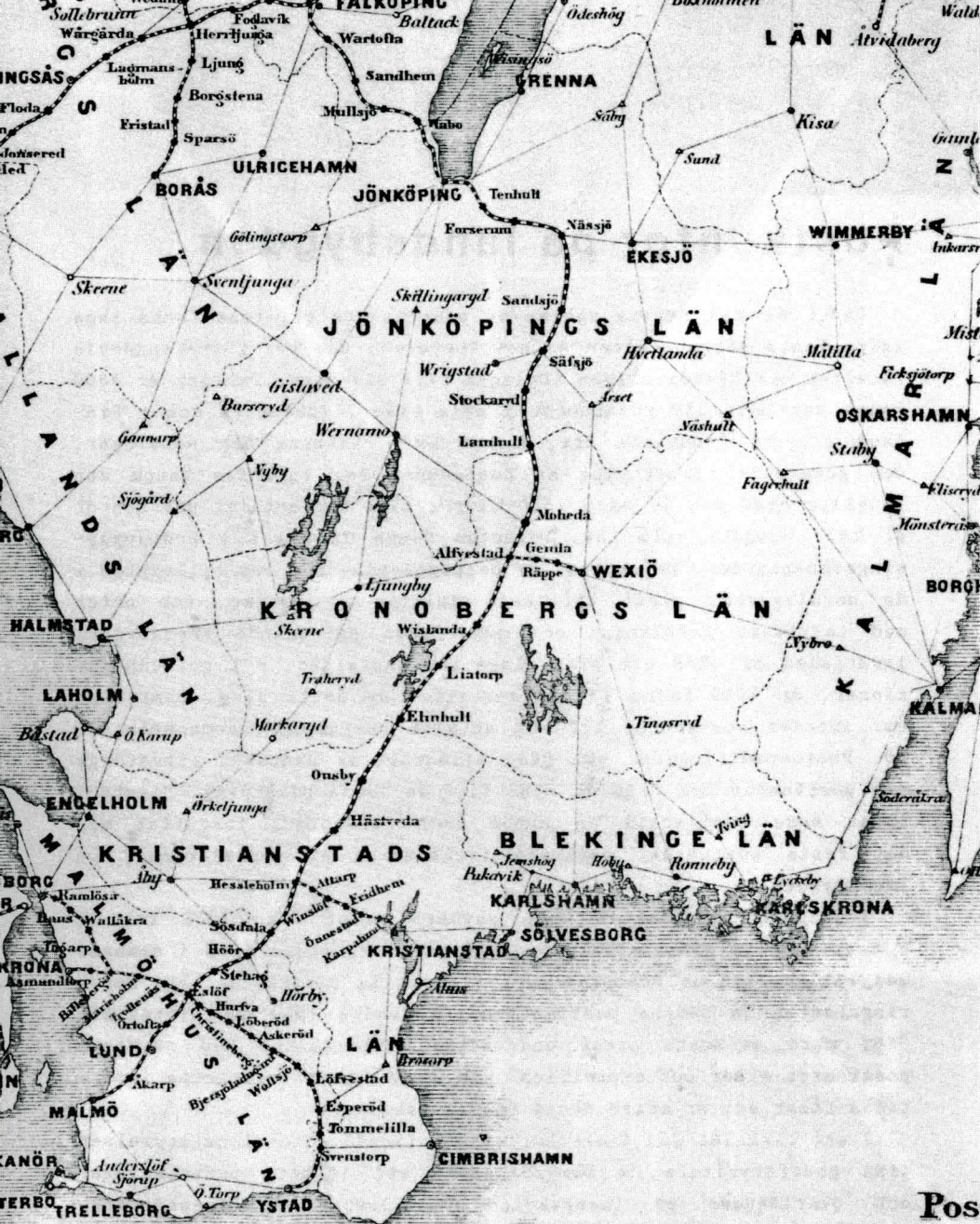
När kronobrevbäringen upphörde inrättades åtskilliga nya post-
linjer, de flesta med gående bud eller med häst och kärra, om
posten var tung. Det kan ha funnits ridande poster i någon omfatt-
ning även sent, så som Lülo Ehlert tolkat en bonddräng till häst
med postväska på denna teckning.

Postkontor på landsbygden

Under de två första seklen av postverkets existens fanns inga
andra fasta postanstalter än postkontoren, som var förhållandevis
fåtaliga och huvudsakligen förlagda till städerna. Omkring år 1800
fanns det bara 110 postkontor i hela riket, inklusive dem i Fin-
land och på främmande ort, som t ex i Hamburg och Helsingör.
Den generella förbättring av postgången som infördes genom ett
kungligt brev den 27 mars 1830 bidrog till att antalet postkontor
år 1835 uppgick till 124. Dessutom fanns då nio s k postuppsy-
ningsmansplatser. De sköttes av postuppsyningsmän som tillsattes i
de nordligaste, glest befolkade delarna av landet. För orter
med talrikare befolkning och någorlunda omfattande brevväxling
inrättades år 1849 ett nytt slags postanstalter, s k postexpedi-
tioner. År 1850 fanns 13 postanstalter av detta slag. Samtidigt
var antalet postkontor 122 och antalet postuppsyningsmansplatser
20. Postexpeditionerna var från allmänhetens synpunkt likvärdiga
med postkontor och från år 1882 fick de samma benämning. Dessför-
innan hade emellertid en annan stor förändring inträffat med
det fasta postnätet, nämligen tillkomsten av poststationer på
landsbygden.

Begreppet poststation hade använts redan från 1830 för de
s k postuppsyningsmansplatserna. Dessa avvecklades dock i samband
med tillkomsten av poststationer i egentlig bemärkelse. Ett rege-
ringsbeslut om sådana poststationer fattades 1860 med syftet att
"för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste
postkontor eller postexpedition". De första poststationerna inrät-
tades först ett år efter detta regeringsbeslut.

I ett cirkulär den 4 oktober 1860 erinrade generalpoststyrelsen
sina postförvaltare om bemyndigandet att inrätta poststationer
och överlämnade en instruktion för poststationsföreståndare.
För postmästaren i Växjö blev instruktionen aktuell redan i juni
1861 genom tillkomsten av poststationen i Näshult. Konga härad
fick sin första poststation i Tingsryd den 1 maj 1868.

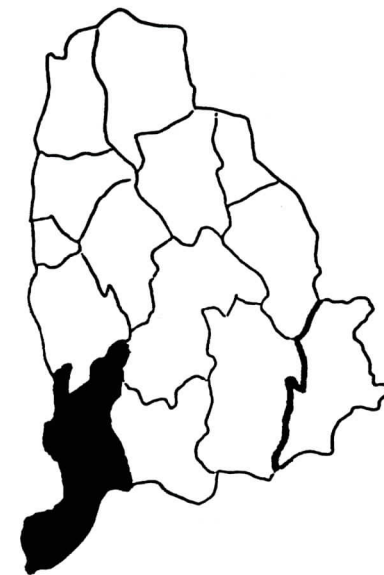

På 1868 års postkarta kan man se att tillkomsten av poststationen i Tingsryd har bidragit till att minska vakuum mellan Växjö och grannlänet i söder.

Äldre poststationer

TINGSRYD

Poststation	1868-05-01--1924-02-29
Postexpedition	1924-03-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Då av tidningarne alltfjämt synes att poststationer och postexpeditioner anlägges på till och med två mils avstånd från närmaste postkontor, anse vi undertecknade, som äro boende ungefär där vägarna grena sig åt Karlshamn, Ronneby och Karlskrona samt över fyra mil till närmaste postkontor, nödvändigheten fordrar, att även härstädes eller i Tingsryd bleve en poststation eller postexpedition, helst här är icke så obetydlig post som måste i lösväska expedieras, dessutom icke obetydligt med rekommenderade brev som i samma väska passera vägen från och till Växjö postkontor; visserligen kan ingen risk vara förenad sålänge väskan följer diligensen men vid hämtningen från och till posthemmanet Mårslycke mörka höst- och vinterkvällar kan risken vara stor nog.

Det långa citatet utgör bara en del av den inledande meningen i en två foliosidor lång skrivelse till poststyrelsen, undertecknad den 15 april 1867 av tio personer i Tingsås församling med handlanden M Gränström som första namn. Bland övriga undertecknare återfinns J Englander, ordförande i Tingsås kommunstyrelse, och apotekaren G R Hammar.

Skrivelsen blev inledningen till det beslut som senare skulle fattas om en poststation i Tingsryd nära nog sex år innan kronobrevbäringen upphörde i Kronobergs län. Bakom framställningens inledande påstående om tidningsuppgifter om tätare kommunikationsnät ligger 1860 års bemyndigande av regeringen för poststyrelsen att inrätta poststationer. Detta berörs i ett inledande kapitel i denna bok om "postkontor på landsbygden".

När beslutet fattades 1860 fanns det i hela landet bara 127 postkontor och 48 postexpeditioner samt 21 postuppsyningsmansplatser. Föreståndarna för postkontoren kallades i allmänhet postmästare eller postinspektorer (i residensstäderna) medan postexpeditör var titeln för en föreståndare vid en postexpedition. Även postexpeditionerna kallades fullständiga postanstalter. De hade samma befogenhet som postkontoren men skildes åt i klass- och lönehänseende.

Ett argument i tingsåsbornas framställning om en egen poststation var att ägarna av Örmo och Stenfors bruk troddes hellre vilja lämna sina postväskor på en poststation än till någon som tog hand om dem för att i sin tur lämna dem till den passerande diligenspostiljonen. Enligt framställningen fick postväskägarna betala arvode både till posthemmanet och till postkontoret i Växjö för väskorna. Man berörde även postverkets ekonomi och förmodade att det skulle bli besparing om posthemmanet i Mårdslycke drogs in.

Ansökan avslutades med att påpeka att det inte skulle tolkas som anmärkning eller klander mot postkontoret i Växjö. Men postinspektör Wrangel i residensstaden blev inte glad över framställningen. Det gjorde för övrigt inte heller Urshults och Södra Sandsjö församlingar. Ändå genomfördes den föreslagna ändringen den 1 maj 1868. Innan länsstyrelsen i Växjö svarade den 30 december 1867 på poststyrelsens remiss hade många heta diskussioner förts om för- och nackdelar med en poststation i Tingsryd.

Ärendet behandlades på kommunalstämmor i Urshult den 11 augusti och i Tingsås den 18 augusti. Elva dagar senare var det även uppe på kommunalstämman i Sandsjö. I protokollet från Urshult läser man det enhälliga uttalandet att

postanstalts öppnande i Tingsryd vore en för orten skadlig inrättning därest samma för brev befordrande skulle gagnas, då man i så fall för den huvusakligaste korrespondensen som sker på länsstaden Växjö komme att utgiva från fyra till tiodubbelt porto mot vad nu för lokalbrev erlägges.

Bakom detta och ett liknande uttalande från Sandsjö låg känndomen om att förmännen med lokalporto för post till Växjö skulle försvinna om korrespondenterna fick tillgång till en fast postanstalt på närmare håll.

N:o 1648. Lrk: 9. 20 Apr: 1868.

^{Sia}
Kongl: Gen: Poststyrelsen i Stockholm!

1868 den 20 april ann... Kongl. och anför
i: till utgård föraleda.

Sedan Kongl: Gen: Poststyrelsen med anledning af åklagare personens
i Tingsås församling derom gjord ansökan, hvilken ansökan äfven någ
ra af oss undersöktes, tillåtit att poststation eller postexpedition
skan inrättas i Tingsryd från och med den 1de nextkommande.

Maj: så hafva undersökande, som numera gjort oss närmare undersättare
om innehållet af de instruktionerna som blifva gällande vid poststa-
tionerna, funnit att ingen fördel utan snarare ökad utgift i postporto
genom åden tillämnade församling blifva en följä för hvilket grund vi
wordsammat andelen att i frötagande poststation i Tingsryd icke kom-
mer att brada i verksamhet.

Tingsryd den 16 April 1868.

M. M. M. M.
H. H. H. H.

W. W. W. W.
B. B. B. B.
M. M. M. M.

Även innehavarna av posthemmanet Mårdslycke var emot tanken på att inrätta en poststation. De kunde acceptera den om deras partiella befrielse från skattskyldighet finge fortsätta även efter det att Mårdslycke upphörde att vara posthemman.

I landshövding Munthes sammanfattande svar till poststyrelsen den 30 december 1867 fanns en precisering av det geografiska läget för Tingsryds by med vägnätets sträckning och uppmätta avstånd mellan posthemmanen och gästgivaregårdarna. Landshövdingen ansåg det inte oundgängligen nödvändigt med en poststation men att en sådan skulle medföra fördelar för "Tingsryds talrikt befolkade by och dess närmaste omgivning".

Landshövdingen föreslog att ordföranden i Tingsås sockens kommunalnämnd, handlanden J Mson Englander skulle bli poststationsföreståndare. Postmästare Wrangel fick i februari en ny förfrågan från poststyrelsen om poststationens behövlighet. I ett sista försök att motverka ett beslut i den riktningen anmälde han den 23 april 1868 att Englander hade underrättat honom om att han inte kunde ta emot förordnandet och att

"socknemännen ingått med ny ansökan till Kungl. styrelsen om att bliva från poststation i Tingsryd befriade, och då någon annan pålitlig person i denna by icke är mig bekant såsom lämplig att berörde stationsföreståndarebefattning övertaga, har jag ansett mig böra återfördrå de bemälda Englander tillställde posteffekter under ödmjuk anhållan att, i fall omförmälde station ändock skall inrättas, bliva på förhand meddelad till vem alla posteffekter och handlingar skola överlämnas".

Detta var inte något problem för poststyrelsen som i stället för Englander utsåg Augusta Roos till poststationsföreståndare. Hon hade vana vid postgöromål från sitt arbete vid poststationen i Sörby i Skaraborgs län. Wrangels förtret över sitt misslyckade motstånd mot den nya poststationen i Tingsryd kom att delvis gå ut över Augusta Roos. Den 15 september 1868 anmälde han sålunda

101

Poststation öppnas den 1 maj vid Tingsryd i Tingsås socken och Konga härad i Kronobergs län. Stationen skall lyda under Wexjö samt derförutan utväxla post direkt med Karlshamn och Ronneby postkontor.

Med denna lilla notis överst på en sida i cirkulären kungjordes för postförvaltarna poststyrelsens beslut att en poststation skulle öppnas i Tingsryd.

Föreståndarne för poststationerna.

(Med de i högra kanten befintliga årtal angifvas för vederbörande dels födelseåret, dels det år, under hvilket de blifvit i egenkap af poststationsföreståndare anställda.)

Alanäset: F. A. W. Edlund, kapellpredikant	1835	1865
Amneröd: Josefa Cecilia Wilhelmina Backman, mamsell	1827	1867
Ankarsrum: Wilhelm Adolf Adde, bokhållare	1834	1865
Arbrå: Johan Ståhlberg, skollärare	1828	1865
Arjeplog: Fredrik Holmström		1865
Arvidsjaur: Israel Skarin	1818	1861
Askeröd: E. Fehrström, stationsinspektör	1834	1867
Berg: Laurentius Österberg, stationsinspektör	1836	1865
Tenhult: Ehrenfried Wilhelm Gyllenskepp, stationsinspektör	1832	1866
Tingsryd: J. Mson Englander, handlande		1868
Tomelilla: J. Nilsson, stationsinspektör	1828	1866
Traheryd: Charlotta Albertina Paulin, mamsell	1834	1866
Franstrand: Johanna Gustafva Carlsson, enkefru	1799	1866
Trollenäs: Carl Victor Bruum, stationsmästare	1830	1867
Tumba: Johan August Södergren, stationsinspektör, svärdsman	1820	1863
Tring: Carl Johan Lindblom, landtjägmästare	1794	1863
Tågarp: Carl Hjalmar Lindskog, stationsföreståndare	1838	1865
Tärna: Hans Gustaf Westerlund, kapellpredikant	1829	1865
Uggelbo: August Wählberg, stationsinspektör	1832	1863
Ulfstorp: Anders Leo Rasmusson, stationsmästare	1826	1868

Här återges ett utdrag ur den förteckning över poststationsföreståndare, som trycktes i Poststyrelsens cirkulär i mars 1868. Handlanden Englander som anges vara föreståndare i Tingsryd, tillträdde aldrig befattningen.

till poststyrelsen att hon förför felaktigt genom att makulera frimärkena på den post som lämnades in vid poststationen. Ändå hade hon upprepade gånger erinrats om bestämmelserna i instruktionens elfte paragraf.

Enligt denna skulle frimärkena makuleras vid det postkontor, där protokollen och räkenskaperna över portointäkterna fördes, i detta fall Växjö. Lantpoststationerna fungerade utan datumstämplat från de förstas tillkomst i februari 1861 ända tills de enligt poststyrelsens beslut i december 1868 började förses med stämplat. Men Augusta var upplärd vid den förenade post- och järnvägsstationen i Sörby där man visserligen ännu inte hade börjat använda datumstämplat men väl makuleringsstämplat utan datum, av samlarna kända som "strålstämplat".

Nu ville Wrangel ha förhållningsorder om hur han skulle göra när en underlydande poststation vägrade lyda tillsägelser. För att bättre förstå hans problem bör man ha tillgång till fortsättningen av hans skrivelse:

Måhända skulle det vara av mindre vikt om frimärkena av poststationen makulerades å brev, som direkt utlämnades från postkontoret; men då å de från Tingsryd utsättas tidigare datum än postkontorets stämpel utvisar, inträffar naturligtvis att såväl korrespondenter som andra postanstalter anse dels breven vara för sent avsända härifrån dels att förut begagnade frimärken blivit ånyo använda - vartill försök av allmoge nästan dagligen härstädes göras - och varom allt Tingsryds poststation blivit vänligen uppmärksamgjord, fastän förgäves, även efter tillsägelse att klagomål måste vid fortsatt gensträvighet anföras.

Poststyrelsen ville förstås ha en förklaring från Augusta Roos. Hon avslöjade då att brev från Tingsryd till Växjö inte hade kommit adressaterna tillhanda i rätt tid. Eftersom hon visste sig vara oskyldig till förseningen ansåg hon sig genom anteckning på breven böra visa avgångsdatum från Tingsryd. Hon hade efter förfrågan till Jämshög och Hoby fått veta att poststationsföreståndarna där makulerade frimärkena genom påskrift av datum för postens avgång på alla brev till de postkontor med vilka de hade postutväxling. Hon tillade att hon bestred en antydan från postkontoret i Växjö om att hon även makulerat frimärkena på brev som var ställda till andra postanstalter.

När Wrangel skickade svaret vidare till Stockholm bifogade han ett intyg, underskrivet av de båda kontorsskrivarna Strömberg och Nordqvist samt brevbäraren Forssman om att man i Växjö aldrig hade hört några klagomål om att brev från Tingsryd hade kommit fram för sent. Dessutom intygade de att brev till andra postanstalter, på vilka frimärkena blivit makulerade i Tingsryd, hade ankommit flera gånger. Resultatet blev poststyrelsens uppdrag till postkontoret i Växjö

"att förståndiga bemälda fru Roos därom, att de för hennes tjänstgöring givna föreskrifter böra av henne noggrant iakttagas, så kärt henne är att varda vid innehavande befattning i Postverket bibehållen".

Fru Roos fick alltså sluta upp med att makulera frimärkena i Tingsryd. Därmed begränsades det antal brev och frimärken som blev bläckmakulerade. Detta skulle ändå ha skett snart nog när poststationerna försågs med egna datumstämplar och bestämmelserna

ändrades. En cirkulärskrivelse den 22 december 1868 visar poststyrelsens beslut att frimärken på brev alltid skulle makuleras på avgångsorten. Detta gällde även när brev skickades från en poststation i slutna paket, d v s när försändelserna i brevpaketet fanns upptagna på den medföljande brevkartan. I cirkulär nr 12 för år 1869 föreskrevs att alla försändelser som skickades från en poststation, även fribrev och ofrankerade brev till utlandet, skulle förses med avsändningsdagens avtryck av poststationens stämpel. Föreskriften skulle tillämpas av alla poststationer efter hand som de fick stämplor från persedelförrådet.

Till samtliga postförvaltare i riket,

om makulerande å poststationer eller af jernvägspostiljoner af de vissa bref åsatta frimärken.

På förekommen anledning har Kongl. Generalpoststyrelsen funnit nödigt härigenom till behörigt iakttagande föreskrifva,

att vid direkt försändning äfven från poststation af post uti slutet paket, vare sig att posten är stäld till fullständig postanstalt eller till annan poststation, med hvilken direkt postutväxling kan ega rum, skola de ett bref åsatta frimärken alltid makuleras å afgångsorten, samt .

att å jernvägar, der postbefordringen verkställes i s. k. postiljonskupé, de bref, som från brefådnarna vid stationerna under vägen af postiljonen upphemtas, skola af honom på vanligt sätt åstämplas och brefvens frimärken makuleras.

Genom hvad nu är förordnad göres emedertid icke någon ändring i hvad förut finnes föreskrivet i afseende å den ort med fullständig postanstalt, hvarest de från poststationerna expedierade bref skola tagas till uppörd och redovisning.

Vederbörande postförvaltare ega vaka deröfver, att bland jernvägspoststationerna iakttages direkt postförsändning öfverallt, der sådant lämpligen låter sig göra; så att till behandling af postiljonerna icke förekomma flera försändelser, än som är oundgängligen nödigt.

Makuleringsstämplar såväl för alla sådane poststationer, hvilka icke redan blifvit med dylika stämplor försedda, som äfven för de jernvägspostiljoner, som kunna vara deraf i behof, ega vederbörande postförvaltare, hvarunder dessa poststationer eller postiljoner äro lydande, att från allmänna postpersedelförrådet efter requisition erhålla. Stockholm den 22 december 1868.

WILHELM ROOS.

Frans Broberg.

Därmed torde Augusta Roos snart nog ha känt sig tillfreds. När trafiken ökade och brevskrivningen blev allt vanligare fick hon mer och mer att bestyra. Men först sex år efter poststationens tillkomst lät hon höra av sig med begäran om löneförbättring. Hon skrev bl a följande den 14 mars 1874:

"Så t ex uppgick försäljningen av frimärken under år 1868 till endast 446 Rd, då däremot under 1873 avsättningen därav besteg sig till 1 327 Rd. Och tidningsrekvisitioner har ökat från 2ne exemplar till över 200 stk, varav torde synas att arbetet i icke ringa mån ökats.

Såsom bevis på det i hög grad ansträngande vid poststationen torde det tillätas mig nämna, att med innevarande år avgå och ankomma icke mindre än 32 särskilda poster varje vecka, jämte betydlig transitpost, vartill kommer att nästan alla dessa poster inträffa härstädes nattetid; flera nätter passera sex postiljoner och postförare här, vilket senare förhållande i synnerhet förorsakar, att här är en ganska svår och ansträngande tjänstgöring".

Postmästare Janne Lagerström i Växjö, som nu vikarierade för Wrangel under dennes långvariga ledigheter, skickade framställningen från fru Roos till poststyrelsen med förslaget att hennes årsarvode skulle höjas från 300 till 400 kronor. Det beviljades.

En ytterligare höjning gav henne från juli 1875 500 kronor, men högre kom hon inte trots ytterligare 21 års tjänstgöring. Hennes avtal blev uppsagt i och med att järnvägen Bredåkra-Tingsryd blev färdig. Den 15 september 1896 togs järnvägen i bruk för allmän trafik och poststationen flyttades till järnvägsstationen. Där svarade stinsen Vilhelm Cederstedt för postens skötsel och hans arvode fastställdes till en början till 360 kronor om året. Han fick dessutom ett tillägg på fem kronor i månaden som anslag till biträde vid expedition av landsvägsposterna på linjen Växjö-Tingsryd.

Cederstedts årsarvode höjdes i januari 1898 till 420 kronor och hans begäran om höjning till 480 kronor bifölls för tillämpning från den 1 april 1899. Frimärksförsäljningen hade under år 1897 uppgått till 1980 kronor och under 1898 till 3008 kronor. Filatelister kan dra slutsatsen att stämpelavtrycken från Tingsryd ingalunda kan vara sällsynta från denna expansiva tid.

Cederstedt efterträddes av stinsen Gustaf Hjalmar Ekholm och den 2 mars 1908 övertogs den förenade poststationen av Martin Alfred Karlsson, som hade varit stins i Ettebro under ett års tid. Såväl det fasta årsarvodet som biträdesanslaget ökade i

takt med trafikens utveckling och från den 1 januari 1910 kvitterade Karlsson ut 550 kronor i årslön från posten jämte 540 kronor i fast biträdesanslag och 120 kronor i särskilt biträdesanslag. Hans ersättning för mistad frankoteckensprovision utgick dessutom med 120 kronor om året. Det var således flera raders specifikation på Karlssons lönereversal varje månad.

Carl Henrik Sandgren, som varit föreståndare för den förenade poststationen i Hallabro under 20 år, efterträdde Karlsson i oktober 1918 men flyttade snart nog tillbaka till Hallabro. Därför blev Johan Heijne Krysén den nye post- och järnvägschefen i Tingsryd år 1919. Hans årslön var nu 2640 kronor jämte 1188 kronor i dyrtidstillägg. Till ett förstärkningsbiträde betalades dessutom 85 kronor i månaden. Till sist gick det inte att ha post och järnväg förenade. Poststationen flyttades 400 meter från järnvägsstationen. För den utflyttade posten blev förre handlanden Hilding Gerhard Larsson föreståndare den 11 maj 1921. Han hade basat för poststationen i Visseltofta sedan den 1 oktober 1918. Efter mindre än tre år lämnade också han rodret i Tingsryd, för posttrafiken hade expanderat så mycket att poststationen statushöjdes till postexpedition från den 1 mars 1924. Nu skulle posten ha en föreståndare med tjänstemannastatus i stället för avtalsanställning. Dessutom behövdes särskild postal utbildning. Titeln för denna nya typ av postchefer, som bara funnits i fyra år var stationsmästare. Ida Mathilda Ahlberg fick den tjänsten. När hon pensionerades 1945 efterträddes hon av Hans G Jansén, som efter tio år följdes av Ragnar Hallerborn. Nästa chef blev åter en kvinna, Maj-Britt Ericson, från 1967. Vid postverkets stora omorganisation 1977 hade även hon blivit pensionerad och nu satt Sune Jonsson vid rodret.

Efter en ännu mera genomgripande omorganisation har Berith Salomonsson blivit chef för postkontoret i Tingsryd. Sedan 1986 års ingång kallas alla fasta postanstalter för postkontor, oavsett om de tidigare varit postkontor, postexpeditioner, poststationer eller postställen.

Berith Salomonsson

Till de mera namnkunniga lantbrevbärarna i modern tid hör John Nilsson, Tingsryd. Omskrivnen är hans skicklighet att dokumentera kultur på film. Här är han vid en filminspelning tillsammans med Gunnar Arvidson, numera mest känd för utmärkta TV-program från Sundsvall.

Kontraktet upphör att vara gällande med slutet af quartalet näst efter det, under hvilket det samma blifvit å någondera sidan uppsagt.

Af detta kontrakt, som icke är å Kongl. Generalpoststyrelsens sida bindande förr än detsamma blifvit med dess påskrift om godkännande förseet, erida teå lika lydande exemplar upprättade och utöeslade. Tingsryd den 18 april 1878

August Petersson
Postförare

Med förestående kontrakt förklarar jag mig nöjd och förbinder mig att detsamma till alla delar efterkomma.

August Petersson,

Närvarande vittnen:

Aug. Rod

B. Ross

Detta är baksidan av ett av de första lantbrevbäringskontrakten i Kronobergs län, upprättat i juni 1878. Enligt anteckningar på framsidan fick August Petersson kr 1:25 för varje tur han gick mellan Tingsryds poststation och Sandsjö kyrka fram och åter.

Lantbrevbäring från Tingsryd

Tingsryd är en av de orter inom Kronobergs län som tidigast fick en lantbrevbäringslinje. Det var den som med början i juli 1878 gick från Tingsryd till Södra Sandsjö. Den är omnämnd i avsnittet om poststationen i Öremo i denna bok. August Petersson i Tingsryd var den förste lantbrevbäraren på den linjen. Han följdes i april 1883 av Paul Petersson. När Konga fick en egen poststation drogs den äldsta lantbrevbäringslinjen in och Petersson blev av med sin årsinkomst på 130 kronor från postverket. I stället inrättades en postföringslinje med häst och vagn mellan Tingsryd och Älmeboda.

En annan tidig lantbrevbäring var den som gick från Tingsryd till Hovmansbygd. August Petersson hade haft ett kontrakt på denna linje omkring tio år när det upphörde med 1894 års utgång på grund av att han själv sade upp sig. Hans ersättning per tur fram och åter hade under åtta år varit kr 4:50. Nu erbjöd sig Gustaf Gren från Flöxemåla att fullgöra turen för kr 4:25 och blev antagen. Troligen ångrade han sitt låga anbud för han sade upp sig redan den 18 juni 1895. Ingen annan anmälde sitt intresse för linjen. Gren fick därför teckna ett nytt kontrakt, som från den 1 oktober 1895 gav honom fem kronor per tur.

Denna lantbrevbäring stympades vid tillkomsten av järnvägen Bredåkra-Tingsryd i september 1896. I stället för att gå ända till Hovmansbygd slutade den vid skjutsstationen i Gäddeviksås. Om denna lantbrevbäring och besvärligheter för lantbrevbärare Peter Johan Johansson i Grönadal berättas i bokens avsnitt om Gäddeviksås. När Johansson på egen begäran frikallades från sitt kontrakt fick handlanden Oskar Herman Månsson Cederberg överta sysslan mot en ersättning som till en början var tio öre lägre per tur än vad företrädaren haft. Men Cederberg gjorde upprepade uppsägningar av kontraktet utan att få någon konkurrens. Därigenom kunde hans ersättning stiga efter hand. När Edvin Fohlin från Yttre Källehult övertog lantbrevbäringen i januari 1918 var ersättningen sju kr per tur. Den höjdes från oktober 1919 till tio kr.

I kontraktet fanns en klausul om att Fohlin var skyldig att "om postens tyngd sådant föranleder, på egen bekostnad anlita erforderligt biträde eller ock använda häst och åkdon". Dessutom fanns följande tillägg:

Lantbrevbäraren skall äga rätt att vid postens fortskaffande med häst och åkdon för egen räkning medföra egna eller andra personers handelsvaror, som ej kunna hänföras till postförsändelser, med undantag likväl av spirituösa drycker och explosiva ämnen.

Ännu hade det inte blivit vanligt att folk på landet utnyttjade lantbrevbärarna på det sätt man gör i våra dagar. En särskild blankett, tryckt i februari 1920, användes för att lämna "uppgift å utväxlingsställen vid lantbrevbäringslinje". För linjen Tingsryd-Gäddeviksås upptog denna blankett efter komplettering bara sex utväxlingsställen, nämligen Flöxmåla, Törnåmåla gård, Hunnamåla, Kornalycke, Ytte Källehult och Gäddeviksås' poststation.

Hemmansägaren Johan Alfred Carlsson i Midingsbråte, Urshults socken, blev den nye lantbrevbäraren från oktober 1924 på linjen Tingsryd-Gäddeviksås. Till senare tiders lantbrevbärare på linjen räknar vi bland andra Erik Hallberg (1959-1966).

Norr om Tingsryd ligger byn Källehult, som inte skall förväxlas med Yttre Källehult, där lantbrevbäraren passerade. Till det nordliga Källehult inrättades en lantbrevbärning i november 1902 samtidigt som en ny linje startade från Väckelsång söderut till Boaryd. För linjen från Tingsryd tecknades ett kontrakt med torparen Carl Alfred Samuelsson, som gick två turer i veckan mot kr 1:25 i ersättning per gång. När Sven Gustaf Elofsson från Skyttmåla tog över i april 1908 var ersättningen kr 1:50 per tur och lantbrevbärningen fullgjordes tre gånger i veckan. Elofsson var kvar så länge att han fick uppleva att få ersättning enligt s k allmänna grunder. Med dem upphörde betingssystemet för de gående lantbrevbärarna och ersättning betalades någorlunda likformigt över hela landet.

Den postföringslinje som inrättades mellan Tingsryd och Djuramåla i samband med tillkomsten av en poststation i Djuramåla byttes senare ut mot lantbrevbärning. Hemmansägaren Sven Johan Jonasson från Gummegölsmåla i Ölnehults församling fick från oktober 1911 ett kontrakt om denna lantbrevbärning, utsträckt förbi Djuramåla till Knälsberg. Hans turersättning blev kr 1:50. Per Adolf Johansson i Ölnehult efterträdde honom i mars 1914,

då mot kr 2:25 i turersättning. I april 1916 blev det ändring på nytt, så att linjen sträcktes vidare från Knälsberg till Långasjömåla, där Frans August Karlsson bodde. Denne fick det nya kontraktet, enligt vilket ersättningen blev 300 kronor för helt år med två veckoturer. I januari 1918 efterträddes han av Fritiof Svensson i Långasjömåla. Nu gick man från det tillfälliga systemet med årslön och i stället fastställdes kr 3:75 per tur.

Frans August Karlsson återtog kontraktet i januari 1920, då mot kr 6:50 per tur, men från november 1926 blev det ändring igen. Lantbrevbärningen till Gäddeviksås kom nu in i bilden. Chauffören Ernst Johan Petersson i Tingsryd fick ett kontrakt, enligt vilket han åtog sig att tre gånger i veckan fullgöra lantbrevbärning för kr 12:50 per tur med automobil eller häst och åkdon på en 49 km lång ringlinje med följande sträckning: Tingsryd-Elsemåla-Djuramåla - Knälsberg - Öjasjömåla - Långasjömåla - Kornalycke - Källehult - Gäddeviksås - Källehult - Kornalycke - Hunnamåla - Södra Törnåmåla - Norra Törnåmåla - Flöxmåla - Tingsryd. Axel August Robert Fransson i Tingsborg tog vid efter Petersson redan i mars 1927, då mot en ersättning av kr 14:50 per tur, i ett för allt.

En annan lantbrevbäringslinje inrättades från Tingsryd i juli 1912. Då fick gratialisten Karl Johan Ihr från Degerhaga i Urshult ett kontrakt om lantbrevbärning med två turer i veckan för kr 1:75 per tur på den ca 22 km långa ringlinjen Tingsryd - Lilla Ekeryd - Iremåla - Drakamåla - Degernäs - Bredaslätt - Ulvsryd - Krok-sjömåla - Tingsås - Tingsryd. Fyra år senare hoppade Johan Vilhelm Nilsson in som hans ersättare, då mot kr 2:25 per tur, men från april 1919 fullgjorde Ihr åter lantbrevbärningen. Då fullgjorde han den tre gånger i veckan mot fyra kronor per tur. Även Ihr blev kvar så länge vid sin uppgift att han fick vara med om att betingssystemet upphörde. Det nya kontrakt som han tecknade att gälla från den 1 januari 1925 tillförsäkrade honom betalning enligt "allmänna grunder för reglering av ersättningen till gående lantbrevbärare och lådbrevbärare".

VISSEFJÄRDA

Poststation 1869-06-01--1951-09-30
Postexpedition 1951-10-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

Även om det innebär att skrida över gränsen mellan Konga och Södra Möre härader, så som vi känner den sedan lång tid, har jag funnit anledning att i denna bok också i korthet beröra utvecklingen för posten i Vissefjärda. Det gör jag inte minst för att orten ofta förekommer i sammanhang då postföringen genom Konga härad förs på tal.

Vid den ordinarie kommunalstämman med Vissefjärda församling den 29 december 1868 fick § 6 följande utformning:

Efter det att flera personer önskat anläggande av en poststation inom socknen, uttalar stämman sin enhälliga önskan att få en dylik station i närheten av Vissefjärda kyrka; och att en sådan inrättning är högst behöfvlig synes bäst, då Vissefjärda församling har fem mil till närmaste städer Kalmar och Karlskrona, samt över sju mil till Växjö. Herr majoren och riddaren A M Bäck samt undertecknad Malmström, utsågos att ingå till Kungl. Generalpoststyrelsen med ansökan om stationens anläggande.

Th A Malmström var stämmans ordförande. Tillsammans med A M Bäck fullgjorde han sitt nya uppdrag den 27 januari 1869 i ett nära tre foliosidor långt brev till poststyrelsen. Däri medgavs att senare års förbättringar i postbefordringen gjort det möjligt för sockenborna att sända och få post via de genomlöpande postlinjerna mellan Växjö och Kalmar samt Växjö och Karlskrona. Men det var betydande olägenheter genom att breven måste sändas som sk lösbrev eller genom att anlita någons lösväska. För den sistnämnda möjligheten anfördes

olägenheten att de små lösväskorna stundom på den långa postvägen bliva förbytta och icke heller föra hit den post som senast ankommit till kontoret vid väskans avgång, utan därmed följande brev mm få kvarliga till nästa lösväsksändning.

Flera andra skäl anfördes till önskemålen om en poststation, där posten utan ändring av den dåvarande postgången skulle kunna utväxlas två gånger i veckan med Växjö genom postlinjen via Plagbo och Emmabo gästgivaregårdar och en gång i veckan med vardera Kalmar och Karlskrona genom den postlinje som gick förbi Vissefjärda mellan dessa städer.

I framställningen föreslog petitionärerna också att fröken Hedda Apolloff skulle bli poststationsföreståndare. Hon hade under flera år biträtt sin fader, förre postmästaren i Simrishamn, majoren och riddaren C J Apolloff, under dennes aktiva tid med postgöromålen.

Carl Jakob Apolloff var död sedan mer än tre år när dottern föreslogs till föreståndare för den önskade poststationen. Han hade en intressant bakgrund såsom representant för en av de många postmästare som enligt Carl XIV Johans intentioner hämtades från pensionerade militärers led. Han var född 1787 och blev student i Åbo 1804, fanjunkare 1807, löjtnant vid Kalmar regemente 1812, kaptan 1819, major 1838 och fick avsked 1846 vid 59 års ålder. Han hade deltagit i finska kriget och tagits till fånga vid kapituleringen i Kalix 1809 och dessutom hugnats med Carl XIV Johans medalj. Två år efter avskedet ur armén blev han hägkommen genom att utnåmnas till postmästare i Simrishamn.

En av dem som bekämpade Carl XIV Johans idé att låta pensionerade militärer få postmästartjänsterna var Esaias Tegnér. Han motsatte sig förgäves en sådan utveckling vid postkontoret i Lund, då han under ett sista försök kryddade sitt brev med följande ord:

"Det är oerhört vilken attrait posten har för svenska armén; jag fruktar att hela generalstaben slutligen blir - postiljoner. Är där icke rum vid Ulriksdal för flera hjältar, utan måste de nödvändigt placeras vid Tullbommen eller på Postkontoren?"

Ulf Carlsson Sparre, postchef i Växjö 1847-1864, är ett exempel på militärer som fått en postmästarstol efter pensioneringen

Esaias Tegnér

Militärpostmästarna höll sig ofta kvar till hög ålder. Carl Jakob Apolloff var sålunda kvar i Smirishamn till sin död i sitt 78:e levnadsår. Ett annat exempel är Nils Christian Neiglick. Vid 56 års ålder lämnade han sin befattning som överstelöjtnant och blev postmästare i Jönköping, en befattning som han behöll till sin död vid 82 års ålder, må vara med vikarie under en tid. Även om militärerna övervägde var det inte bara sådana som förtog möjligheten för yngre och mera kvalificerade personer att bli postmästare. Då och då placerades nämligen under 1800-talets första hälft och även senare pensionerade högre civila ämbetsmän på eftertraktade postinspektorsbefattningar. Så sent som år 1883 blev en känd person utan postal bakgrund postmästare i Helsingborg - politikern och godsägaren Emil Key, då nära 61 år gammal. Ett sekel senare fick välförtjänta posttjänstemän i 50-årsåldern finna sig i att bli utslagna av äldre medsökande som vid postverkets stora omorganisation 1984 inte hade någon postal bakgrund.

Låt oss återvända till Vissefjärda, där Carl Jakobs äldsta dotter blev föreslagen till föreståndare för den önskade poststationen. Vid remissförfarandet förordade postmästare J A Schönbeck i Kalmar bifall. Han ansåg att det var långa avstånd från Vissefjärda till de närmast belägna postkontoren. Landshövdingen i Kalmar framhöll också att Vissefjärda socken beboddes "av ganska många ståndspersoner, av vilka en och annan hava betydlig brevväxling". Poststyrelsen beslöt att poststationen skulle inrättas den 1 juni 1869. Hedvig Jacobina Apolloff, född 1825, antogs till föreståndare. Den framväxande järnvägen gjorde att hennes tid som postchef i Vissefjärda skulle bli ganska kort. Poststationen flyttades nämligen i augusti 1874 till järnvägsstationen, där den nytänade stinsen Otto Baeckström även fick ansvara för postgöromålen. Redan före hans tillträde hade dessa blivit mera omfattande. När kronobrevbäringen upphörde i Småland med 1874 års ingång tillkom flera nya poststationer även i relativ närhet till Vissefjärda. Med järnvägens tillkomst blev Vissefjärda en betydande knutpunkt där poster till dessa stationer transiterade. Det innebar bland annat att Baeckström fick bestyr med s k sidoposter.

Genom poststationens flyttning till järnvägen blev Hedda Apolloff arbetslös. I sin brevväxling med Louise Carlheim-Gyllensköld i Långasjö på sommaren 1874 nämnde hon att hon ännu inte visste

hur hennes framtid skulle bli efter järnvägens tillkomst. Hon blev emellertid i november 1875 utnämnd till föreståndare för den värmländska poststationen Åtorp.

Där hade för övrigt funnits ett fullständigt postkontor under 30 år. Det degraderades till poststation den 1 januari 1868. Postmästarelängden för Åtorp har fem namn, däribland Johan Bergdahl, som dock aldrig tillträdde befattningen. Han blev kvar som postmästare i Vrigstad, troligen på grund av att detta kontor fick högre status samtidigt som rörelsen tenderade att minska i Åtorp. Orsaken till minskningen var att ett postkontor hade inrättats i Karlskoga den 1 oktober 1855.

Johan Bergdahl fick en dotter med namnet Ida, gift 1866 med Janne Lagerström. Denne blev efter fyra månader som postmästare i Lammhult och några år i Nässjö vikarierande och år 1882 ordinarie chef för postkontoret i Växjö.

Otto Baeckström avlöstes som chef för den förenade post- och järnvägsstationen i Vissefjärda år 1907 av B F Lundberg. Även denne var länge i tjänst, nämligen till oktober 1923, då Gustaf Adolf Agge blev stins och poststationsföreståndare. Han avled i november 1938 och efter en kort vakans tog N J Krantz hand om rodret. Han hade dessförinnan varit poststationsföreståndare i Spjutsbygd under sex år.

Vissefjärda järnvägsstation med stinsen B F Lundberg till vänster. Bilden är utlånad av Svenska Järnvägsklubben - F.

Efter ytterligare en tioårsperiod övertog stinsen C A Willner chefskapet, men han ansvarade bara ett par år för posten. Den skildes nämligen år 1951 från järnvägen och flyttade in i egna lokaler. Samtidigt statushöjdes den och kallades postexpedition.

Yngve Olsson blev då chef med titeln stationsmästare. Han avlöstes år 1953 av Helmer Petersson och år 1975 blev Evy Svensson dennes efterträdare. Ännu en kvinna har nu övertagit ansvaret i Vissefjärda, nämligen Karin Johansson från september 1987.

Två postchefer i Vissefjärda, Helmer Petersson och Evy Svensson.

Postpersonalen i Vissefjärda, samlad kring lantbrevbärare Eric Carlsson på dennes sista tjänstgöringsdag. Kring honom finns från vänster Thomas Börjesson, Ingemar Jonsson, Evy Svensson, Börje Magnusson, Ann-Christin Jonsson, Berna Welander och Karin Johansson.

1874 års poststationer

I en proposition till 1873 års riksdag föreslogs att den skyldighet att befordra allmänna kungörelser, brev och kallelser i tjänsteärenden, som med namnet kronobrevbäring var ålagd kronohemman, skattehemman och allmänna frälsehemman, skulle upphöra. Den ordinarie kronobrevbäringen skulle övertas av postverket.

Reformen förutsatte att många nya postgångar inrättades i postverkets egen regi, något som genomfördes efter hand under de närmast följande åren, i Småland redan 1874. Bara i Kronobergs län inrättades då 49 nya poststationer vid nya och gamla postlinjer. Även om ersättningen till poststationsföretåndarna och postförarna var låg kostade reformen mycket. En delvis täckning fick man genom beslutet att fribrevsrätten samtidigt skulle upphöra. Riksdagen anvisade ett anslag för betalning av portot för kronobrev och tjänstebrev som dittills hade varit portofria.

För att redovisa avgifterna tillverkades särskilda frimärken, som till storlek och utseende skilde sig från de vanliga frimärkena. Bestämmelserna gällde till utgången av 1900. En ny förordning kom den 15 juni 1900 men den medförde inte några större förändringar. Genom senare ändringar har de särskilda tjänstefrimärkena avskaffats. Under 1970- och 1980-talen har tjänstebrevsrätten blivit föremål för ytterligare justeringar. Från filatelistisk synpunkt torde dagens tjänstebrev inte ha särskilt intresse.

För att genomföra 1873 års riksdagsbeslut om att kronobrevbäringen skulle upphöra samarbetade postverket med länsstyrelserna. Detta gällde i första hand uppläggningsen av de nya postgångarna och platserna för de nya poststationerna. De sistnämndas lägen bestämdes ofta med hänsyn tagen till var kronomyndighetens tjänstemän var bosatta. Inom Konga härad fanns före 1874 dels de genomgående postlinjerna mellan Växjö och Karlshamn samt Växjö och Karlskrona och dels den sydliga av två genomgående postlinjer till Kalmar. Den enda tillkommande postlinjen från januari 1874 var den

som skulle gå från Tingsryd till Almeboda via Öremo två gånger i veckan, med utsträckning den ena gången över Långasjö till Vissefjärda. För sträckan mellan Tingsryd och Almeboda via Öremo bruk och Dångebo gästgivaregård skrevs kontrakt med bruksförvaltaren C Halling, som fick kr 1:23 per mil för sitt ansvar för denna postföring.

Tio öre mindre per mil blev det till gästgivaren Elias Nilsson i Bjässebohult för hans bestyr med postföringen från Almeboda till Långasjö. Även Johan Magnus Johansson i Anemåla fick nöja sig med kr 1:13 per mil för sin postföringssträcka, från Långasjö till Vissefjärda i ena riktningen och från Vissefjärda till Almeboda i den andra. I kontrakten med dessa båda gjordes anteckningar om tillägg i ersättningen för den kvarts mil som väglängden ökade för att de skulle anlöpa den nyinrättade poststationen i Långasjö. Den låg således på en omväg i förhållande till den färdväg som använts för postskjutsen alltsedan linjen lades upp 15 år tidigare.

Vid postlinjen mellan Tingsryd och Långasjö inrättades poststationer i Öremo, Almeboda och Långasjö. Vid de redan befintliga genomgående postlinjerna inrättades poststationer i Sjöbol och Snärshult (linjen Växjö-Karlskrona), i Linneryd (vid linjen till Karlskrona) samt i Furuby, Hovmantorp och Lessebo (vid den sydliga linjen till Kalmar). Totalt fick Konga härad således nio nya poststationer när kronobrevbäringen upphörde.

Den uttalade principen "en poststation i var socken, där så behövdes" kom sålunda att tillämpas för de flesta socknar inom Konga härad. Tingsås socken var tillgodosedd redan 1868 och från 1874 var det följande socknar som blev tillgodosedda: Furuby, Hovmantorp, Lessebo, Linneryd, Långasjö, Södra Sandsjö, Väckel-sång, Almeboda och Östra Torsås. Missgynnade vid detta tillfälle blev socknarna Hemmesjö, Ljuder, Nöbbele, Tegnaby och Uråsa. De två förstnämnda blev hjälpta redan samma år med poststationer i Åryd och Skruv genom tillkomsten av järnvägen Växjö-Karlskrona och de tre övriga före seklets slut på olika sätt som framgår av det följande. När det nya seklet gick in, fanns det således inte någon socken i Konga härad som var utan egen poststation.

Kort tid efter genomförd omorganisation av postnätet i anslutning till 1874 års reform måste vissa justeringar göras av postförarnas kontrakt. När poststationer inrättades vid redan befint-

liga postlinjer, tänkte man i hastigheten inte alltid på att de nya poststationerna kanske inte låg exakt utmed färdvägen. Efter-som postförarna måste besöka dem blev det i flera fall omvägar för diligensen eller postkärren. Efter särskild framställning fick sålunda t ex gästgivaren J Petersson i Risinge "en särskild ersättning av tjugufem öre för den tillökning i väglängd som uppkommer genom anlöpande av den emellan Risinge och Tollstorp belägna poststationen Furuby". Petersson hade kontrakt om att en gång i veckan befordra posten på en delsträcka av linjen Växjö-Vissefjärda-Kalmar. Samma tillägg på 25 öre för avvägen till Furuby beviljades gästgivarna Petter Johansson i Tollstorp Torsagård och Frans Pettersson i Tollstorp Södergård, som vardera en gång i veckan befordrade posten på en delsträcka av dels nyss nämnda linje och dels linjen Växjö-Emmaboda-Nybro-Kalmar.

Mindre framgång hade gästgivaren Frans Gustafsson som tog vid på en delsträcka längre österut av den sistnämnda linjen. Han begärde i februari 1874 förhöjning av skjutslegan "i anseende dels till det uppehåll som förorsakas genom postens anlöpande av de med innevarande års början inrättade å omse sidor om Eriksmåla belägna poststationerna i Allgutsboda och Lessebo". I poststyrelsens beslut den 16 mars 1874 hette det bland annat att poststationen i Lessebo var belägen invid allmänna landsvägen och att skjutsens uppehåll där uppgick till bara fem minuter. Därför fick han ingen extra ersättning för att skjutsen höll i Lessebo, men däremot fick han ett tillägg på 25 öre per tur "för avvägen till Allgutsboda vilken enligt Postkontorets uppgift utgör 1077 alnar". Poststationen låg inte i kyrkbyn från början. Postförhållandena inom den socknen behandlas i en bok om Uppvidinge härad.

Gästgivare Sven Wieslander i Ingelstad hade ett kontrakt om att ansvara för skjutsning av diligensen fyra gånger i veckan mellan Ingelstad och Kvarnamåla fram och åter. Han beviljades ersättning för den förlängning av färdvägen som tillkom på grund av att han skulle lämna och hämta post vid de nyinrättade poststationerna Sjöbol och Snärshult, 300 resp 190 alnar från diligenslinjen. På motsvarande sätt lyckades Carl Pettersson i Broaryd få tilläggsersättning för en avväg på 500 alnar från allmänna landsvägen för att besöka den nya poststationen i Almeboda.

Enligt ett kontrakt som hade tecknats i november 1868 befordrades postdiligensen från Växjö till Karlskrona via Ronneby på

delsträckan söder om Djuramåla av gästgivaren O Jönsson i Kalmar och hemmansägaren D Jönsson i Hejan. De begärde särskild gottgörelse för varje gång som diligensen anlöpte de nyinrättade poststationerna Hasselstad, Backaryd och Öljuhult. Efter kontakt med länsstyrelsen i Karlskrona medgav poststyrelsen 50 öre i ersättning för varje gång Hasselstads poststation besöktes, då diligensens väg förlängdes med 500 fot. För uppehållet vid Backaryd fick de ingen extra ersättning, eftersom poststationen var belägen vid allmänna landsvägen. För Öljuhult beslöt man att poststationsföreståndare O Ohlsson skulle få sitt årsarvode höjt med 50 kronor på villkor "att stationen genom hans försorg flyttas till någon plats vid allmänna landsvägen, där postdiligensen nu framgår". Flyttningen ägde rum den 30 april 1874 och till dess utgick ersättning till diligensentreprenören för en avväg på 2790 fot. Det finns gott om exempel på andra liknande fall, där man strax efter 1874 års ingång måst vidta motsvarande smärre justeringar, antingen av ersättning för postföring eller av poststationernas belägenhet. I boken "Kommunikation i Allbo" berättas t ex om sådana problem för poststationerna Mistelås och Slätthög. Denna liksom övriga böcker i serien om småländsk posthistoria får man enklast genom att för varje bok betala 60 kronor till postgiro 22 65 21 - 3, Förlaget på post. Beloppet inkluderar moms, porto och skyddsemballage. Beställningar effektueras alltid omgående.

Janne Lagerström var postmästare i Växjö under en expansiv period och fick uppleva tillkomsten av ett 30-tal av 1874 års poststationer men också vara med om indragning av några redan 1878.

Furuby

Poststation 1874-01-01--1878-06-30
1925-03-01--1964-12-31

När kronobrevbäringen upphörde i Småland med ingången av år 1874 inrättades vid postföringslinjen mellan Växjö och Kalmar en poststation i Furuby. Komminister R Lundgren blev föreståndare med 150 kronor i årsarvode. Behovet av en poststation i Furuby vid denna tidpunkt var måhända diskutabelt, men den fick ändå vara kvar efter den första revisionen efter 1874 års omorganisation. Då undersökte man om behovet av postutväxling på vissa små orter inte skulle kunna fyllas på ett sätt som inte var så betungande för postverkets ekonomi, t ex med en lösväska som vore avgiftsfri för användaren. Det fanns ganska många poststationer där frimärksförsäljningen knappast var stor nog att svara mot poststationsföreståndarens årsarvode. I Halland gjordes på grund av den nämnda revisionen uppseendeväckande många indragningar redan år 1875 av poststationer som hade inrättats den 1 januari 1874.

Men poststationen i Furuby drabbades rätt snart av samma öde. I syfte att förbättra postverkets ekonomi föreslog poststyrelsen år 1876 i en skrivelse till Kungl. Maj:t att lantbrevbäring skulle inrättas. Den skulle omfatta utväxling av vanliga och rekommenderade brev, brevkort, korsband och småpaket om högst 2 skålpunds vikt (ca 850 g). Förslaget bifölls och poststyrelsen fick befohågenhet att efter samråd med länsstyrelserna byta ut postgångar mot lantbrevbäring i de fall det befanns lämpligt och till fördel för postverket. I samband därmed kunde poststationer dras in

och oavlönade kommunombud fick bli den förmedlande länken mellan allmänheten och lantbrevbäraren i stället för den poststation som hade varit socknens terminal för postföringen. Lantbrevbäring infördes alltså i första hand för att minska postverkets utgifter. Resultatet återspeglas bland annat i att ungefär 300 poststationer drogs in under åren 1878-1879.

Vid samrådet med länsstyrelsen tog man bland annat hänsyn till hur stor frimärksförsäljningen hade varit, något som vägdes mot poststationsföreståndarens lön. Naturligtvis gjordes även andra överväganden. I Furuby hade frimärken sålts för 80 kronor år 1876 och för 122 kronor år 1877. Vid sammanträdet med länsstyrelsen i Växjö den 25 september 1877 hade man visserligen inte tillgång till den sistnämnda uppgiften, men man kunde se att frimärksförsäljningen var stigande under 1877. Poststationen fick ändå dela ödet med flera andra i Kronobergs län och den drogs in med utgången av juni månad 1878. En lantbrevbäringslinje inrättades från den förenade post- och järnvägsstationen i Aryd. Därmed var invånarna i södra delen av socknen någorlunda tillgodosedda och det skulle dröja länge innan krav restes för bättre postförhållanden även i den norra delen.

Komminister David Johansson i Furuby anförde i ett brev till postdirektionen i Malmö den 17 april 1923 att 248 personer var bosatta i Kårestads by och att invånarna i Attsjö by och Lysteryd stom skulle få nytta av en lantbrevbäringslinje. En sådan skulle bli "en synnerligen välkommen lättnad i den börda, som dels isoleringen i avlägsna byar, dels den på varje särskild by vilande uppgiften att från Furuby forsla hem sin post måste utgöra".

Postdirektionen i Malmö vitsordade för poststyrelsen efter utredning att det fanns behov av såväl en poststation i Furuby som lantbrevbäring på en ringlinje därifrån över Kårestad, Attsjö och Lysteryd. Postmästaren i Växjö, som först hade avstyrkt att en poststation skulle inrättas i Furuby, ändrade sig efter ett besök på platsen och tillstyrkte såväl poststation som lantbrevbäring. Däremot ansåg poststationsföreståndaren i Hovmantorp inte att någon poststation behövdes i Furuby. Dennes inblandning i ärendet hängde samman med att lantbrevbäringen till Furuby hade ändrats år 1883 så att den inte längre utgick från Aryd utan från Hovmantorp. Sedan den 1 januari 1899 var skraddaren Karl August Gustafsson lantbrevbärare på linjen Hovmantorp-Furuby.

Denne förklarade att han inte ville åta sig lantbrevbäringen efter tillkomsten av en poststation i Furuby om han inte fick ersättningen höjd. Han skulle nämligen få ännu en väska att bära, och den kunde bli tung. Sockenborna förväntades nämligen räkna med förmånen att vid Furuby blivande poststation få hämta paket som vägde mer än ett kilo. Postvikten var redan 24 kilo per postdag i genomsnitt och Gustafsson hade vissa dagar måst använda häst och vagn, eftersom han inte hade orkat bära väskan. Hans turersättning var nu sex kronor, vilket motsvarade 60 öre i timmen. Enligt den reglering av lantbrevbärarnas villkor som hade genomförts några år tidigare skulle hans lön ha varit kr 5:20 per tur. I kontraktet fanns inskrivet att han var skyldig att på egen bekostnad hålla ett biträde, om postens tyngd fordrade det. Lantbrevbäringen fullgjordes med fyra turer i veckan.

Gustafsson ägde inte häst och vagn och måste själv betala fyra kronor per tur för att låna dessa. Han erbjöd sig nu att gå med posten två dagar i veckan för kr 5:20 per tur och köra den två

Poststationen i Furuby Hanagård sommaren 1925. På trappan står Carl-Einar Johansson med hustru Davida, omgivna av två nu okända militärer. Postskylten och brevlådan skymtar i verandan till höger. Bilden utlånad av Åke Nordström.

dagar i veckan för kr 9:20 per tur. Detta skulle medföra en ökning av postverkets kostnader med kr 249:60 per år. Postdirektionen tillstyrkte och ville dessutom anta ett anbud om lantbrevbäring på den föreslagna nya linjen från Furuby. Det hade stannat vid kr 2:75 per tur, motsvarande s k reglerad ersättning. Postdirektionen ville också anta hemmansägaren Carl Einar Johanssons anbud att bli poststationsföreståndare. Poststyrelsen accepterade och beslöt den 28 januari 1925 att förslaget skulle genomföras.

Därmed återinrättades poststationen i Furuby den 1 mars 1925 och en ny 17 km lång lantbrevbäringslinje inrättades från poststationen norrut över Kärestad, Skäve, Attsjö och Lysteryd med Ernst Konrad Svensson från Sjöboholm i Kärestad Södregård som lantbrevbärare.

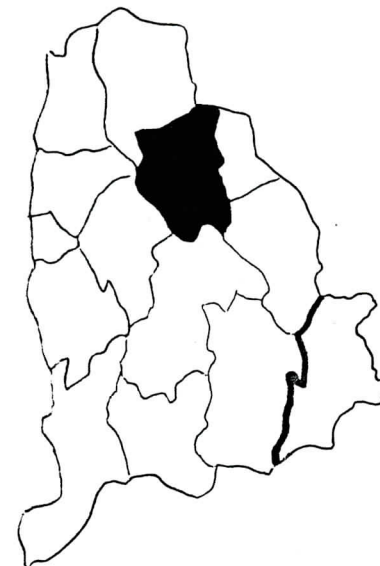
Carl Einar Johanssons årsersättning för bestyret som föreståndare för den nya poststationen blev 360 kronor. Han efterträddes den 1 juli 1929 av handlanden Carl Edvard Nilsson, nu med 462 kronor i årslön. Denna steg efter hand, och när Olga Sofia Johansson tog över rodret den 1 januari 1948 fick hon 124 kronor i månaden. Cirkeln slöts åter när poststationen ersattes med lantbrevbäring från Hovmantorp den 1 januari 1965. Fru Johansson fick nu svara för skötseln av ett postombud. Det fungerade under tre år som en övergångsanordning innan alla hunnit lära sig ta vara på de förmåner som den moderna bilåkande lantbrevbäringen fört med sig. Postombudet i Furuby drogs in med utgången av 1967. Jag tjänstgjorde vid den tiden som pressombud vid postdirektionen i Malmö. I det pressmeddelande som jag på grundval av underlag från trafikavdelningen sände den 11 september 1967 hette det bl a följande:

"Under de år som gått efter omläggningen har det visat sig att lantbrevbäraren ombesörjt i stort sett all posttrafik inom sitt betjäningsområde. Postombudet har anlitats i mycket obetydlig omfattning".

Någon negativ reaktion över beslutet att dra in postombudet märktes inte.

Hovmantorp

Poststation 1874-01-01--1939-06-30
Postexpedition 1939-07-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

Inspektor A J Abramsson blev utsedd till föreståndare för den poststation som inrättades i Hovmantorp vid den sydliga postlinjen mellan Växjö och Kalmar när kronobrevbäringen upphörde i Småland. Abramssons ersättning fastställdes till 150 kronor per år men han fick inte lyfta ett helt årsarvode. Redan efter tre månader blev bruksbokhållaren Alfred Sjö ortens nye poststationsföreståndare på Abramssons förslag, när denne sade upp sig. Inte heller Sjö blev gammal i gården. Organisationsändringar var på gång och postmästare Janne Lagerström avkrävde honom den 17 juli 1874 följande besked:

"Undertecknad förklarar sig härmed hugad frånträda sin nu innehavande poststationsbefattning i Hovmantorp samtidigt med Växjö-Karlskrona-banans öppnande för allmän trafik".

Sjö höll inte ens på den kontraktsenliga uppsägningstiden, tre månader. Till skillnad från senare kontraktsformulär fanns det inte i hans kontrakt någon klausul om att han skulle vara skyldig att frånträda befattningen utan föregående uppsägning vid ett sådant tillfälle då en järnväg i poststationens närhet skulle motivera poststationens flyttning och förening med järnvägsstationen.

När järnvägen togs i bruk för allmän trafik blev stins Johannes Lindskog Hovmantorps nye poststationsföreståndare. Under skiftande förmanskap skötte posten på järnvägsstationen tills omsättningen

blev så stor att det inte längre var lämpligt att förena postgöromålen med järnvägsarbetet. Den 1 december 1932 blev John Sigfrid Melén föreståndare för den åter "självständiga" poststationen och den 1 juli 1939 statushöjdes poststationen till en sk postexpedition. I Postens nya kostym betecknades den under en övergångstid "lokalpostkontor i delegeringsgrupp 2" men kallas numera kort och gott postkontor. Dess chef heter Staffan Andreasson.

Utöver den lantbrevbäring som inrättades tidigt från Hovmantorp till Furuby, nämnd i avsnittet om Furuby, kom en andra lantbrevbäringslinje tidigt till stånd i Hovmantorp. Sedan handlanden B T Pulson i Bengtsro gjort framställning om postgång till Bengtsro över Ormeshaga beslöt poststyrelsen att lantbrevbäring skulle anordnas med två turer i veckan från den 1 oktober 1902 på en 11 km lång linje från Hovmantorp över Ormeshaga, Linnehult, Skälholmsryd och Klintalycke till Bengtsro. Skomakaren Daniel Karlsson från Fridhem tecknade kontrakt om att fullgöra lantbrevbäringen för kr 1:25 per tur fram och åter. Ny lantbrevbärare på den linjen blev i januari 1909 hemmasonen Johan Ernst Karlsson i Skälholmsryd, nu med två kronor i ersättning per tur. Han efterträddes tre år senare av hemmansägaren Karl Johan Fransson i Skälholmsryd, som gick turen för fem öre lägre ersättning.

Född 24/11 78
 Vårskrivare Ullmann pr. 22/12 25 - 30/9 26
 200 Ståhl pr. 1/10 26

Avtal om lantbrevbäring.

Emellan Kungl. Postverket, å ena, samt

handlanden Karl Hjalmar Gummesson från Skoosholm, Linneryds församling

, å andra sidan, är nedanstående

avtal träffat.

Gummesson

här nedan kallad lantbrevbäraren, åtager sig härmed att besörja lantbrevbäring från och med den 1 oktober 1926

tre gånger i veckan

fram och åter, å en 11 km. lång — linje Hovmantorps poststation - Ormeshaga - Linnehult - Skälholmsryd - Klintalycke - Bengtsro,

därvid skola iakttagas de föreskrifter, som innehållas i gällande instruktion för lantbrevbärare eller som i vederbörlig ordning särskilt meddelas lantbrevbäraren.

Lantbrevbäraren å ifrågasvarande linje lyder under postkontoret i Växjö.

Ersättningen för lantbrevbäringens besörjande utgår enligt av Kungl. Generalpoststyrelsen fastställda "allmänna grunder för reglering av ersättningen till gående lantbrevbärare och lådbrevbärare".

Detta avtal gäller intill slutet av tredje kalendermånaden näst efter den, under vilken uppsägning därav å någondera sidan ägt rum.

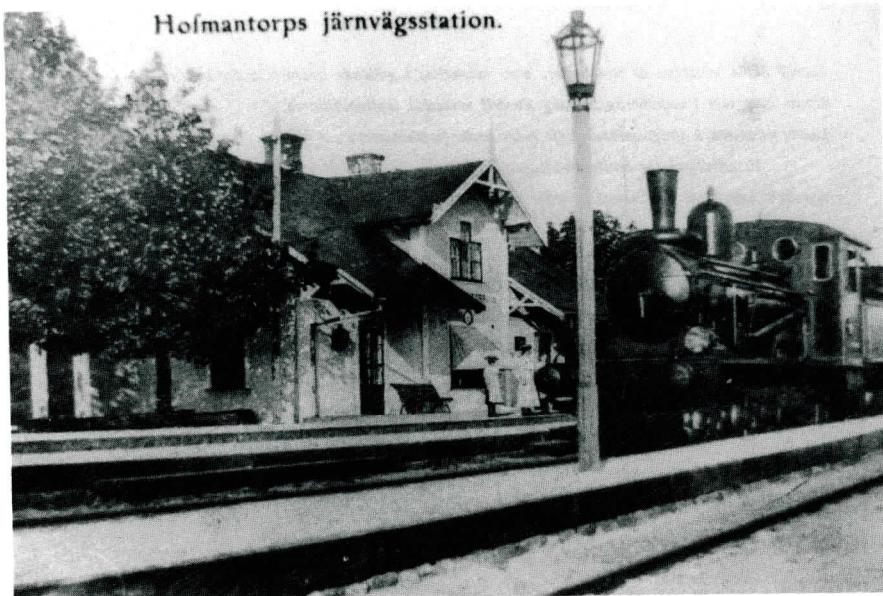
Av detta avtal varda två lika lydande exemplar upprättade och utväxlade.

<p style="text-align: center;">Malmö den _____ 1926.</p> <p style="text-align: center;"><i>Staffan Andreasson</i> Postdirektor.</p>	<p style="text-align: center;">Lantbrevbärarens underskrift:</p> <p style="text-align: center;"><i>Staffan Andreasson</i> den _____ 30/9 26 1926</p> <hr style="border: 1px solid black;"/> <p style="text-align: center;">Närvarande vittnen:</p> <p style="text-align: center;"><i>Karl Johan Fransson</i> <i>Nils Stenlund</i></p> <p style="text-align: center;"><small>Lantbrevbärarens underskrift skall bevitnas av två personer.</small></p>
---	--

Nästa man på linjen blev hemmansägaren Johan August Holmberg från Klintalycke. Hans ersättning blev kr 2:45 per tur och från den 1 april 1919 tog förre handlanden Johan Wilhelm Gummesson från Linneryd vid. Nu hade ersättningen stigit till kr 3:75 per tur och lantbrevbäringen fullgjordes alltjämt med två turer per vecka.

En ny, 27 kilometer lång lantbrevbäringslinje inrättades den 1 september 1926 på sträckan Hovmantorp - Lindeskrub - Fagereke - Hästebäckstorp - Lövås - Bergdala glasbruk - Merhult - Björneke - Hästebäck - Johansberg - Hovmantorp. Ernst Valdemar Jonasson i Lövås blev den förste att gå på denna linje. Nu hade man infört "allmänna grunder för reglering av ersättningen till gående lantbrevbärare och lådbrevbärare". Det var slut på systemet med betingstid, vilket ofta visat prov på hur spekulanter underbjöd varandra i kampen om att få en arbetsuppgift.

Hofmantorps järnvägsstation.

Ur Karl Melkerssons samling har detta vykort hämtats med motiv från stationen i Hofmantorp år 1902. Till vänster om stationens dörr kan man skimta den svarta brevlådan. Många hembygdssamlare kompletterar sina albumblad med postbehandlade vykort.

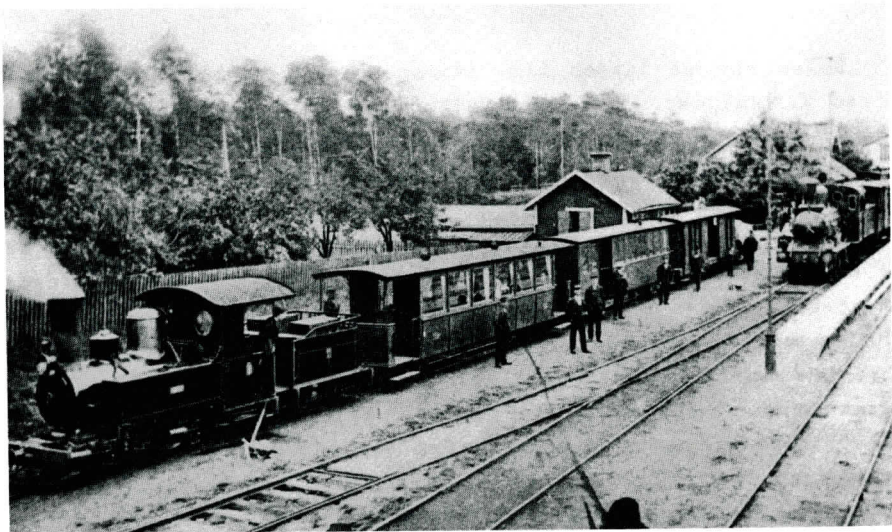
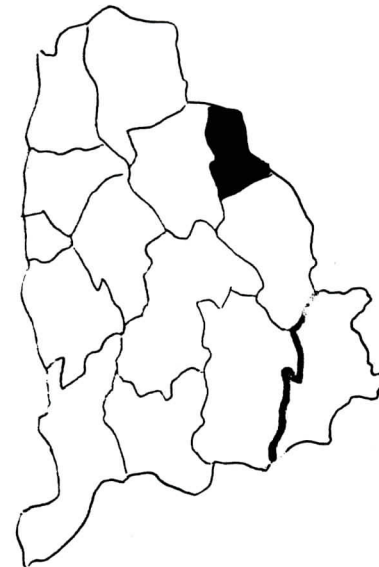

Illustration till följande avsnitt. Från Lessebo utgick smalspåret till Kosta och Målerås. Tåget användes även för postbefordran och järnvägsstationerna förenades med nya poststationer i Ekeberga och Ideholm. Dessa behandlas i en kommande bok om Uppvidinge härad.

Lessebo

Poststation 1874-01-01--1947-02-28
Postexpedition 1947-03-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

Inspektor A Andersson blev föreståndare för den poststation som öppnades i Lessebo vid postföringslinjen mellan Växjö och Kalmar den 1 januari 1874. Hans årslön blev 150 kronor men han fick inte kvittera ut en hel sådan, eftersom poststationen flyttades till järnvägsstationen när järnvägen mellan Växjö och Emmaboda togs i bruk för allmän trafik den 7 augusti 1874. Då blev stinsen Carl Gustaf Holmgren poststationsföreståndare. Ett ärende om hans avlöningsförhållanden avslöjar att han i januari 1886 liksom kollegan J W Lindskog i Hofmantorp begärde att få högre ersättning än de 400 kronor som då utgjorde hans årsarvode. Järnvägsföretaget föreslog 540 kronor om året, men postinspektör Hugo Winroth i Malmö ansåg sig inte kunna tillstyrka större höjning än till 420 kronor. Detta blev också poststyrelsens beslut.

Victor Albert Ågren blev stins och poststationsföreståndare i Lessebo den 1 april 1907, följd i maj 1919 av Carl Wilhelm Birger Holmgren, som dessförinnan varit poststationsföreståndare i Åryd och Skruv under sju år. När han flyttade till Emmaboda blev Bror Martin Björklund ny föreståndare i oktober 1923. Årsarvodet hade då hunnit stiga till 1920 kronor jämte ett särskilt tillägg på drygt 800 kronor.

Den 1 juli 1943 skildes posten från järnvägen och Irma Agda Dagny Ölvstam blev föreståndare för den nya poststationen utan samgående med järnvägen. Den 1 mars 1947 stathöjdes poststatio-

nen till en s k postexpedition. Tio år senare övertog Artur Edvin Svensson chefskapet och efter ytterligare en tioårsperiod blev Bengt Tengroth stationsmästare, som chefstiteln var enligt Postens dåvarande terminologi. Sedan Bengt Tengroth blivit befordrad till kassachef i Karlskrona är numera Jörgen Andreasson postmästare i Lessebo.

Postkontoret i Lessebo har två gånger placerat sig som "bäst stämplande postkontor". Bilden togs vid överlämnandet i april 1984 av en silverplakett; från vänster Willy Jönsson, ungdomsledare i Bergunda frimärksförening, Barbro Fransson, som båda gångerna hållit i den vinnande stämpeln, och Bengt Tengroth.

Lantbrevbäringen kom förhållandevis sent till Lessebo. I ett brev till poststyrelsen den 23 december 1907 begärde byggmästaren C Gustafsson och fanjunkaren J V Cederström i Slätthult postutdelning tre gånger i veckan på en omkring 10 km lång linje från Lessebo till Sävsjö över Flädingsnäs, Låshult och Slätthult. Ungefär samtidigt förelåg en framställning från Ljuders socken om att den redan befintliga lantbrevbäringslinjen från Skruv till Kråksjö skulle sträckas ut på så sätt att lantbrevbäraren tog vägen från Alebäckås över Sävsjö skolhus och Skruvby i stället för att gå över Kyle.

Poststationsföreståndaren i Lessebo menade att en lantbrevbäring från Skruv inte skulle bli till nämnvärd fördel för Flädingsnäs, Låshult och Slätthult. Han förordade en lantbrevbäring från Lessebo till Sävsjö. Det gjorde också postmästaren i Växjö, som dessutom ville bibehålla den dittillsvarande linjen från Skruv. Efter samråd med kronolänsmannen uttalade postinspektionen att en lantbrevbäring till Sävsjö behövdes och tillstyrkte att turantalet på lantbrevbäringen i Skruv skulle ökas från två till tre i veckan. Poststyrelsen godkände det upprättade förslagskontraktet med drängen Karl Oskar Ansgarius Fransson Krantz från Ekeberga församling. Han fick kr 1:25 per tur tre gånger i veckan på linjen Lessebo-Sävsjö, vilket motsvarade 63 öre per mil.

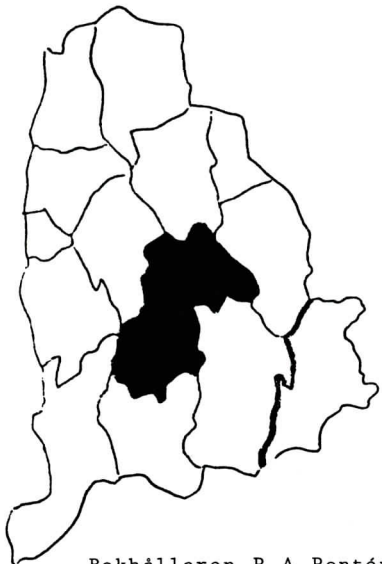
Det äldre kontraktet med förre soldaten Johannes Sjölin från Kyle i Ljuders församling ändrades så att Sjölin fick gå tre turer i veckan. Som framgår i avsnittet om Skruv hade en utsträckning av hans linje medfört höjning av hans turersättning till kr 1:50. Detta motsvarade 83 öre milen. Av ärendet framgick också frimärksuppbördens storlek. I Lessebo hade sålunda under 1907 sålts frimärken för 4 600 kronor och i Skruv för 3 226 kronor. Av det sistnämnda beloppet hade lantbrevbäraren svarat för 1 257 kronor.

Om Lessebo fick lantbrevbäring förhållandevis sent var kommunen i gengäld först i Kronobergs län när det gällde att ansluta sig till postverkets särskilda lantbrevbäringservice, som innebär en god form av äldretillsyn. Redan från den 1 april 1973 tecknades ett kontrakt med postverket om att de då befintliga sex lantbrevbäringslinjerna inom Lessebo kommun med sammanlagt ca 700 hushåll skulle anslutas till denna "sociala service". De berörda linjerna utgick från Hovmantorp, Lessebo, Kosta och Skruv.

Den 1 mars 1922 inrättades lådbrevbäring inom Lessebo bruks-samhälle samt till Liö och Hästhagen med en tur varje vardag. Torparen Claes Ludvig Gustafsson Göthe från Dångatorpet åtog sig att fullgöra denna för 75 kronor per månad i ett för allt.

Järnvägen Lessebo - Kosta - Målerås sträckte sig huvudsakligen inom Uppvidinge härad och behandlas inte i denna bok om Kongaposten.

Lessebo är ett av de postkontor som uppmärksammas av Bergunda Frimärksklubb på grund av god avstämpling av frimärken. Se kapitlet om Skruv!

Linneryd

Poststation	1874-01-01--1951-09-30
Postexpedition	1951-10-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Bokhållaren P A Pontén blev den förste poststationsföreståndaren i Linneryd. Han fick 150 kronor i årsarvode från den 1 januari 1874, då en poststation inrättades i Linneryd vid den gamla postföringslinjen mellan Växjö och Karlskrona. Där passerade karrposten två gånger i veckan i vardera riktningen.

När Pontén hunnit överblicka sin situation konstaterade han att arbetet var mera omfattande än han från början förmodat. Den 26 november 1874 skrev han till poststyrelsen att göromålen hade ökat betydligt av flera orsaker. Dels hade han sedan augusti fått fullgöra postutväxling på nattetid två gånger i veckan indirekt med postkupéexpeditionen nr 20 på järnvägen Växjö-Karlskrona. Dels hade Konga härads kronofogdekontor flyttats till Linneryd. Den indirekta postutväxlingen innebar att han fick göra i ordning postpåsar till postkupén och ta emot postpåsar därifrån, vilka sändes med en postförare till och från Lessebo. Dittills under året hade Pontén sålt frimärken för 490 kronor. Han motiverade sin önskan om bättre löneförmåner på följande sätt:

Och om det är en sanning, att tjänstemannen för att ägna sin befattning nödig omsorg och noggrannhet bör därför tillgodonjuta en skälig avlöning, så, med hänsyn till vad anförts blivit och särdeles till det besvärliga förhållande att postens emottagande och avsändande härstädes sker tvenne gånger på aftonen och tvenne på nätterna under veckans lopp samt att föreståndaren, förutom de vardagliga göromålen, på söndagens eftermiddag och afton måste för kommande och gående post städse vara bunden av sin tjänstgöring, och i betraktande av de förhöjda löneförmåner, vilka så väl de flesta Statens ämbets- och tjänstemän rättvisligen åtnjuta

som och den enskildes tjänare och daglönaren betinga sig, vågar jag ödmjukast anhålla, att mig tillkommande arvode såsom poststationsföreståndare härstädes för kommande år måtte förhöjas till 400 riksdaler.

Postmästare Janne Lagerström i Växjö fick "genom en tillfällighet" upplysning om att Pontén skrivit till poststyrelsen i lönefrågan och begärde i ett brev den 30 november 1874 att ansökan inte skulle behandlas förrän den varit på remiss till postkontoret i Växjö. Han fick nu tillfälle att lämna vissa statistiska uppgifter "jämta andra på frågan om arvodesförhöjningen inverkande omständigheter". Samtidigt hade postmästaren tydligen lyckats skrämma Pontén. Denne återkallade nämligen den 3 december sin ansökan och förklarade sig "hugad fortfarande förestå poststationen mot samma arvode som hittills".

Man kan möjligen gissa sig till vad som föranlett honom att avfatta det brevet. Kanske hade han av Lagerström fått en skrapa för att han dristat sig att skriva direkt till poststyrelsen i stället för via sin överordnade postmästare. Kanske hade han också fått veta att det normala förfarandet vid önskan om högre lön var att avsäga sig befattningen och sedan vara med och tävla om lägsta möjliga anspråk vid det därefter följande anbudsförfarandet efter pålysning i kyrkan. Nu sände Pontén sitt brev med avbön via postkontoret i Växjö. Postmästare Lagerström skickade det vidare till Stockholm, där det lades ad acta utan åtgärd efter föredragning.

Pontén lyckades något senare få en liten förbättring av sina villkor genom ett nytt kontrakt som från april 1876 tillförsäkrade honom 200 kronor i årsarvode. Med detta belopp fick han nöja sig livstiden ut och den 15 januari 1898 avled han. Dottern Charlotta erbjöd sig att överta postarbetet mot 300 kronor i årsarvode. De försök man gjorde att få tag i en lämplig poststationsföreståndare mot lägre betalning misslyckades. Efter förslag av postinspektionen i Malmö antogs Charlotta till poststationsföreståndare från den 1 april 1898. För sitt vikariat fram till dess fick hon lön efter det lägre beloppet. Av ärendet framgår bland annat att frimärken såldes i Linneryd under 1895 för 1227 kronor, under 1896 för 1007 kronor och under 1897 för 1165 kronor.

I ett brev den 3 augusti 1903 begärde Charlotta Pontén att få lönen höjd till 500 kronor om året och erinrade något om de förändringar som inträffat sedan hon övertog arbetet. Från början

hade hon haft fyra postdagar i veckan men efter kort tid hade Växjö-Tingsryds järnväg öppnats för allmän trafik och med den nya kärposten Ingelstad-Älmeboda fick hon nu post sex gånger i veckan. Andra utökningar av turantalet i postföringen återopades också. Två lantbrevbäringslinjer medförde också ökade göromål. Atskilliga personer som tidigare hade hämtat post vid de förenade poststationerna i Skruv, Konga och Tingsryd uppgavs nu få sin post genom lantbrevbärning från Linneryd. Frimärksförsäljningen och tidningsprenumerationerna hade ökat.

Postinspektionen fann inte anledning tillstyrka Charlottas ansökan men tog fasta på hennes slutmening: "Därest denna min framställning inte kan bifallas, nödgas jag härmed ställa min befattning till förfogande". Postinspektionen misslyckades emellertid med att skaffa en annan föreståndare med lägre anspråk. Charlotta övertalades att bli kvar mot 400 kronor per år och den reducerade löneförhöjningen trädde i kraft med 1904 års ingång. Sex år senare höjdes beloppet till 500 kronor och från den 1 januari 1912 fick Charlotta dessutom ett särskilt biträdesanslag på 120 kronor. Efter hand steg förmånerna och anpassades efter en allmän reglering av arvodena.

Den 1 juli 1927 lämnade Charlotta sin befattning vid 61 års ålder och efterträddes av Greta Lindbladh. Hon fick uppleva stathöjning av poststationen till en sk postexpedition den 1 oktober 1951, varvid hennes titel blev stationsmästare. Greta var systerdotter till Charlotta Pontén. När hon avgick med pension blev chefsbefattningen kvar i slakten genom att brodern Gösta Lindblad tog över 1957. Han hade tidigare varit lantbrevbärare och under andra världskriget fullgjort postutdelningen från en gengasdriven bil. Med hans pensionering 1978 blev det slut på den 104-åriga släktepoken. Då hade han hunnit uppleva postverkets genomgripande omorganisation och kallades sedan 1977 postmästare som chef för ett "lokalpostkontor i delegeringsgrupp 3". Med ny terminologi 1984 ändrades beteckningen till postkontor (utan prefix). Lindblads efterträdare var Monica Johansson och från den 1 september 1987 är Lennart Klasson postmästare i Linneryd.

Filatelistisk raritet

Den 1 maj 1875 inrättades en poststation i Skåne med namnet Linneröd. Namnligheten föranledde ibland felsortering så att post till Linneröd hamnade i Linneryd och tvärtom. Problemet löstes genom en detalj i en stor omreglering av postgången i Gårds härad under åren 1875-1877. Kronolänsman Wannholm i Arröd påtalade att den postföring som hade inrättats den 1 maj 1875 bara var till fördel för ett fåtal korrespondenter. Han preciserade ett förslag till ändring som bland annat avsåg flyttning av poststationen i Äsperöd till Rickarum. Han ansåg att en poststation behövdes i Arröd och tillade att "Linneröds poststation torde måhända böra indragas".

Det blev efter hand ett mycket omfattande ärende. Ett av dess resultat blev indragning av poststationen i Linneröd med september månads utgång 1877. Av Facits ortstämpelkatalog kan man få den uppfattningen att poststationen namnändrades till Arröd vid detta tillfälle. Rättare torde det vara att säga att den flyttades till Arröd. Formellt använde man dock vid beslutsfattandet beteckningen "indragning" av poststationen i Linneröd. Föreståndaren Pål Jönsson blev därmed uppsagd från sin befattning och i Arröd anställdes en dotter till kronolänsman Wannholm som föreståndare. Mot indragningen av poststationen i Linneröd vände sig ett stort antal personer i ett brev till poststyrelsen den 7 juli 1877 med kommunalnämndens ordförande Anders Pehrsson i spetsen. Det var förgäves. När deras inlägga föredrogs i poststyrelsen den 16 juli ansågs den inte böra föranleda till någon åtgärd.

Linneröd den 22 februari 1877.
A. Lindstedt
2

Poststation önskad i Skogsholm

Ett försök att få en poststation i Linneryds socken utöver den redan befintliga gjordes i ett brev till poststyrelsen den 7 mars 1900 på kommunalstämmans uppdrag. Stämmans ordförande Elof Johansson i Öljemåla blev utsedd att framföra önskemålen tillsammans med nämndeman Gustaf Petrusson i Sandvik, folkskollärare Karl Lindvall i Skogsryd och sergeant Karl Vinqvist i Kålshult. De begärde en poststation i Skogsholm och lantbrevbäring dit från Hovmantorp på tisdagar, torsdagar och lördagar. De framhöll särskilt att den berörda delen av Linneryds församling utgjorde "ett område för sig skilt som det är genom Ronnebyån och så att säga ett band av sjöar från den övriga delen av socknen".

Poststyrelsen biföll framställningen i vad den avsåg lantbrevbäring men gick inte med på någon poststation i Skogsholm. Men nu ville ingen åta sig brevbäringen "därför att posten skulle bli va alltför tung att bära". I ett nytt brev den 20 juni hemställde kommittén ännu en gång om en poststation i Skogsholm, förbunden med Hovmantorp genom kärrpostföring. Inte heller nu hade man framgång och fyra veckor senare presenterades ännu ett förslag. Nu bad man i stället att få "en lantbrevbäring, utgående från Linneryds poststation i en så kallad ringlinje tre gånger i veckan". Namnuppgifter lämnades på varje person som kunde ta emot post från lantbrevbäraren för övriga närboendes räkning. Efter tillstyrkan av postinspektören i Malmö beslöt poststyrelsen att inrätta den begärda lantbrevbäringen. Skraddaren Karl Gustaf Svensson i Linneberg blev lantbrevbärare mot ersättning av kr 1:50 per tur.

Nu reagerade J W Gunnarsson, som hade svarat för den tidigare privat ordnade postgången till Skogsholm och Skogsryd. Han skrev ett ampert brev den 30 oktober till poststyrelsen och påtalade att han hade erbjudit sig att fullgöra lantbrevbäring på en linje från Hovmantorp för kr 1:50 per tur och att det således varit osanning i uppgiften att det inte gick att få tag på någon villig lantbrevbärare. Han framhöll också de bättre förbindelser med Växjö och omvärlden som lantbrevbäring från Hovmantorp skulle erbjuda vid jämförelse med lantbrevbäring från Linneryd. Han slutade sin överklagning på följande sätt:

För övrigt vill jag be få upplysa om att jag på egen bekostnad i 12 år ombesörjt postförbindelse över Hovmantorp medelst väska till, som jag vill hoppas, allmän belåtenhet. Därför synes det underligt, om det mindre skulle tillfredsställa behovet ifall nämnda postförbindelse underhålles av Generalpoststyrelsen, i synnerhet då de flesta som beröras, hava sin adress i Hovmantorp.

Gunnarsson fick förbli besviken, eftersom poststyrelsen vid föredragning den 13 november 1900 av hans klagomål ansåg sig böra vidhålla sitt tidigare beslut.

Flera lantbrevbäringslinjer

Tidigare har nämnts att Charlotta Pontén bland annat åberopade ökade göromål på grund av två lantbrevbäringslinjer som ett av skälen till sin begäran om löneförbättring år 1903. En av linjerna gick till Skogsholm. Den andra tillkom sedan kommunalstämman den 7 januari 1901 utsett en kommitté för att göra framställning om lantbrevbäring. Denna gång var det folkskollärare S Herthelius i Bökås, kyrkvärden Johan Nilsson i Rudebo och hemmansägaren Frans Rydén i Siggehult som framgångsrikt skötte skrivandet. Kontrakt tecknades med korgmakaren Carl Gustaf Fransson från Linneryds Östregård. Han förband sig att åtminstone intill utgången av juni 1904 fullgöra lantbrevbäringen för kr 1:75 per tur på en 26 kilometer lång ringlinje Linneryd - Bredebäckshult - Stångmåla - Ruveboda - Bökås - Vrångebo - Siggalycke - Siggahult - Flislycke - Bredebäckshult - Linneryd. Ersättningen motsvarade 67 öre milen. Den höjdes till kr 1:90 per tur från juli 1908 och ett halvår senare med ytterligare fem öre.

Ett försök att få till stånd en tredje lantbrevbäring från Linneryd på grund av ett kommunalstämmobeslut den 24 januari 1909 misslyckades. Fjärdingsmannen A Rudin i Rolsmo utsågs att göra framställning om en linje över Rolsmo, Bastanäs, Korrö, Svartabäck, Flålycke, Obbetorp, Fryggestorp och åter till Linneryd. Poststationsföreståndaren meddelade nu att tre av de byar som skulle betjänas med lantbrevbäring fick posten med lösväskor, som befordrades av postföraren på linjen Ingelstad - Linneryd - Rävemåla och att de övriga byarna fick sin post med lantbrevbäraren på linjen till Vrångebo. Postmästaren i Växjö ansåg den föreslagna linjen olämplig och postinspektionen i Malmö menade att det område genom vilket linjen skulle dras redan var ganska väl till-

godosett i postalt hänseende. Poststyrelsen biföll inte framställningen.

Den tredje lantbrevbärningen kom ändå till stånd efter någon tid när postföringen mellan Linneryd och Rävemåla upphörde vid järnvägens tillkomst mellan Nättraby och Älmeboda. Snickaren Karl Svensson fick kontraktet om den tredje lantbrevbärningslinjen. Han efterträddes år 1913 av Karl Fredrik Johansson.

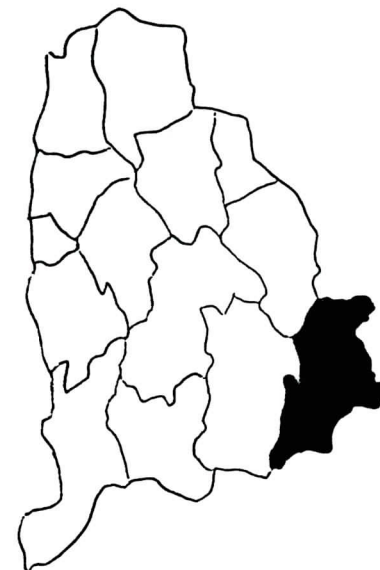
Genom omorganisationer kunde lantbrevbärningen effektiviseras och numera finns det två lantbrevbärningar som går ut från postkontoret i Linneryd. Vid den sydliga linjen hittar man i Vrångebo en postkur som ett minne från den tid, då lantbrevbäraren inte gjorde några avstickare utan lämnade all post till varje by på ett enda ställe. I kurens fackanläggning kunde de spridda byinvånarna hämta posten, var och en i sitt eget fack. De få kurer som ännu finns kvar på landsbygden står tomma och övergivna. Två faktorer har bidragit härtill, en positiv och en negativ. Den sistnämnda är urbaniseringen. Efter hand som landsbygdens invånare flyttar till tätorterna har behovet av sådana fackanläggningar blivit mindre. Den främsta orsaken till att kurer försvunnit är att lantbrevbärningsnätet blivit så vitt förgrenat. Den moderne bilburne lantbrevbäraren färdas inte som sin föregångare bara på allmänna landsvägen. Han gör många avstickare till enskilda gårdar i byarnas utkanter och de som håller sig kvar där behöver inte längre besöka postkuren i byns mittpunkt. Om postkuren i Vinnamåla inte så långt från Vrångebo berättas i det avsnitt som avhandlar Rävemåla poststation på sid 116-117.

Denna bild hör till det följande avsnittet. Här finns några kärngubbar omkring år 1910, från vänster Johan August Thelander, Johan August Ljungholm och Frans Gustaf Samuelsson. Frans Oskar Ljungholm står i dörren.

Långasjö

Poststation 1874-01-01--1979-05-31
Postställe 1979-06-01--

Det fanns en postföringslinje förbi Långasjö när en poststation inrättades vid kronobrevbärningens upphörande med 1874 års ingång. Den postlinjen hade kommit till redan i december 1859 efter framställning från representanter för Långasjö och Älmeboda socknar. Postföringen fullgjordes med häst och åkdon mellan Ingelstad och Fur och var en förbindelseled mellan de sydliga sträckningarna av diligenslinjerna Växjö - Karlshamn och Växjö - Karlskrona. Långasjö socken höll en postväska med postkontoret i Växjö och de som hade post att hämta eller skicka kunde klara av ärendena vid besök i sockenstugan. Det var naturligt på den tiden att sköta postärendena i anslutning till söndagens högmässa. För Långasjö anges i 1872 års postortslexikon förutom postväskan med Växjö även adressen Vissefjärda. Detta kan tolkas så att personer i Långasjö som bodde i sydöstra delen av socknen i stället för att passa postföraren hämtade sin post vid poststationen i Vissefjärda, sedan denna inrättats i juni 1869. Den västra delen av Vissefjärda socken, som kallas Kåraböket, hade för övrigt starkt samband med Långasjö och tillhörde tidigare Konga härad.

Adelsdamen Louise Carlheim-Gyllensköld blev utsedd till föreståndare för poststationen i Långasjö när denna inrättades den 1 januari 1874. Postmästare Janne Lagerström i Växjö var inte nöjd med den utnämningen och vände sig den 31 augusti 1874 i ett brev till handlanden Kron med en förfrågan om denne var hågad att

överta befattningen som poststationsföreståndare. Jag har inte kunnat återfinna svaret i arkiven men utgår från att det var negativt.

Lagerström bedömde fröken Gyllensköld som slarvig och lyckades efter många försök få poststyrelsen att entlediga henne, dock först med utgången av januari 1888. I Föreningen Postfolkets årsbok 1974 har jag berättat om bland annat detta intrikata fall. När jag skrev den uppsatsen hade jag bara tillgång till handlingar i postens Växjö-arkiv och kan möjligen ha påverkats av detta till Lagerströms fördel. I rättvisans namn bör nu sägas att det fanns många i Långasjö som ville försvara sin postfröken. Även föreståndaren för poststationen i Vissefjärda, Hedda Apolloff, tycktes ha förståelse för hennes problem. Hedda skrev - sedan hon svarat på några rent praktiska frågor som rörde tillämpningen av instruktionen för poststationsföreståndare - följande om postmästare Lagerström:

Fröken behöver ej oroa sig att hava meddelat mig detta, ty jag känner nog förut huru den mannen är, då jag t ex får rekvirera och betala flera tidningar 2 gånger, därför att han nekat första rekvisitionen och som jag ej fått kvitto därå har jag ej haft bevis emot honom och när jag fordrar min rätt så hotar han att klaga på mig om jag fortsätter. Flera mindre vackra drag skulle jag kunna uppräknas. Gud vare lov att min förman är bättre!

Det skulle ta för mycket utrymme att gå längre in på detaljerna i kontroversen mellan postmästaren och hans poststationsföreståndare, men eftersom ärendet kanske blivit alltför ensidigt belyst tidigare kan det ändå vara på sin plats att nämna att Louise Carlheim-Gyllensköld fick goda vitsord från åtskilliga personer i Långasjö, däribland kronolänsman Olin samt kyrkvärden och kommunalnämndsordföranden F E Carlsson. Flera personer undertecknade den 28 juli 1888, d v s ett halvt år efter avskedet en skrivelse, vari bland annat uppgavs att

denna händelse grämt oss och väckt hos oss rätt djupt medlidande för henne, i synnerhet som hon helt och hållet i så många år troget ägnat sig åt skötandet av poststationen. Förhållandet varför ett sådant bråk uppstod, var att ett parti här inom socknen, dels av girighet, dels av avundsjuka företog sig att förfölja vår postföreståndarska, vilket det sedan hela tiden fortfarit med. Och få vi säga att hon har stått och står i särdeles gott förhållande till allmänheten, dock undantagande detta parti, så att allmänheten hade visst icke velat hava ombyte av postföreståndarska - utan tyckte vi alla att det var synd. Därför önska vi henne allt gott och anhålla ödmjukligen att på det hjärtligaste få rekommendera henne till en annan poststation.

I "partiet" ingick garvaren F J Medin, som i hög grad bidrog till att flammen blev så hög att den ledde till Louises avsked. Han hade bland annat klagat över att poststationen i Långasjö inte hölls tillgänglig för allmänheten en viss augustidag 1887. Louise nämnde honom i ett brev från Fridhem i Långasjö till poststyrelsen den 10 augusti 1888, då hon bad att få bli ihågkommen till en befattning som poststationsföreståndare på någon annan ort. Hon skrev bland annat:

Partiet som slog efter platsen blev allt dristigare, emedan det visste sig vara välkommet med sina klagomål huru otroliga och oförskämda de än voro, vilket visade sig sista gång, då garvaren Medin påstod att stationen var stängd för allmänheten den 23 augusti förra året, ehuru hans egen dotter var till mitt på dagen hos Emelie Abramsson, en från Graffmanska skolan i Växjö utexaminerad flicka, vilken skötte både morgonens och aftnens timmar den dagen, som hon själv och flere intygat. Flickan som nu har posten är syster till Medins sonhustru.

"Bråket" hade vid ett tidigare tillfälle ventilerats i ett samtal mellan postmästare Lagerström och generalpostdirektör Wilhelm Roos vid dennes besök i Växjö. Postmästarens resa till Långasjö den 25 november 1887 resulterade i det sista avgörande hugget mot adelsfröken. Efter poststyrelsens ställningstagande till hennes nackdel föreslog Lagerström i ett brev den 5 januari 1888 att fröken Nanny Augusta Linnéa Pontén skulle bli den nya föreståndaren. Hon bodde invid postvägen strax intill Långasjö kyrka och poststationens obetydliga flyttning från Fridhem skulle inte medföra några nackdelar. Poststyrelsen godkände ett upprättat kontraktsförslag som gav fröken Pontén ett årsarvode på 150 kronor, d v s samma som hade utgått tidigare.

På grund av avflyttning från Långasjö i samband med planerat giftermål sade Nanny Pontén upp sig i mars 1893 och från den 1 maj blev handlanden Frans Nilsson poststationsföreståndare. Därmed flyttades poststationen utanför den ordinarie postvägen, men postförarna G Andersson och C J Jonasson i Vinnamåla skrev ett intyg att de utan särskild ersättning ville skjutsa posten via den plats i Långasjö där handlanden Nilssons bostad var belägen.

Nilsson fick bara ta emot litet mer än två årslöner om vardera 150 kronor. Han sade nämligen upp sig med juni månads utgång 1895 i ett brev den 4 mars. I ett nytt brev sex veckor senare förklarade han sig vilja fortsätta om årsarvodet höjdes till 200 kronor. Men under mellantiden hade postinspektionen i Malmö med postmä-

tarens hjälp lyckats finna en ny poststationsföreståndare, som åtog sig arbetet med oförändrad lön. Därför blev änkefru Hilda Thelander poststationsföreståndare från den 1 juli 1895.

Nu upplever vi åter postmästare Lagerström på krigsstigen, må så vara berättigat men helt i avsaknad av den smidighet som postinspektionen i Malmö kom att visa. Lagerström hade på grund av poststyrelsens uppdrag i april 1894 under en följande mer än årslång period inspekterat 17 underlydande poststationer. I ett brev till poststyrelsen den 31 oktober 1895 anmälde han följande:

"Ingen annan väsentligare anmärkning har jag att göra mot förvaltningen av dessa poststationer än att, såsom jag förut till Kungl. Styrelsen anmält, poststationsföreståndaren i Långasjö, Fru Hilda Thelander, saknar erforderlig skrivkunnighet och dessutom alla andra förutsättningar för att kunna sköta en poststationsföreståndarebefattning."

Postinspektör Melander i Malmö ville själv förvissa sig om hur det stod till i Långasjö och inspekterade stationen den 7 januari följande år. Han fann "att änkefru Thelander icke skulle kunna utan biträde sköta post- och postsparbanksgöromålen, med vilka hon ej heller tager någon vidare befattning". Men hennes son och dotter skötte arbetet synnerligen förtjänstfullt, varför Melander hemställde hos poststyrelsen att kontraktet med Hilda Thelander skulle fortsätta att gälla.

Poststyrelsen ville nu ha ett nytt kontrakt i sonens eller dotterns namn. Dottern skulle emellertid inte bli myndig förrän 1897 och sonen vistades under största delen av året vid folkskollärareseminarium. Mot den bakgrunden beslöt poststyrelsen den 7 februari 1896 att lämna det av Lagerström initierade ärendet utan åtgärd.

Hilda Thelander fick löneförhöjning till 300 kronor ett år senare. Samma lön fick Frans Oscar Ljungholm, när han tog över poststationen den 1 september 1905. Han var son till postföraren och f d husaren Johan August Ljungholm, som sedan mars 1897 hade gått med posten mellan Emmaboda och Långasjö två gånger i veckan för en krona per tur fram och åter. Turantalet ökade med 1899 års ingång till sex per vecka och Långasjö fick alltså till skillnad från de flesta småländska poststationer vardaglig postgång redan före sekelskiftet. Vid 78 års ålder drog sig husaren tillbaka med utgången av år 1917.

Ersättningen för postföringen höjdes i december 1918 till kr 3:55 per tur och steg senare till hela sex kronor. Men tiden

närmast efter första världskriget medförde lönesänkningar och avtalsuppsägningar. Två novembersöndagar 1921 läste t ex prästen Haglund upp från predikstolen i Långasjö kyrka, att anbud på postföringen Emmaboda-Långasjö togs emot av postmästaren i Växjö senast den 3 december.

Resultatet speglas i ett brev den 29 december 1921 från postdirektionen i Malmö med uppgiften att "gångpostföraren Frans Oskar Ljungholm förklarat sig villig fullgöra postföringen å linjen Emmaboda - Långasjö mot en ersättning av 5 kronor i stället som f n 6 kronor turen". Nio månader senare kom en liknande skrivelse, enligt vilken ersättningen var nedsatt till fyra kronor turen. Frans Oskar var poststationsföreståndare och anlidade sannolikt någon som gick med posten i hans ställe. Det kunde ske helt i enlighet med kontraktets formulering. Hans lön som poststationsföreståndare förstärktes med 120 kronor i särskilt biträdesanslag från den 1 oktober 1911, och den 1 juni 1915 blev hans fasta arvode 480 kronor. Som biträde anlidade han på äldre dagar dottern Elisabet, som övertog poststationen den 1 oktober 1951, sedan Frans Oskar varit dess föreståndare i mer än 46 år.

I den rationaliseringsvåg som svepte fram efter andra världskriget och blev särskilt markant på 1960-talet löpte poststationen i Långasjö risk att bli indragen. De båda därifrån utgående bilåkande lantbrevbärarna skulle enligt postdirektionens långsiktplan ändras att utgå från Emmaboda vid poststationens indragning. Naturligtvis kämpade samhällsinvånarna mot en sådan utveckling men planerna förverkligades ändå så småningom.

Ändringen inträffade den 1 juni 1979. Jag gladdde mig med samhällets invånare över att det ändå fick bli ett postställe kvar, även om dess öppethållande blev begränsat till en timme om dagen. Det var också lyckligt att rationaliseringen kunde uppskjutas så länge att höga vederbörande i Stockholm hunnit tänka om i namnfrågan. Postadressen Långasjö fick vara kvar. I boken "Kommunikation i Kinnevald" har jag berört namnfrågan för Gemla och i tidigare böcker har jag lämnat ytterligare synpunkter på poststationernas namn, t ex på sid 55-57 i "Kommunikation i gränsbygd".

Den första lantbrevbäringslinjen i Långasjö inrättades i september 1904 med två veckoturer på en ca 19 kilometer lång linje. Ersättningen blev då en krona per tur. Förrre husaren och skomakaren Johan August Thelander fick kontraktet för den linjen, som

gick till Allgunås. Från den 1 december 1910 ökade turantalet till tre per vecka. I juni 1911 tillkom lantbrevbäringslinjen Långasjö-Bredalycke. Lantbrevbäringen på den 15 kilometer långa linjen fullgjordes till en början två gånger i veckan av snickaren Frans Gustaf Samuelsson för kr 1:30 per tur. Därmed hade norrbygden i Långasjö församling också fått förmånen av postdistribution, även om man fått vänta sju år efter att sörbygden kom till grötfatet.

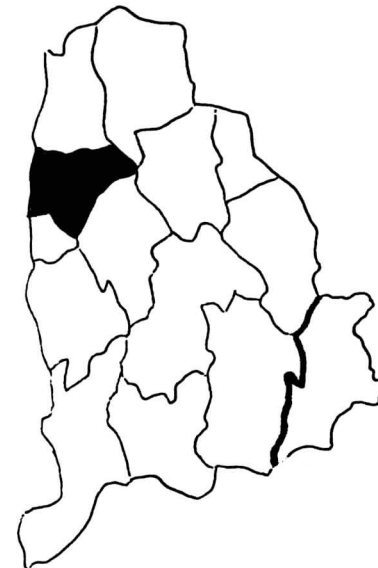
Bilden är tagen av Erik Lindgren utanför poststationen i Långasjö år 1974. I dörren står föreståndaren Elisabet Gustafsson och i bilarna sitter lantbrevbärarna Sven Jonsson och Sixten Johanson.

Lilly Ljungholm tog över ansvaret för posten i Långasjö när poststationen organiserades om till ett sk postställe (fr o m 1986 beteckningen "litet postkontor"). (Foto: Erik Lindgren, 1987).

Sjöbol

Poststation	1874-01-01--1897-11-27
(namn Ingelstad)	1897-11-28--1951-09-30
Postexpedition	1951-10-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

I Ingelstad grenade sig postföringslinjerna från Växjö på så sätt att en linje gick söderut via Mårdslycke mot Karlshamn och en gick över Broaryd och Älmeboda mot Karlskrona via Ronneby. Sedan december 1859 grenade den sistnämnda linjen sig också i Älmeboda med en tur i veckan över Bjessebohult och Plaggeboda till Fur, där den anslöt till en annan postföringslinje mot Karlskrona.

Postskjutsarna söderifrån kom till Ingelstad vid olika tidpunkter, men då postväskorna skulle skickas vidare norrut med en och samma skjuts, måste de tas om hand i Ingelstad i väntan på att alla fanns till hands när diligensen söderifrån skulle gå vidare. Därför tecknades ett avtal om postväskvård i Ingelstad i november 1859 med nämndemannen M Westlund, som fick 10 riksdaler om året för denna uppgift. När denne flyttade från Ingelstad knappt tio år senare övertogs bestyret av gästgivaren Sven Wieslander.

Här möter vi ett namn som är förknippat med postal verksamhet i Ingelstad under en lång tidsrymd. Men vi skall inte lockas glömma andra personer i trakten som tidigt haft betydelse för posten. Sven Johansson i Torsås Bondegård hade t ex en tid kontrakt om snällpostens befordran för 81 öre milen. Flera andra vore värda att nämna från den tidsperiod, då postföringen i postverkets regi i huvudsak ägde rum på längre linjer mellan de fåtaliga postkontoren.

Med den verksamhet som redan fanns i Ingelstad ligger det nära till hands att tro att en poststation med det namnet skulle växa fram i Östra Torsås församling, när postverket övertog kronobrevbäringen i egen regi 1874 och inrättade kortare gång- eller körpostlinjer samt en mängd poststationer, "en i var socken, om så behövdes". Visst behövdes en i Östra Torsås socken, men den för-lades till Sjöbol, där kronolänsmannen C V Rydberg blev förestån-dare mot 250 kronor i årsarvode. Här ser vi ett exempel på att man i första hand tänkte på att tillgodose kronobetjäningen vid re-formen. "Vanliga" små postkunder fick komma i andra hand.

I mars 1877 förordnades Rydberg att förestå en härads-skrivare-tjänst i Blekinge. Han efterträddes av t f kronolänsmannen A F Chytraeus. Denne var enligt postmästare Janne Lagerströms uppfattning mycket slarvig. Efter flera varningar anmälde Lagerström honom till poststyrelsen den 31 mars 1878 för vårdslöshet i tjäns-ten och anhöll att få honom entledigad. Vid Chytraeus' tillträde hade poststationen med bibehållet namn Sjöbol flyttats till Sunnansjö. Därför måste postföraren göra en avväg från postföringslinjen för att lämna och hämta poststationens post. Även detta problem berörde postmästaren i sin anmälan och föreslog att poststationen skulle dras in och Chytraeus entledigas. Enligt postmästarens uppfattning skulle det inte vara till olägenhet för korrespondenterna om de i stället skötte sina postärenden via lösväskor.

Svaret från poststyrelsen lät vänta på sig och i ett nytt brev den 19 maj 1878 erinrade Lagerström om sin tidigare anmälan och lämnade ytterligare de upplysningarna

"att av de 26 poststationer som lyda under postkontoret och de, med vilka postkontoret dessutom står i direkt postutväxling, Sjöbols poststation visat ojämeförlligt större oordentlighet i sin verksamhet än någon av de övriga, att avgående försändelser däriifrån på det mest vårdslösa sätt stämplat och frimärkts, t ex den 11 oktober sistlidet år, då hit däriifrån med en post ankommo 3ne oriktigt frimärkte tjänstebrev, det ena frimärkt med 1 öre, det andra med 2 öre och det tredje med 3 öre för litet".

Om man läser avsnittet om Långasjö i denna bok får man nästan intrycket att Louise Carlheim-Gyllensköld var den slarvigaste poststationsföreståndaren inom hela postområdet, men att döma av Lagerströms brev överträffades hon av den stackars Chytraeus. Han hade helt utan undervisning fått börja fungera som poststations-

föreståndare under en av de strängaste cheferna i hela landet. I brevet gjorde Lagerström också ett utfall mot kronobetjäningen i allmänhet och vidhöll sin begäran om entledigande av Chytraeus som poststationsföreståndare.

Chytraei skrivkonst stod inte mycket efter Lagerströms, något som framgår av ett tre foliosidor långt brev till poststyrelsen den 13 maj 1878. Däri erinrar Chytraeus först om bakgrunden till att han blivit poststationsföreståndare i Sjöbol och att poststa-tionen flyttades till Sunnansjö eftersom han inte kunde få en bostad i Sjöbol. Årsarvodet hade sänkts från 250 till 200 kronor vid hans tillträde trots det myckna arbete som var förenat med posttjänsten, t ex expedition av 416 poster årligen och två natt-poster varje vecka. Han fortsatte:

Dessutom vågade jag hysa den förhoppning att, då jag, som tillförne ej befattat mig med någon posttjänst, följaktligen vore ovan vid dylik tjänstgöring, möjligen därav förekommande felaktig-heter ej skulle allt för strängt bedömas, utan rättelsen på ett humant sätt meddelas. Denna förhoppning har tyvärr ej gått i full-bordan utan har postmästaren Lagerström på allt sätt visat mig ovilja och begagnat varje även den obetydligaste anledning till anmärkning att i skrivelser till mig utfara i häftiga och hårda uttryck m m, vilket allt han med hänseende till min underordnade ställning som t f kronolänsmän måhända ansett sig saklöst kunna göra.

Då postmästare Lagerström ej närmare angivit de många och stora förseelser han lägger mig till last är jag urständsat att med hans angivelse därutinnan försvara mig; och beträffande hans yttrande att jag såsom t f länsman skulle anse mig kunna begå vilken försummelse som helst i posttjänsten, torde detta yttrande väl hava tillkommit mera för effektens skull och i ändamål att därmed alldeles nedgöra en ringa underordnad, ty icke lärers någon kunna tro, att en länsman anser sig berättigad att vara försumlig i varken ett eller annat hänseende.

Sedan Chytraeus förklarat sig villig lämna poststationsföre-ståndarebefattningen tog han också upp Lagerströms förslag att dra in poststationen, vars existens var av betydelse för kronobetjä-ningens korrespondens. Han beskrev utförligt den olägenhet som skulle följa med att länsmanen och fjärdingsmännen i Torsås och Nöbbeleds socknar behövde anlita lösväskor, som dem emellan måste passera postkontoret i Växjö. Med exempel visade han på vilka för-seningar som skulle uppstå inte minst för värdeförsändelser. I en ännu längre inlaga den 1 juni 1878 bemötte han punkt för punkt de anklagelser Lagerström hade riktat mot honom. Därefter summe-rade han på följande sätt:

Jag vill visserligen inte påstå mig vara ofelbar utan medgiver att försummelse och förbiseende ägt rum, vilket med hänseende till min ovana vid posttjänst och då expeditionen å Sjöbols station icke är så obetydlig, med bästa vilja ej kunnat förekommas, men vad jag bestämt förnekar är att jag någonsin visat tredska i tjänsten eller varken i tal eller skrift ådagalagt annat än undfallenhet mot min stränge förman postmästare Lagerström.

Under mina studier i Växjöpostens arkiv har jag efter hand lärt känna Lagerström inte bara som en sträng utan också som en häftig man. Jag föreställer mig att han tänkt sig ett annat svar från den till synes blide Chytraeus och kanske blev han närmast snopen över avslutningen i länsmannens och poststationsföreståndarens brev:

Min i förra förklaringen yttrade förmodan att jag omöjlig kan göra Lagerström till lags finner jag vara bekräftad genom hans nu ifrågavarande angivelsememorial, och jag förnyar därför min anhållan att så snart som möjligt bliva från poststationsföreståndarebefattningen befriad.

Kronofogden yttrade sig i det efter hand digra ärendet genom en sju foliosidor lång skrivelse till landshövdingen den 11 juni 1878. Han intygade att Chytraeus hade fullgjort sina åligganden som tf kronolänsman med drift, nit och ordentlighet. Han uppehöll sig länge vid Lagerströms förslag om att dra in poststationen i Sjöbol och bemötte dennes påstående om att ingen fanns som kunde överta föreståndarebefattningen. Han upplyste om "att i Sunnansjö, där stationen nu är förlagd, bor lantbrukaren och landstingsmannen August Johansson, vilken är skrivkunnig samt allmänt känd som en ordentlig, pålitlig och redbar man". Om den ifrågasatta indragningen skulle bli verklighet befarade kronofogden att förhållandena skulle bli sämre än under tiden före poststationen. Då fungerade postgången på ett sätt som han sammanfattade med följande text:

Kronobrevbäringen befordrade, utom extra brevning så ofta som påfordrades, medelst ordinarie brevning en gång fram och åter i veckan, post från kronolänsmannens bostad till samtliga sockenkyrkor, samt från kronofogdekontoret till häradskrivare och länsmän i den mån allmänna posten ej kunde för direkt postbefordran användas, varjämte kronobrevbäringen forslade fögderitjänstemännens lösväskor med närmaste postanstalt de sträckor, å vilka de ej medföljde allmänna posten, på sätt som närmare kan inhämtas av bilagde avskrift av Konungens Befallningshavandes utslag den 10 november 1870, angående ordnandet av kronobrevbäringen inom Konga härad under fem år, räknade från och med 1871. Med berörde kronobrevbäringsposter fortskaffades ej mindre tjänstebrev emellan fögderitjänstemännen samt emellan dem och fjärdingsmännen, pastors-ämbeten, kommunal och andra styrelser, nämndemän och enskilde, än även ämbetskrivelser från en del andra tjänstemän såsom lantmätare m fl, varjämte utav brevbringningsmedlen lämnades gottgörelse dels till kronofjärdingsmännen för avhämtnade vid sockenkyrkan av till dem avlätna tjänstebrev och för fortskaffande av egne brev i tjänstären den till närmaste kronobrevbäringsstation, dels

och för kostnaden för fögderitjänstemännens lösväskor med postanstalt. Genom kronobrevbäringens övertagande av Postverket berövades fögderitjänstemännen och fjärdingsmännen berörde förmåner och stadgades skyldighet för dem att å närmaste postanstalt avlämna och avhämta sina tjänsteförsändelser, vilket dock ej ansågs bliva så synnerligen betungande, enär poststationer utlovades, om så erfordrades, i varje församling och genom Kungl. kungörelsen den 5 december 1873 förpliktades Postverket att i de särskilda orterna inrätta de för kronobrevbäringens övertagande erforderliga postanstalter.

Jag har valt att göra det långa citatet för att i någon mån söka ge en bakgrund till att man vid 1874 års stora reform vid val av plats för socknens poststation ofta eller kanske oftast tog hänsyn till kronobetjäningens behov. Ibland blev gården eller byn där poststationen hamnade även poststationens namn, men ibland fick poststationen socknens namn, även om den inte var belägen i kyrkbyn. Den i citatet angivna bilagan med landshövdingens beslut om hur kronobrevbäringen skulle organiseras i Konga härad under en femårsperiod berörs i ett särskilt kapitel i denna bok med rubriken "Kronobrevbäringen i Konga härad".

Landshövding Gunnar Wennerberg undertecknade det sammanfattande svaret till poststyrelsen den 17 juli 1878 och återopade därvid kronolänsmannens och kronofogdens yttranden. Han erinrade om ett sammanträde under 1877 i närvaro av samtliga kronofogdar och postmästare Lagerström, då "Sjöbols poststation utan gensägelse ansågs vara av verkligt behov påkallad". Han ansåg att Lagerströms hemställan om att dra in poststationen nu var desto mindre befogad som erfarenheten visat, att de poststationsindragningar, vilka under innevarande år vidtagits, och den postbefordran till och från kronobetjäningen medelst lösväskors begagnande, som därefter ägt rum, visat sig medföra oskäligen omgång och tidsutdräkt för kronobetjäningen i de orter, där stationerna indragits, synnerligast då, såsom ofta är fallet, värdeförsändelser skola emellan länsstyrelsen och fögderitjänstemännen samt deras underordnade befordras; och den omständigheten, att lösväskor, vari tjänstebrev sändas, skola befordras kostnadsfritt, kan icke heller i ekonomiskt avseende vara av något värde enär även i sådant fall kronobetjäningen måste bekosta sig särskilda lösväskor för enskilda brev och för desamma utgiva arvoden till vederbörande postförvaltare.

Det där var också klara besked, kan man säga. Brevet daterades 17 dagar efter att de första poststationerna dragits in i Kronobergs län i samband med att lantbrevbäring infördes. Det var den 30 juni 1878 som följande poststationer blev indragna: Furuby, Herråkra, Bolmstad, Öremo, Asa, Ormesberga, Sjösås, Lidhult, Dänningelanda, Häradsbäck och Virestad.

Dessutom hade i poststyrelsens brev till länsstyrelsen den 5 november 1877 även föreslagits indragning av poststationerna i Drev och Alghult, men detta genomfördes inte. På bara något över

två veckor hade länsstyrelsen på sommaren 1878 fått en klar bild över nackdelarna med poststationsindragningar. Denna insikt ledde till att några poststationer efter påtryckning från allmänheten blev återinrättade efter kort tid. Mot den bakgrunden accepterade poststyrelsen naturligtvis inte Lagerströms förslag om att poststationen i Sjöbol skulle dras in.

Däremot fick Lagerström sin vilja igenom att avskeda Chytraeus, men troligen endast därför att denne själv begärde sitt entledigande. August Johansson blev nu antagen till föreståndare för poststationen som blev kvar i Sunnansjö. Invånarna i Östra Torsås' församling tyckte efter hand som den privata brevväxlingen ökade, att poststationen borde ligga litet mera centralt. Vid den ordinarie kommunalstämman i sockenstugan den 30 december 1886 förelåg en skrivelse från greve M Stenbock med förslag att flytta poststationen till skolhuset. Enligt protokollet "instämde församlingen enhälligt i denna Greve M Stenbocks skrivelse och beslutade församlingen att, enär Torsås Skolhus ligger å Sjöbols ägor poststationen må bibehållas vid samma namn som hittills".

Sjöbol—Vissefjerda. (Från don 1 juli 1886)							
T. F.	—	2,30	0,8	Sjöbols poststation (Sunnansjö)	Th. S.	2,0	—
T. F.	3,80	3,45	0,7	Nöbbeleds poststation	Th. S.	12,45	1,0
T. F.	4,80	4,30	0,9	Broaryds skjutstation	O. L.	12,0	12,0
T. F.	4,45	5,0	1,1	Linneryds poststation	O. L.	11,80	11,45
T. F.	6,30	6,45	0,2	Elmeboda poststation (prestgård)	O. L.	9,45	10,0
T. F.	7,15	7,15	1,5	Bjessobohults skjutstation	O. L.	9,15	9,15
T. F.	8,45	9,0	0,5	Långasjö poststation (vid kyrkan)	O. L.	7,30	7,45
T. F.	9,30	9,30	1,1	Plaggöbo skjutstation	O. L.	7,0	7,0
T. F.	11,0	—	6,2	Vissefjerda poststation	O. L.	—	5,30

Denna tidtabell gällde närmast före poststationens flyttning från Sunnansjö till skolhuset i Ingelstad. Inramade klockslag avser tidpunkter mellan kl 24 och 06 enligt modern tidräkning.

Under mellantiden hade årsarvodet till föreståndaren höjts till 300 kronor, men nu förklarade sig organisten och folkskolläraren Sven A Andersson villig att förestå den flyttade poststationen för 180 kronor om året. Postmästare Lagerström tillstyrkte flyttningen och från den 1 juni 1887 fanns socknens poststation i skolhuset, men alltjämt med namnet Sjöbol.

Nästa flyttning inträffade drygt tio år senare. Orsaken var den gången att järnvägen mellan Växjö och Tingsryd togs i bruk för allmän trafik. Sven Andersson blev uppsagd från sin befattning och poststationen flyttades till järnvägens stationshus, där stinsen Per Thimanson fick ansvara för posten från den 28 november 1897. Samtidigt ändrades poststationens namn till Ingelstad. I poststyrelsens cirkulär tillkännagavs ändringen med den beskrivningen att poststationen i Sjöbol drogs in och en ny poststation öppnades vid trafikstationen Ingelstad.

Thimansons arvode blev till en början 240 kronor om året för de postala göromålen. Han begärde den 6 mars 1899 att få det höjt till 420 kronor men efter postinspektionens prutning fastställde poststyrelsen 360 kronor. Därvid konstaterades bland annat att frimärken hade sålts i Ingelstad för 1647 kronor under år 1898. Prutningen innebar en besvikelse för Thimanson som hade erfarenhet av postarbetet. Han hade nämligen förestått poststationerna i Bjärnum, Vittsjö, Emmalunga och Rottne under sammanlagt sju år. En ytterligare förbättring kom honom dock till godo 1903 genom en allmän reglering av arvoden till föreståndarna för förenade post- och järnvägsstationer. Förutom en höjning då till 600 kronor fick han också ett fast biträdesanslag på 420 kronor och ett särskilt biträdesanslag på 180 kronor om året med början 1910.

En del av personalen i Ingelstad 1887. Från vänster Christer Johansson, Pia Alfengård, Inger Eliasson, Irene Karlsson, Ulla Johansson, Ingela Strömberg och Ulla Klang.

Endast 48 år gammal avled Thimanson den 16 november 1914. Han efterträddes av Ola Hentz, som hade förestått poststationen i Kvarnamåla i 17 år, d v s sedan trafiken började på järnvägen mellan Växjö och Tingsryd. De många sidoposterna bidrog till att han från den 15 mars 1916 fick ett särskilt anslag på 15 kronor i månaden för omexpediering av post från de poststationer som var belägna utmed postlinjerna Ingelstad - Linneryd och Ingelstad - Vederslöv. Ola Hentz pensionerades den 1 april 1926.

Från Väckelsång hämtades nu stinsen Knut Helmer Maximilian Källström. Han hade varit stins i Norrgårda under halvtannat år innan han tillträdde befattningen i Väckelsång i april 1899. Han fick uppleva att posten skildes från järnvägen i Ingelstad den 1 juli 1932 men blev kvar i stationshuset. Källström slutade sin anställning i järnvägens tjänst och fick ett avtal med postverket om att ansvara för "lantpoststationen" i Ingelstad, den beteckning som oavsett läget användes för poststationer som inte var förenade med järnvägsstationer.

Källström fyllde 63 år den 18 november 1936 och slutade sin tjänst i postverket vid månadens utgång. Anders Johan Fabian Magnusson, som hade varit föreståndare för poststationen i Uråsa sedan 1915, blev Ingelstads nye postchef, men den 1 januari 1942 förenades poststationen åter med järnvägen. Ännu en gång hämtades en stins från Väckelsång, Fritiof Vilhelm Emborg, med 16 års erfarenhet av arbetet vid den sydliga grannstationen. Han följdes den 1 maj 1948 av Gustaf Emanuel Magnusson och efter blott fyra månader av Per Martin Karlsson. Denne blev inte heller gammal i gården, för den 1 maj 1949 skildes post och järnväg åter åt.

Nu blev lantbrevbäraren Ivan Helmer Fridman Pettersson från Vissefjärda poststationsföreståndare. Han fick vara med om poststationens statushöjning till postexpedition den 1 oktober 1951. Sex år senare fick Ingelstad åter en ny postchef, Kerstin Einarsson. Hon fick titeln postmästare i samband med den stora omorganisationen 1977. När manuskriptet till denna bok revideras i början av år 1987 är Christer Johansson postmästare i Ingelstad.

Inledningsvis har gästgivaren Sven Wieslander nämnts som postväskvårdare i Ingelstad. Han ansvarade också för postföringen i en stor del av det område som berördes av det efter hand framväxande nätet. Han övertog till exempel postföringen mellan Ingelstad och Vederslöv från den 1 juli 1898, då mot en låg ersättning

som han snart lyckades få höjd. Ärendet redovisas kortfattat i det följande.

Hemmasonen August Wilhelm Carlsson Nygren i Östra Torsås var kontrakterad som gångpostförare mellan Ingelstad och Vederslöv. Han begärde den 31 mars 1898 att befrias från kontraktet. Det var dagen innan poststationen i Dänningelanda skulle öppnas efter 20 års törnrosasömn. Han skrev i sin uppsägning att det nu skulle tillkomma

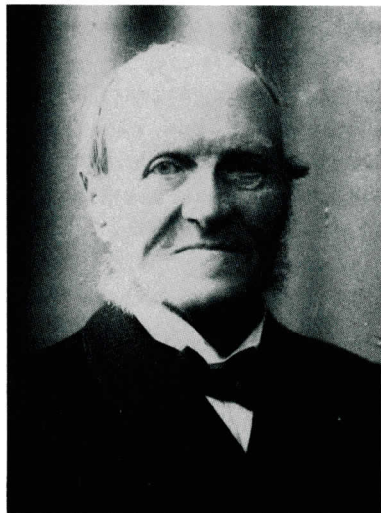
två postpåsar till, och då blir det ju sex stycken som jag skall bära, och då kan det ej rymmas i en väska utan man måste bära två - alltså blir det då både två väskor och sex postpåsar förutom brev, tidningar, paketer och dylikt i stor skala, så det blir omöjligt att bära posten emellan Ingelstad - Vederslöv. Så nu begär jag att i denna dag bli fri både kontrakt och postbärningen.

Han iakttog inte stadgad uppsägningstid och var enligt kontraktet förfallen till böter. Postmästare Lagerström anmälde förhållandet till poststyrelsen och att förre soldaten A Lundin i Ingelstad hade ryckt in från april månads början samt att förre riksdagsmannen Sven Wieslander erbjudit sig att körande befordra posten till Vederslöv lika billigt som gångposten kostade. Nu infordrades anbud på postföringen och bara två sådana kom in, båda på kr 1:50 per tur. Det ena avsåg gångpost och kom från Lundin och det andra kärrpost, avgivet av Wieslander. Tilläggas bör att Wieslander i ett tidigare brev till Lagerström erbjudit sig att svara för kärrpost mot två kronor per tur.

Postinspektionen konstaterade efter företagen kontrollvägning under 14 dagar att posten vid två tillfällen vägt 17 kilo och vid ett tillfälle 18 kilo. Det var mer än en postförare normalt ansågs kunna bära. Nu begärde postinspektionen hos poststyrelsen att posten skulle få befordras med häst och åkdon och att Wieslanders anbud skulle antas. Detta beslöts för tillämpning från den 1 juli 1898, men inte oväntat sade Wieslander upp sitt nya kontrakt redan följande år. Han erbjöd sig att teckna ett nytt kontrakt om ersättningen höjdes till kr 2:50 per tur. Det gick poststyrelsen med på och från det nya seklets början tillämpades ett kontrakt, som innebar att postföringskostnaden på linjen västerut från Ingelstad blev 83 öre per mil räknat.

Kontraktet om postföring mellan Ingelstad och Vederslöv övertogs i januari 1913 av änkefru Karolina Wieslander, sonhustru till Sven Wieslander. Hon dog i april samma år och postföringen fullgjordes på vakans tills hennes son, Johan Alfred Wieslander, fick

kontrakt om denna, gällande från den 1 april 1914. Bland senare postförare på linjen kan nämnas Per Olof Magnusson i Bökebacken och August Magnusson i Korpagård, Dänningelanda. Postförare till Linneryd sedan förbindelsen dit ströps söderifrån vid tillkomsten av järnvägen mellan Nättraby och Älmeboda var bland andra Anders Johansson i Linneryds Södergård, August Carlsson i Linneryds Västergård, Carl G Petersson, Johan Valfrid Carlsson och Bror Gustav Lundkvist i Broaryd samt stationsskrivaren Gustaf Elof Ferdinand Bofält i Ingelstad. Några av dem överlät arbetet till "underentreprenörer".

Sven Wieslander

Lantbrevbäring i Ingelstad

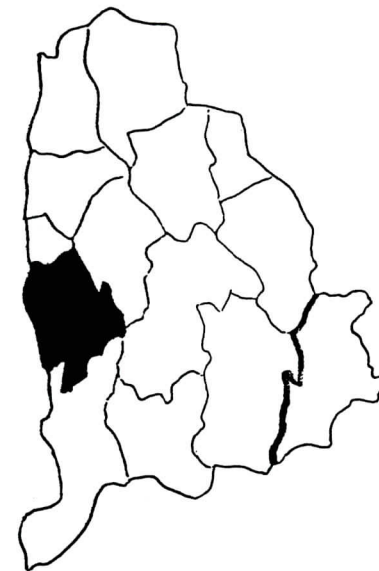
Kommunalstämman i Östra Torsås' socken utsåg år 1905 ombud som skulle göra en framställning till poststyrelsen om "anordnandet av postförbindelse inom östra delen av nämnda socken". Detta resulterade i tillkomsten den 1 oktober 1905 av en 17,5 kilometer lång lantbrevbäringslinje från poststationen i Ingelstad över Hörda, Gätahult, Hårestorp och Askeberga. Till lantbrevbärare antogs snickaren Gustaf Jonsson från Möllerslätt under Torsås Norregård. Han fullgjorde turen tre gånger i veckan och fick en krona för var tur i ersättning. Med detta nöjde han sig i hela tio år. Vid kontraktsuppsägning efterträddes han den 1 april 1915 av lägenhetsägaren Johan August Johansson från Torsås Kåragård. Denne fick inledningsvis kr 1:35 per tur, vilket höjdes till 2 kr per tur från 1918 års början. Johansson var kvar så länge att han fick uppleva ersättning för sitt arbete enligt allmänna grunder, ett system som gjorde slut på det marknadsmässiga betingssystemet.

Snärshult

Poststation

1874-01-01--1897-11-27

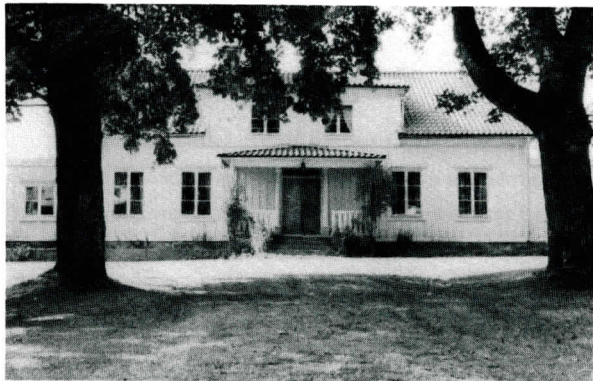
Någon ny postföringslinje behövde inte inrättas för att tillgodose behovet av postutväxling med den poststation som med 1874 års ingång öppnades i Snärshult med kronolänsmannen J A Löndahl som föreståndare mot 250 kronor i årsarvode. Hans bostad och därmed poststationen låg nämligen intill den sedan länge använda postvägen mellan Växjö och Karlshamn, vilken även anlätats för kronobetjäningens korrespondens. Men läget för den poststation som Väckelsångs socken således fick när kronobrevbäringen övertogs av postverket var mindre bra för flertalet av invånarna. Till dem hade man inte tagit någon hänsyn utan blott till det faktum att kronobrevbärarna skulle kunna upphöra med sin verksamhet enligt överenskommelsen mellan postverket och länsstyrelserna.

Det kom snart nog fram önskemål om att en poststation skulle inrättas i Väckelsångs kyrkby och långt om länge blev de realiserade. Detta redovisas i avsnittet om Väckelsång. J A Löndahl satt tryggt kvar på sitt länsmansboställe och skötte poststationen där även efter att socknen fått en ny poststation i kyrkbyn. Hans arvode hade dock sänkts till 150 kronor per år vid ingången av år 1878.

Med tillkomsten av en järnvägspoststation i Kvarnamåla på relativ närhet till Snärshult drogs lantpoststationen med namnet Snärshult slutligen in. Detta skedde samtidigt som järnvägen mellan Växjö och Tingsryd togs i bruk för allmän trafik den 27 novem-

ber 1897. Väckelsångs socken kan från kommunikationshistorisk synpunkt anses ovanlig genom att det funnits inte mindre än fyra poststationer inom dess gränser, Snärshult, Väckelsång, Kvarnåmåla och Snappahem.

Poststationen i Snärshult berörs flyktigt även i avsnitten om Väckelsång och Uråsa. För ortstämpelsamlare filatelisterna är den intressant bland annat därför att det finns frimärken bevarade vilka blivit makulerade med bläckskrift i Snärshult. Under närmare fem månader måste Löndahl tillgripa detta sätt för makulering eftersom datumstämpeln inte levererades förrän någon av de sista dagarna av maj 1874.

I denna byggnad fanns poststationen Snärshult under hela dess livstid (Foto: Erik Lindgren)

Med anledning af Kongl. Generalpoststyrelsens foreskrift i skrifvelsen till postkontoret den 9. Junij 1874 (S. 3165), har postkontoret äran härmed till poststationsföreståndare i Älmeboda, i stället för Mamsell Edla Lindahl som icke uppsatt myndighetsbrev, vördsammet föresli Folkboksköparen Gustaf Petersson i Älmeboda, som, enligt närlagde utju. derde, åtager sig ifrågasatt befattning från och med nästnästående guld månads ingång mot ett årligt arvode af 150. Kronor. Prethotyg för Petersson följer.
Uti den 14 Maj 1874.

J. Lagerstedt

Dokument till texten på motstående sida.

Älmeboda

Poststation

1874-01-01--1959-10-31

Sedan 1859 fanns en postföringslinje mellan Älmeboda och Vissefjärda. Utan att någon poststation inrättades i vare sig Älmeboda eller Vissefjärda blev dessa båda orter som låg vid var sin äldre postlinje, förenade med varandra. Det blev framför allt till bättnad för den befolkning som fanns på sträckan mellan dem, dvs invånarna i nordöstra delen av Älmeboda socken, Långasjö socken och nordvästra delen av Vissefjärda socken. Den ursprungliga tidtabellen för den postföring som på så sätt förband två postföringslinjer, en västlig och en östlig, mellan Växjö och Karlskrona, gällde från den 19 december 1859 och grundades på ett kungligt brev som då var årsgammalt.

Tidtabellen angav varken namnen Älmeboda eller Vissefjärda men väl Bjessebohult och Fur, d v s namnen på de gästgivaregårdar som låg närmast de berörda socknarnas kyrkbyar. Vissefjärda fick en egen poststation den 1 juni 1869 medan Älmeboda fick vänta till dess postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen.

Poststationen i Älmeboda inrättades alltså den 1 januari 1874. Mamsell Edla Lindahl blev föreståndare mot 150 kronor i årsarvode. Hon avlöstes redan efter halvtannat år av Gustaf Petersson. När denne avled den 1 april 1895 hade lönen stigit till 180 kronor. Hans änka Eva Stina ansökte om att få bli föreståndare mot samma arvode. Detta kunde postinspektör Victor Melander inte tillstyrka, enär, som han skrev "hon icke lär vara mera skrivkunnig än

att hon kan skriva sitt namn". Med detta förhåll det sig dock inte värre än att hon - åtminstone på papperet - kunde uppehålla tjänsten på vikariat i två månader.

Från den 1 juni 1895 antogs urmakaren Carl Gottfrid Petersson och tillerkändes det begärda årsarvodet på 200 kronor. Mindre än fyra år senare blev det åter skifte genom att hemmansägaren Johan August Johansson övertog befattningen. Han var jordbrukare och hann inte själv sköta det postala arbetet utan måste leja någon i sitt ställe. Knappt fem månader efter sitt tillträde den 1 maj 1899 begärde han 40 kronor löneförhöjning och tillade att han ville säga upp sig med årets utgång om det inte beviljades. Postinspektionen tillstyrkte löneförhöjningen och poststyrelsen accepterade ett nytt kontrakt. Av ärendet framgick att frimärksförsäljningen under 1897 hade uppgått till 980 kronor och under 1898 till 1127 kronor. En höjning av årsarvodet med ytterligare 50 kronor beviljades med 1901 års ingång.

Johan August Johanssons försök att från den 1 januari 1903 få årsarvodet höjt till 350 kronor misslyckades emellertid. Ökningen stannade denna gång vid 10 kronor så att han fick 300 kronor om året. Han hade hoppats på förbättring därför att postgången på linjen Linneryd-Älmeboda-Rävemåla skulle ändras från fyra till sex veckoturer. Poststationen i Rävemåla hade inrättats den 1 april 1899, något som för övrigt hade påverkat frimärksförsäljningen i Älmeboda negativt. Den sjönk under år 1899 till 1017 kronor och under år 1900 till 756 kronor.

D a g a r.	An- komst, kl.	Af- gång, kl.	Nymil.		(Denna spalt läses nedifrån och uppåt.)
Tingsryd—Älmeboda.					
(Från den 2 juli 1880.)					
			Nymil.		
T. F.	—	6,0		Tingsryds poststation	O. L. 9,30
T. F.	7,15	7,30	1,0	Konga poststation (Örmo bruk)	O. L. 9,0
T. F.	8,0	8,15	0,4	Dångebo poststation (vid Sandjö kyrka)	O. L. 7,15
T. F.	9,45	—	1,0	Älmeboda poststation	O. L. —
			3,0		5,45

Denna post får ej afföras från Tingsryd förr än posten från Vexjö dit anlämt, eller från Älmeboda förr än posten från Vissefjärda ankommit.

Men Johansson gav sig inte. När han såg att det var utsiktslöst med vidare löneförhöjning sade han upp sig för gott den 29 december 1904. Med tre månaders varsel måste den överordnade postmästaren föreslå en ny föreståndare så att säga på stubinen. Det lyckades och från den 1 april, 1905 blev Anna Amanda Elise Eliasson antagen mot 270 kronor i årsarvode. Det sågs med oblidla ögon. Fyra dagar innan hon tillträdde daterades ett brev, underskrivet av åtskilliga personer med folkskollärare Victor Aurell och kassören i Älmeboda Sparbank F G Oséen som första namn. Brevet hade följande text:

Som det kommit till vår kännedom att Kungliga Generalpoststyrelsen tillsatt till poststationsföreståndare i Älmeboda en hemmadotter Anna Elisadotter därstädes, vilken vi anse vara alldeles olämplig att på ett rätt sätt sköta ifrågavarande befattning, få vi hos Kungliga Generalpoststyrelsen härmed våldsamt anhålla, att förutvarande föreståndaren J A Johansson måtte fortfarande få bestrida tjänsten, enär han under sex års tid klanderfritt och till allas vår belåtenhet skött ifrågavarande tjänst.

Brevet föredrogs i poststyrelsen och försågs med anteckningen att det inte kunde "föränleda till avseende, enär kontrakt med annan person om ifrågavarande befattnings skötande redan avslutats". Påståendena om Annas olämplighet var också helt felaktiga. Efter fyra år blev det ändå åter skifte på posten. Då övertog Hilma Eliasson kontraktet mot oförändrat arvode. Hon fick inte vara så länge vid rodret. Den 20 december 1910 öppnades nämligen förlängningen till Älmeboda av järnvägen från Nättraby och poststationen flyttades till järnvägsstationen. Där övertog den järnvägsanställda Victor Emanuel Svensson postärendena.

Victor Emanuel hade förestått poststationen i Nättrabyhamn under sju månader och under nära fyra år hade han varit poststationsföreståndare i Tving. Med honom stabiliserades chefskapet i Älmeboda och han fick sitta i orubbat bo till 1935 års utgång. Vid 68 års ålder avgick han och efterträdes av konduktören Knut Fritiof Green. Denne blev kvar även efter järnvägsnedläggningen. Han fick från den 1 juli 1939 ett kontrakt om att sköta lantpoststationen i Älmeboda, som låg kvar i stationshuset. Med november månads ingång 1959 drogs poststationen in. Som en övergångsarrangering ersattes den med ett postombud, vilket i datumstämpeln hade beteckningen ALMEBODA POB 1. Postutväxlingen skedde med poststationen i Rävemåla samhälle. Praxis var att i datumstämpeln gravera namnet på den postanstalt med vilken postutväxlingen skedde. Poststationen med namnet Rävemåla namnändrades till Älmeboda sam-

tidigt som den ursprungliga poststationen med namnet Älmeboda drogs in. Därmed förklaras namnet i stämpeln. Socknens namn hade konserverats i postadressen, till glädje åtminstone för hembygdsvännerna.

Postombudet som även kallades "Älmeboda norra", flyttades till handelsboden i stationshusets närhet och för dess skötsel svarade handlanden Eric Hjalmar Rydeman. Postombudet utnyttjades föga, eftersom lantbrevbäringen var väl utbyggd, och med utgången av april 1963 drogs det in.

Älmeboda hade följt med i den kommunikationstekniska utvecklingen och därmed följande strukturförändring. Redan i samband med att den nya sockenkyrkan uppfördes i Rävemåla hade tanken fötts på att begära poststationens flyttning dit. Det gillade naturligtvis inte invånarna i norra delen av socknen. Lösningen blev god för båda lägren genom att en ny poststation inrättades i Rävemåla 1899. Dess utveckling redovisas i ett särskilt avsnitt av denna bok.

Tidigare har nämnts - i samband med Johan August Johanssons önskan om löneförhöjning - att postföringen från Linneryd ökades från fyra till sex dagar i veckan i seklets början. Upprinnelsen härtill finner vi i protokollet från den extra kommunalstämma som hölls den 1 maj 1902 under Karl J Oséens ordförandeskap. Därav framgår att stämman uppdrog åt kyrkoherden Claes Lind och fabrikören L Elmquist att på socknens vägnar göra ansökan om lantbrevbäring från Älmeboda poststation onsdagar och lördagar till Gammalsmåla, Fagrasjö skolhus, Stenkilsmåla, Ernasjö, Granås och Trällebo samt från Rävemåla poststation onsdagar och fredagar till Rörshult, Grönadal, Källebo skolhus, Strånganäs, Skarmansmåla, Toramåla, Yxnans skolhus och Sutaremåla. De utsedda företrädarna fick också uppdraget att

begära att även tisdagar och fredagar få kärrpost från Linneryd till Älmeboda och Rävemåla så att denna kommun måtte i likhet med angränsande kommuner få postutväxling varje dag utom söndagar.

Lind och Elmquist tog tid på sig och fullgjorde sitt uppdrag i ett brev den 1 juli 1902. Nästan samtidigt förelåg ett brev från handlanden Olof Stenholm i Flishult, kyrkvärden Lorentz Ek och ett dussintal andra personer om att i stället för den föreslagna linjen över Källebo - Skarmansmåla inrätta en sydligare lantbrevbäring över Flishult, Abrahamshult och Fösingsmåla.

Postinspektionen hade därmed skilda uppfattningar att jämka samman vid sin redovisning till poststyrelsen. Den daterades den 4 april 1903 och omfattade fyra maskinskrivna foliosidor. Remissvar redovisades från poststationsföreståndarna i Älmeboda, Rävemåla och Dångebo samt postmästaren i Växjö. Att poststationsföreståndaren i Dångebo blivit tillfrågad hängde samman med att några av de presumtiva lantbrevbäringshushållen brukade hämta och lämna post i Dångebo. För poststationen i Dångebo svarade alltsedan dess tillkomst år 1884 folkskolläraren Jonas Axel Cederblad. Han ansåg att en lantbrevbäring från Rävemåla borde dras över Flishult, Abrahamshult, Fösingsmåla och Yxnans om den skulle motsvara ett mera allmänt intresse.

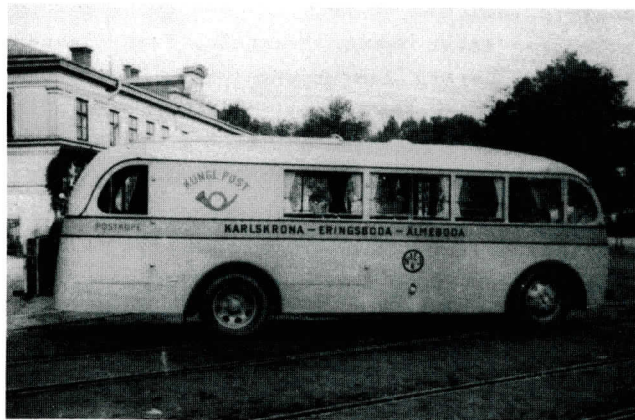
Till denna uppfattning anslöt sig postmästaren i Växjö, som dock ansåg att man skulle vänta med att inrätta lantbrevbäring från Älmeboda, eftersom gårdarna invid den föreslagna nordliga linjen inte låg på något större avstånd från Älmeboda. Han tillstyrkte utökning av antalet postturer mellan Linneryd och Rävemåla från fyra till sex per vecka. Detta gjorde även kronolänsmannen "jämväl på grund av förekommande tjänstepost". Denne förordade också anordnande av lantbrevbäring på båda de föreslagna linjerna och anslöt sig till poststationsföreståndarens i Dångebo uppfattning om sträckningen av den södra linjen.

Efter en omfattande redovisning av olika alternativ och synpunkter hemställde postinspektionen att två lantbrevbäringslinjer skulle inrättas, en nordlig på ca 18 kilometer och en sydlig på ca 31 kilometer, samt att postgången mellan Linneryd och Rävemåla skulle utsträckas från fyra till fem veckoturer. Ett förslagskontrakt bifogades med arbetaren Peter Samuel Magnusson från Bjessebohult. Han förband sig att utföra lantbrevbäring på den norra linjen för en krona turen åtminstone intill utgången av mars månad 1906. Ett annat förslagskontrakt hade gjorts upp med korpral Elof Stenlund från Skräddaremåla, som åtog sig lantbrevbäring på den sydliga linjen för kr 1:70 per tur. Lantbrevbäringen skulle fullgöras två gånger i veckan på vardera linjen och ersättningen motsvarade 55 öre per mil. Kyrkvärden Lorentz Ek i Rävemåla hade redan tidigare ett kontrakt om postföringen från Linneryd för två kronor per tur, vilket motsvarade 59 öre milen. Han accepterade att utan ändring av ersättningen per tur fullgöra postföringen fem gånger i stället för fyra varje vecka.

Poststyrelsen beslöt den 9 april 1903 helt enligt postinspektionens framställning, vilket medförde en ökning av utgifterna för postservicen i området med 385 kronor per år. Den förste lantbrevbäraren i norra delen av Älmeboda socken Peter Samuel Magnusson avled den 24 maj 1905 och efterträddes av soldaten Nikolaus Sandberg från Germundemåla.

En lantbrevbäringslinje inrättades den 1 september 1904 till Bänkebo, sedan korrespondenter i Bro hade gjort framställning om att få bättre postförhållanden. Det blev en 14 kilometer lång ringlinje från Älmeboda poststation över Bönemåla, Bro, Blötemåla, Bänkebo, Askaremåla och åter till Älmeboda. Arbetaren Karl Wilhelm Liljegren från Bjessebohult åtog sig att fullgöra lantbrevbärningen för 95 öre per tur, vilket motsvarade 68 öre per mil. Atskilliga lantbrevbärare har sedan dess färdats på socknens vägar. När manuskriptet till denna bok revideras i början av 1987 är Rävemåla alltså socknens centralpunkt och sockennamnet konserverat som postadress.

Järnvägstrafiken från Älmeboda söderut kompletterades några år före järnvägens nedläggning med busstrafik. Bolaget lät tillverka en landsvägsbuss med en postkupé i en del av utrymmet. Det var den enda i sitt slag i Sverige. Överpostiljon Yngve Möller, senare i tjänst vid Växjö postkontor fram till pensionering 1982, var en av dem som fick uppleva arbetet i postkupén, när den slingrade sig fram på landsvägen genom sydöstra Småland och Blekinge. Den var i trafik under tio år och den då använda datumstämpeln har lämnat avtryck som dagens filatelisterna skattar högt.

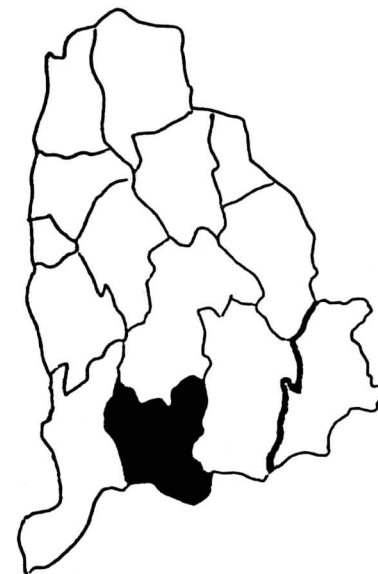
Sveriges första och enda busspostkupé i sitt slag. En annorlunda fanns under en tid i Malmö för sortering av sena brev under transport mellan huvudpostkontoret i Malmö och Bulltofta flygplats.

Öremo

Poststation

1874-01-01--1878-06-30

Den enda nya postföringslinje som inrättades inom Konga härad när postverket övertog kronobrevbärningen 1874 var den som gick mellan Tingsryd och Älmeboda. Den kördes med häst och vagn två gånger i veckan fram och åter och den ena gången sträcktes den ut över Långasjö till Vissefjärda. Därigenom kompletterades den en gammal postföringslinje som sedan december 1859 trafikerats med kärrpost en gång i veckan mellan Älmeboda och Vissefjärda.

Den nya linjen passerade Öremo, beläget i det samhälle som vi nu känner som Konga. Namnet skrevs också Örho, men i alla postala handlingar används beteckningen Öremo. Bokhållaren G Rogberg blev föreståndare för den poststation som inrättades med namnet Öremo den 1 januari 1874 och han fick 150 kronor om året för sitt arbete med posten. Tidtabellen för 1877 för postföringslinjen anger Dångemåla som plats för den nya poststationen. Detta kan förbrylla men har givetvis också en förklaring. Poststationen flyttades den 1 oktober 1877 från Öremo bruk till Dångemåla i närheten av Södra Sandsjö kyrka, men den bibehöll sitt första namn.

Bokhållare Gustaf Rogberg sade nämligen upp sig som poststationsföreståndare i ett brev till postkontoret i Växjö den 27 juni 1877. Postmästare Lagerström skrev i anslutning härtill bl a följande till poststyrelsen, sedan han anmält att han inte hade lyckats få någon uppgift om en lämplig efterträdare:

"vilken enligt vad känt är, är ordentlig och pålitlig samt för postbefordringens verkställande vederhäftig". Han var identisk med den man som sedermera blev föreståndare för Öremo poststation när den flyttades till Dångemåla. Kontraktet var redan underskrivet när Peter Magnusson och Johan Svensson i en gemensam skrivelse erbjöd sig att fullgöra postföringen för två öre mindre per mil, dvs en krona inklusive åkdonspenningar. Troligen ångrade de att de inte kommit med det budet tidigare. Man kan gissa sig till att de inte var med vid auktionen, något som dock inte framgår av handlingarna.

1874 års poststationer i Kronobergs län är tämligen väl representerade med bläckskriftsmakulerade frimärken, som framgår av bildtexten på sid 170. Detta är dock ett ovanligt brevstycke. Det ingår i en förnämlig hembygdssamling som Ingemar Karlsson i Skruv lagt upp. Det fanns inga bestämmelser om tilläggsstämpling på transiterande postkontor under den tid de nya poststationerna fick vänta på sina datumstämplar, men komplettering av detta slag föll sig troligen naturlig. (Jämför citatet på sid 18 av postmästare Wrangels brev till poststyrelsen.) (Foto: Erik Lindgren)

Yngre lantpoststationer

Djuramåla

Poststation

1898-06-01--1950-11-30

Namnet Djuramåla möter vi tidigt i småländsk posthistoria. Orten låg utmed den gamla postföringslinjen mellan Växjö och Karlshamn. Gästgivaren Eric Peter Carlsson svarade på 1850-talet för skjutsningen av posten och medföljande bevakningspostiljon på sträckan mellan Kvarnamåla och Backaryd för 29 skilling banko per mil och häst. Delsträckorna för postföringen varierade i längd och anpassades tid efter annan efter till marknadsläget genom att skjutsentreprenörer underbjöd varandra i strävan att utnyttja sina hästar maximalt. De kontrakt som tecknats i november 1878 med August Johansson i Djuramåla och i september 1881 med Mattis Johansson i Backaryd om postskjutsen från Djuramåla till Backaryd resp från Backaryd till Ronneby i ena riktningen samt från Ronneby till Djuramåla i den andra blev sålunda uppsagda till 1883 års utgång. Om detta underrättade postmästare Janne Lagerström i Växjö poststyrelsen i ett brev den 1 september 1883, vari han berättade att skjutsentreprenören J G Johansson i Djuramåla hade lämnat ett skriftligt erbjudande på att överta postskjutsen fram och åter mellan Djuramåla och Ronneby mot nedsatt lega, kr 4:10 per enkel färd.

Uppsägningen hade skett i syfte att förmå de redan kontraktsbundna entreprenörerna att ge in lägre anbud. Det lyckades. I samma brev anmäler nämligen Lagerström att de hade erbjudit att

sänka sina anspråk, när de väl blivit informerade om J G Johanssons lägre anbud. De ville utföra skjutsen för ett pris som låg 10 öre lägre. Så gick kampen på många håll och postverket sparade pengar på denna konkurrens. Postmästare Lagerström skar lagrar och tillerkändes vid ett tillfälle gratifikation för att han lyckats bra i sin strävan att sänka postföringskostnaderna.

I Djuramála inrättades ingen poststation förrän den 1 juni 1898. Poststyrelsen fattade beslut sedan handlanden August Martin Sandberg hade erbjudit sig att svara för poststationens skötsel mot 100 kronor i årsarvode samt dessutom för postföringen mellan Tingsryds poststation och Djuramála två gånger i veckan för 50 öre per färd fram och åter. För det sistnämnda uppdraget hade han tagit till i underkant, något som han visade genom uppsägning den 24 augusti 1901. Efter postinspektionens förslag gick poststyrelsen med på att fördubbla ersättningen.

I mars 1904 anmälde postinspektionen att under det tjänstgöringshinder som uppkommit för Sandberg genom att han drabbats av konkurs hade postinspektionen "förordnat bondedottern Carolina Svensson att tills vidare handhava ifrågavarande poststation samt genom lämplig person utgöra gångpostföringen å förenämnda linje". Som framgick bl a av ett yttrande av kronolänsmannen F H Wieslander var det fråga om en "hederlig konkurs", men det hindrade inte att förslag gjordes att entlediga Sandberg. Bakom en skrivelse i den riktningen låg B Jonasson, S A Håkansson och P J Jacobsson. De påstod om Sandberg, att

ingen vågar lämna honom något värdebrev och emot största delen av folket är han ganska oförskämd, och han är nu stämd för övervåld och slagsmål av kronolänsmannen till detta ting och har jämt brukat sådant levnadssätt, men under sin handelstid har han uppgjort sådana affärer med penningar och utbetalat i tusen kronors penningar i förläkningar, så att mannen är vådlig för allmänna säkerheten.

Klagandena föreslog att gästgivaren A Johansson i Djuramála skulle bli ny poststationsföreståndare. Sysslomannen i Sandbergs konkurs, häradshövdingen C W Odmann i Växjö, uppgav emellertid att "klagoskriften synbarligen utan fog tillkommit av Sandbergs uppenbara ovänners illvilja". Den 15 juli 1904 fick Sandberg återta skötseln av poststationen. Dessförinnan hade ett förslag förkastats om att folkskolläraren E R Holmbäck skulle bli poststationsföreståndare. Dennes bostad var inte för kunderna så förmånligt belägen som Sandbergs affär.

Gångpostföringen mellan Tingsryd och Djuramála drogs in med

utgången av september 1911. I stället inrättades en 14 kilometer lång lantbrevbäringslinje från Tingsryds poststation över Djuramála till Knälsberg att fullgöras två gånger i veckan. Någon indragning av poststationen i Djuramála förefaller inte ha förts på tal i detta sammanhang.

Efter ett tjänstefel av Sandberg övertogs poststation i januari 1911 av folkskollärare Ernst Rudolf Holmbäck mot oförändrat arvode, men det höjdes efter två år till 120 kronor per år. Med 1919 års ingång blev handelsföreståndaren Bernhard Johan Walfrid Karlsson ny postchef i Djuramála, nu mot 240 kronor i årsarvode jämte ett dyrtidstillägg på 60 kronor. Denne fick börja sitt nya värv med att konfronteras med frågan om poststationens indragning. I ett brev den 5 januari 1919 till postmästaren i Växjö uttryckte han förhoppningen att kunna utföra göromålen till postmästarens och allmänhetens belåtenhet och fortsatte:

Dock tycktes, som om en person ej blev belåten med att jag blev poststationsföreståndare, nämligen min konkurrent för detta hr A M Sandberg. Han har nu utskrivit en lista och har en karl som går omkring och lockar folk att påskriva namn. Dess innehåll är att få poststationen slopad och få 1:a klass lantbrevbärning 3 gånger i veckan.

Den formella ansökan i ärendet ingavs av firma I M Sandberg. När postdirektör Olof Thormark sände handlingarna vidare till poststyrelsen, uttalade han sig för poststationens bibehållande, särskilt på grund av det stora avståndet från poststationen till Tingsryd. För ortsbefolkningens stora flertal skulle säkerligen de olägenheter, som bleve en följd av poststationens indragning, vara större än de fördelar, som vunnes genom lantbrevbäringsförändring till lantbrevbärning av första klassen och inrättande av en tredje veckotur.

Poststyrelsen beslöt vid föredragningen den 8 augusti 1919 att framställningen om poststationens indragning och utbyte av lantbrevbärningen mot högre klass med tre veckoturer inte skulle föranleda någon åtgärd. Bernhard Karlsson frånträdde sin befattning den 31 maj 1949 och nu blev Emilia Elisabet Stenberg föreståndare under den korta tid som återstod av poststationens livstid. Den ersattes för gott med lantbrevbärning den 1 december 1950.

J

På grund af den inom värd öst
 lifliga Correspondance men fram-
 för allt med anledning af den vä-
 keshet och de olägenheter, som
 kungva uppstå vid större vär-
 deförsändelsers afsändning till
 närmaste postanstalt, som lig-
 ger på mera än en mils afstånd
 härifrån, och på så frostverket ej
 garanterad för lyckliga förändel-
 ser förr än de blifvit i post-
 anstalten emottagna, alltså har
 kommunalstyrelsen i Sandsjö
 församling af Kronobergs
 län, noggrant hämnande
 den förlust kommunen
 lidit genom den för några
 år sedan härstädes indragna
 poststationen Öremo, härmed
 velat ingå till Kong. General-
 poststyrelsen med en vörd-
 sam anhållan derom, att här
 vid kyrkan den 1 Juli detta år
 få en poststation inrättad
 under namn af Dångebo och
 med folkskollärares J. A. Ce-
 derblad såsom dess före-
 ståndare. Nämnte folk-
 skollärares åtagelse ifall
 stationen kommer till
 stånd, uti densamma före-
 stå utan aflönning, på framt
 den årliga postavgiften icke
 uppgår till 300 kr, men över-
 stiger den detta belopp, för-
 dras en skälig ersättning.

Sandsjö, i Kronobergs län den 20 Februari 1884.

A Kommunaltstyrelsens vägnar.

Guot Mikström C. J. Akesson A. Lindahl
 ordförande
 Medlemmar
 J. A. Cederblad

Dångebo

Poststation 1884-07-01--1973-03-31

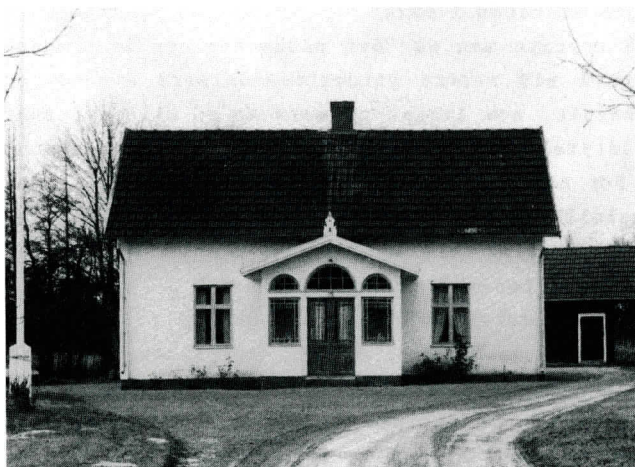
Bara sex år efter indragningen av poststationen med namnet Öremo inrättades helt nära den plats i Södra Sandsjö där den poststationen låg under det sista året av sin tillvaro en ny poststation, nu med namnet Dångebo. Det var det namn som kommunalstyrelsen föreslog i sin framställning till poststyrelsen den 20 februari 1884, underskriven av bl a ordföranden C J Akesson. Ärendet om återinrättande av en poststation i Södra Sandsjö socken är mycket enkelt. Det består i stort sett bara av den nu nämnda framställningen och poststyrelsens beslutsskrivelse i förening med en remiss till postmästaren i Växjö.

I framställningen tryckte man på "den osäkerhet och de olägenheter som kunna uppstå vid större värdeförsändelsers avsändning till närmaste postanstalt, som ligger på mera än en mils avstånd" samt på att kommunalstyrelsen nogsnamt känt av "den förlust kommunen lidit genom den för några år sedan härstädes indragna poststationen Öremo". Folkskolläraren J A Cederblad föreslogs bli poststationsföreståndare och åtog sig uppdraget "utan avlöning, så framt den årliga postavgiften icke uppgår till 300 kr, men överstiger den detta belopp, fordras en skälig ersättning".

Nu möter man ett drag i poststyrelsen som kontrasterar mot den hårda besparingspolitik man eljest spårar under 1800-talets utbyggnadsperiod. Poststyrelsens beslut innebar att poststationen skulle öppnas med namnet Dångebo den 1 juli 1884 och med Jonas

Axel Cederblad som föreståndare "med villkor att han åtminstone intill 1896 års utgång åtnöjdes med ett årligt arvode av 100 kronor".

Länge blev poststationen i Dångebo i händerna på samme föreståndare, men den undgick inte förändringar. Den var till och med på vippen att stryka med redan 1889. I och med att en ny poststation med namnet Konga öppnades vid Öremo bruk, där poststationen med namnet Öremo legat under den större delen av sin korta tillvaro, diskuterades nämligen möjligheten att dra in den tämligen närbelägna poststationen i Dångebo. Den tanken realiserades dock inte men lantbrevbäringen på linjen Tingsryd-Dångebo drogs in. Kontraktet med Paul Pettersson i Tingsryd om lantbrevväring två gånger i veckan blev sålunda uppsagt men i stället anordnades postföring med häst och vagn mellan Tingsryd och Älmeboda. De som tidigare använt sig av lantbrevbäraren för postärendena, måste nu besöka poststationerna i Dångebo, Konga eller Tingsryd för att få dem uträttade. Postföringen fick efter hand olika former. Med tillkomsten av järnvägen Bredåkra-Tingsryd började posten till Konga skickas med tåget år 1896 och en separat liten postföringslinje inrättades mellan Konga och Dångebo. Skraddaren G W Rolf i Dångebo blev postförare med 37 öre i ersättning för varje tur fram och åter, efter kort tid höjd till 50 öre. I augusti 1898 sade han upp kontraktet men förklarade sig villig att fortsätta som postförare om han fick 65 öre per tur.

I detta hus hade J A Cederblad poststationen inrymd. Bilden lånad av Södra Sandsjö hembygdsförening.

Det gick postinspektionen inte med på utan sände i stället ett förslagskontrakt till poststyrelsen, upprättat med lantbrukaren Julius Johansson i Dångemåla. Det innebar oförändrad ersättning och godkändes av poststyrelsen. Men även Julius tyckte att det var för dåligt betalt och sade upp sig i augusti 1901 med begäran om höjning till 75 öre. Nu erbjöd sig efter postinspektionens förfrågan kyrkvaktaren Peter Gustaf Larsson i Dångebo att gå för 65 öre och han antogs från 1902 års början. Milersättningen ökade därmed till 81 öre och var något högre än på de flesta andra postföringslinjer i länet. Efter Larssons död blev vagnmakaren Peter Magnus Bengtsson postförare mot samma ersättning. Senare postförare har varit Frans Johansson och dennes son Johan Karl Fransson.

Cederblads årsarvode för skötseln av poststationen i Dångebo höjdes år 1889 till 180 kronor och år 1894 till 240 kronor. Postinspektör Victor Melanders motivering för att tillstyrka höjningen sistnämnda år fick följande formulering:

Och får jag härvid - med anmälan, att vid poststationen i Dångebo avyttrats frankotecken till följande belopp, nämligen 1 258 kronor 8 öre under år 1891, 1 691 kronor 50 öre under år 1892 och 1 522 kronor 13 öre under år 1893, eller i medeltal under dessa år 1 490 kronor 57 öre - hos Kungl. Styrelsen vördsamt hemställa, att, med avseende å den jämförelsevis ej obetydliga uppbördens vid ifrågavarande poststation och då, enligt vad postmästaren i Växjö meddelat, annan lämplig person, som är villig åtaga sig poststationens skötande, icke är å platsen boende, arvodet för poststationsföreståndarebefattningens bestridande som nu utgår med 180 kronor årligen, höjes till ett årligt belopp av 240 kronor och överlämnas ett av mig med nuvarande föreståndaren upprättat förslagskontrakt i två exemplar.

Nog kunde man konsten att både gardera sig och formulera sig. Citatet är bara ett exempel. I andra avsnitt i denna bok eller tidigare utgivna böcker om posthistoria i andra småländska häradar har jag i motsvarande situationer i allmänhet med få ord nämnt ersättningsbeloppet samt frimärksförsäljningens storlek till ledning för ortstämpelsamlare filatelister.

När Cederblad i juli 1903 begärde lönehöjning till 300 kronor prutade postinspektionen till 280 kronor, ett belopp som från den 1 april förstärktes med 80 kronor i personligt tilläggsarvode "så länge Cederblad varder bibehållen såsom föreståndare för poststationen i Dångebo" som det står i poststyrelsens beslut med felaktig stavning av poststationens namn. Efter hand steg Cederblads löneförmåner och när han vid 80 års ålder avgick med utgången av år 1930 var det fasta årsarvodet 1002 kronor, ålderstillägget 360 kronor och expensanslaget 120 kronor.

Nu blev dottern Gerda Charlotta poststationsföreståndare, men redan den 1 april 1938 övertogs befattningen av Alice Fransson. Poststationen flyttades 800 meter söderut till en ny lokal. När Alice Rydén, som hon sedermera hette, gick i pension den 1 juni 1972, fortsatte hon att uppehålla befattningen som vikarie (på grund av uppnådd ålderspension), men den 31 mars 1973 stängde hon postluckan för gott. Då drogs poststationen in och även de kunder som besökt denna för att uträtta postärenden blev nu anslutna till lantbrevbäringslinjen från Tingsryd.

En initierad och detaljrik skildring av posten i Dångebo och hela Södra Sandsjö socken återger Signe Uleskog i en högskoleuppsats 1973. Hon säger i sin sammanfattning att postverkets hårda centralisering "fått vissa olyckliga följder".

Signe Uleskog, ordförande i Kronobergs läns hembygdsförbund, har bland annat ägnat sig åt studier av posthistoria i Södra Sandsjö socken.

Konga

Poststation	1889-07-01--1965-05-31
Postexpedition	1965-06-01--1973-02-28
(Namn Tingsryd 2)	1973-03-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Många svårigheter mötte verkställande direktören för Konga AB, W Waern, när han i juni 1883 begärde bättre postförhållanden för sitt företag, som då hade köpt ett område från Öremo bruk i Södra Sandsjö socken. Han beräknade att företaget skulle få "en ganska viktig och omfattande post" och föreslog i ett brev till poststyrelsen att den dåvarande postföringen mellan Backaryd och Tingsryd skulle ändras så att den tog vägen över det nya bruket i stället för över Öljuhult och att en poststation "under namn av Konga härstädes anordnas i en av oss kostnadsfritt upplåten lokal".

Postförhållandena i trakten hade under en tioårsperiod genomgått åtskilliga förändringar. Vid kronobrevbärings upphörande inrättades en poststation på Öremo bruk den 1 januari 1874 med namnet Öremo. När poststationsföreståndaren och brukets bokhållare Gustaf Rogberg inte fick den önskade löneförbättringen, flyttades poststationen med bibehålllet namn till Dångemåla i oktober 1877 men blott för att dras in med utgången av juli följande år. Då introducerades lantbrevbärning i Kronobergs län och de som fått sina postärenden uträttade av den nytillsatte poststationsföreståndaren, fjärdingsmannen Johan Gustaf Nilsson, betjänades där efter i stället av lantbrevbäraren. Denne nådde inte så många på sin färd och de flesta i trakten kring kyrkbyn fick postärendena förmedlade genom det utsedda kommunombudet, handlanden Alfred Johansson i Dångebo Mellangård. Från kommunalkassan fick denne för övrigt 25 kronor om året för sitt besvär med posten.

Innan direktör Waern kom med sin framställning hade postförhållandena ändrats ännu en gång. Med rekordkort skriftväxling hade nämligen en poststation åter inrättats intill Södra Sandsjö kyrka nära den plats där Öremo poststation fanns under den sista perioden av sin existens. Folkskolläraren Jonas Axel Cederblad blev föreståndare för den nya poststationen som med namnet Dångebo öppnades den 1 juli 1884. Med bygdens rädsla för att den poststationen skulle dras in och med samma omtanke om den blekingska poststationen i Öljuhult var det bäddat för invånarnas motstånd mot Waerns propäer. Kommunalstämman i Öljuhult den 8 juli 1888 uttalade bland annat följande:

Att genom den föreslagna ändringen postgången för Öljuhults församling skulle bliva betydligt försämrad kan alltid förstås, huru litet skrivelsen än talar därom. Emot varje sådan åtgärd måste kommunen inlägga den kraftigaste protest.

Poststationsföreståndare Cederblad tog också till kraftord och skrev i sitt yttrande bland annat följande:

Principen att å landet förlägga postanstalterna vid kyrkorna har även här inom Södra Sandsjö vunnit allmänt erkännande såsom riktig och hållbar. Församlingen kan ur synpunkten av eget intresse för sin del ej vara med om, att nuvarande poststation förläggas på någon annan plats än han nu innehar, som är kommunens centralaste och brännpunkten för en livlig hantverks- och affärsverksamhet.

Postmästare Janne Lagerström i Växjö sammanfattade de inhämtade yttrandena i ett brev till poststyrelsen den 6 augusti 1888 och avstyrkte kraftigt den gjorda framställningen om en poststation i Konga AB:s lokaler. Företaget kunde ordna sin postgång på ett annat sätt, menade han:

Om Konga aktiebolag icke vill begagna sig endast av den förbigående lantbrevbäraren kan bolaget med enskilt bud avlämna och avhämta post i Tingsryds poststation, så att fördelaktig postutväxling där kan ske 4 gånger i veckan och det mot en kostnad, som ej kan bliva större än vartill i ansökningsen av bolaget erbjudna "avgiftsfria lokalen" för en poststation i Konga kan värderas.

Vid företrädet i poststyrelsen av ärendet den 10 augusti 1888 försågs det med påteckningen att framställningen inte borde föranleda till avseende. Förmodligen gick det mycket snart upp för invånarna i trakten att det nyetablerade företaget var framgångsrikt och till nytta för bygden. På ett halvt år svängde inställningen till behovet av postgång och en extra kommunalstämma behandlade frågan den 11 december 1888. Protokollet konstaterar att den talrika församlingen i allmänhet samt pastor, framstående industriidkare och affärsmän i synnerhet funnit förbindelsen med omvärlden långt ifrån tillgodosedd med bara två postdagar

i veckan och att direkt förbindelse saknades med de östra delarna av landet. Man ville därför försöka utverka kärrpostföring fyra dagar i veckan mellan Tingsryd och Almeboda och höja klassen för den mellanliggande poststationen i Dångebo. Därigenom skulle den få större befogenhet i vad gäller utväxlingen av värdepост.

Kyrkoherden J Hård af Segerstad, disponenten W Waern, kommunalnämndens ordförande Anders Petersson i Hensmåla och kommunalstämman ordförande J A Cederblad utsågs att framföra önskemålen till postmyndigheterna. I det sammanhanget framställde Waern också begäran att få en poststation med namnet Konga inrättad i bruket "på grund av den jämförelsevis betydliga såväl in- som utländska posten". Vid bifall var bruket i så fall berett att under minst två år svara för lokalen och ombestyra skötseln av poststationen. Samtidigt förelåg en förbindelse från Magnus Petter Carlson i Hensmåla att två gånger i veckan köra posten mellan Tingsryd och Almeboda över Konga bruk och Dångebo poststation för 250 kronor per år.

Det är svårt att förstå varför den stränge och mycket sparsamme postmästare Janne Lagerström nu helt ändrade den uppfattning han hade företrätt ett halvt år tidigare. I sitt fyra foliosidor långa brev till poststyrelsen den 7 januari 1889 tillstyrkte han alla punkter i kommitterades ansökan och konstaterade att den totala kostnadsökningen för postverket skulle begränsas till 120 kronor, eftersom den dittillsvarande lantbrevbärningen med en årskostnad av 130 kronor skulle kunna dras in om kärrpostföringen inrättades. Han tillade:

Huru betydande posttrafiken i Dångebo är framgår därav att under år 1888 försålles vid Dångebo poststation frimärken till ett belopp av 1256 kronor 39 öre och detta ehuru Konga bruk icke har sin postutväxling på Dångebo utan på Tingsryds poststation, vilket förhållande gör, att jag anser mig böra tillstyrka, att Dångebo poststation måtte uppflyttas i lägre avdelningen av första klassens poststationer.

Poststyrelsens följande beslut om att en poststation skulle inrättas med namnet Konga fick således till följd att trafiken vid poststationen i Tingsryd minskade, men detta påverkade inte dess status. Till oavlönad poststationsföreståndare i Konga antogs handelsbokhållaren Carl Gustaf Jansson. Den som missgynnades i sammanhanget var lantbrevbäraren Paul Pettersson i Tingsryd. Han blev uppsagd från sitt kontrakt om lantbrevbärning på linjen mellan Tingsryd och Sandsjö och miste därigenom en årsinkomst på 130 kronor. Med ändringen hade Södra Sandsjö socken nu två poststationer

och förbindelse med omvärlden fyra dagar i veckan, två gånger i riktning västerut och två gånger österut. Tidtabellen för den nya kärrpostföringen lades så, att posten kördes från Tingsryd på tisdagar och fredagar samt från Älmeboda onsdagar och lördagar. Postföraren Magnus Petter Carlson eller den han anlidade i sitt ställe övernattade varje tur i Älmeboda. Omorganisationen förde också med sig att postförarna Gustaf Andersson och C J Jonasson i Vinnamåla, som svarade för postföringen mellan Bjessebohult och Vissefjärda, fick börja sin postföring i Älmeboda. I Bjessebohult strax öster om Älmeboda hade skjutsombytet för postkärrorna från Ingelstad över Linneryd tidigare ägt rum. De båda erbjöd sig att fullgöra den något förlängda postföringen utan tilläggsersättning.

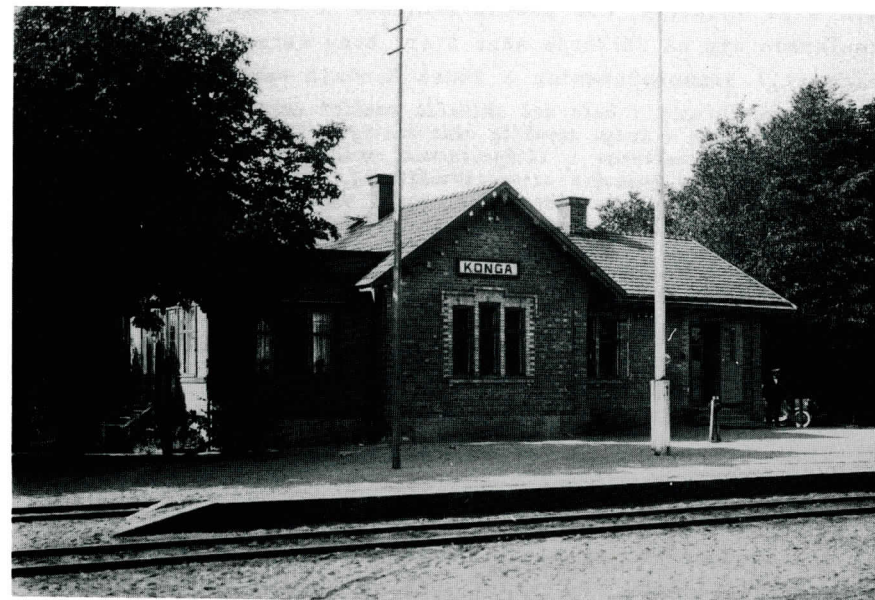
Bokhållare Jansson efterträddes 1892 av förre fanjunkaren Frans Fredrik Rooth som poststationsföreståndare i Konga. År 1893 blev det civilingenjören Bernhard Nilssons tur att svara för det av posten oavlönade uppdraget. När denne sade upp sig ett år senare, utsågs änkefru Evelina Andersson till poststationsföreståndare från den 1 april 1894 och den 1 juli 1896 blev disponent Waern själv förordnad på befattningen, men blott som en tillfällig nödlösning. Man hade nämligen hunnit så långt med järnvägen Bredåkra - Tingsryd, att den snart skulle kunna tas i bruk för allmän trafik. Detta inträffade den 15 september 1896 och poststationen flyttades till järnvägen, där stinsen Johan Alvar Platen fick ansvara för posten.

Willie Ottosson fick fullt jobb med att stämpla brev från filatelisterna, som ville ha avtryck av datumstämpel med namnet Konga sista dagen som den var i bruk.

Därmed var det slut på den period då postverket kunde hålla den ena av poststationerna i Södra Sandsjö socken utan kostnad, för arvodet till stinsen för hans bestyr med posten fastställdes till 240 kronor om året. Postverket fick för övrigt utgifter för flera andra nytillkomna förenade poststationer samtidigt, däribland den i Hensmåla, där stinsen dock fick nöja sig med 120 kronor om året i postarvode.

Den 1 december 1898 övertog den nye stinsen Thorvald Fredrik Wahlgren ansvaret för posten. Därmed var det slut på de täta bytena av postchefer i Konga. Wahlgren blev kvar till sommaren 1926. Därefter har följande stinsar skött posten: Johan Keine Krysen (1926-1928), Per Algot Nilsson (1929-1946), Bror Gunnar Ohlsson (1946), Carl Emil Lundin (1946-1949), Gustaf Vilhelm Liljeberg (1950-1953), Frans Ejnar Natanael Nyqvist (1953-1955), Karl Gustaf Nilsson (1955-1962) och Ivar Arvid Lennart Israelsson (1962-1965).

Den förenade post- och järnvägsstationen i Konga omkring år 1925. Bilden publicerad med tillstånd av Svenska Järnvägsklubben.

Den 1 juni 1965 stathöjdes poststationen i Konga till en sk postexpedition med Lizette Gustafsson som chef. Hennes postala titel var "stationsmästare". Hon följdes av Bernt Olof Axelsson. Därmed var post och järnväg skilda och posten fick i november en egen modern lokal i samhället. Knappt tio år senare fick invånarna uppleva att fem gator döptes om. Det var sådana som hade samma namn som fem gator i Tingsryd. Postutdelningen skulle nämligen centraliseras till Tingsryd och postadressen Konga skulle upphöra enligt postverkets direktiv. När postbehandlingen förlades till Tingsryd för olika orter gick det inte an att det fanns gator med samma namn på de olika orterna. Tingsryds kommun accepterade sålunda att t ex Trädgårdsgatan i Konga döptes om till Blomstervägen och att Järnvägsgatan skulle heta Stationsvägen.

När dessa förändringar skulle genomföras var jag trafikchef vid postkontoret i Växjö och hade svårt att acceptera postverkets idé att slopa så många ortnamn. Sedan postnummer hade införts, kunde breven styras till rätt utdelningsort, snart sagt oavsett vilket namn som stod efter postnumret, om detta blott var rätt angivet. Men jag måste lojalt finna mig i de centrala påfunden. Det gjorde också mina kolleger vid postdirektionen i Malmö som för övrigt formulerade sig på följande sätt i ett brev före kommunsammanslagningen till kommunalnämnden i Södra Sandsjö kommun 3 april 1970:

Om postutdelningen i hela det aktuella området centraliseras, kan stadsbrevbäring inrättas i Konga samhälle utan ökning av Postverkets totala kostnader för postdistributionen i ifrågavarande område. Samtidigt erhåller postkunderna i Konga en avsevärd serviceförbättring. För att posten skall kunna befordras och delas ut så snabbt och säkert som möjligt är det nödvändigt att adresseringen sker efter enhetliga regler. En huvudregel är att all post som delas ut från en postanstalt skall ha en och samma ortsadress, en annan att alla postanstalter inom ett utdelningsområde skall ha samma namn med tilllägg av särskiljande nummerbeteckning.

Som väl är har dessa huvudregler numera slopats. Det dröjde dock alltför länge innan postverkets centralbyråkrater fjärran från den sjudande verksamheten kunde förmås att ta sitt förnuft till fånga och lyssna på vad de sk linjetjänstemännen ansåg. Jag kände i alla fall tillfredsställelse av att kunna bidra till att rädda ortnamnen Åryd och Gemla innan jag lämnade min befattning som organisatör av landsbygdens postförhållanden inom Växjö dåvarande postområde. Jag glädde mig när jag på en annan befattning senare fick veta att även andra ortnamn fick behållas i postadresserna, som t ex Långasjö och Eriksmåla.

Den av centralbyråkraterna framtvingade namnändringen av posten i Konga till Tingsryd 2 genomfördes med april månads ingång 1973. Flera hundra filatelister från när och fjärran hade då sänt brev till Konga för att få avtryck av datumstämpeln sista dagen den var i bruk. Då nyutnämnda postchefen Willie Ottosson fick fullt jobb med att förse de många breven och korten med tydliga och prydliga stämpelavtryck. Från och med måndagen den 2 april 1973 stod det Tingsryd 2 i den stämpel som posten i Konga använde. I den stora omorganisation som postverket genomgick några år därefter ändrades beteckningen för postexpedition den 1 juli 1977 till lokalpostkontor. Efter ännu en omorganisation 1984 är den rätta terminologin blott postkontor och Willie Ottossons titel är postmästare.

Skånska Konga

I anslutning till namnfrågan för posten i Konga kan nämnas att den skånska socknen med samma namn efter en kommunalstämma i mars 1903 begärde hos poststyrelsen att den småländska poststationen Konga skulle tilldelas ett annat namn. Den skånska poststationen Sonnarp låg i Konga socken. Dit uppgavs en del post bli försenad eftersom den först hamnade i Småland. Det berodde på att avsändarna inte skrev den rätta postadressen Sonnarp utan ibland bara Konga eller Konga per Sonnarp.

Vid remissbehandlingen av ärendet var postmästaren i Växjö inte främmande för att poststationen i Konga skulle namnändras till exempelvis Smålands-Konga. Styrelsen för Bredåkra-Tingsryds järnväg och Konga Aktiebolag avstyrkte samstämmigt namnändring, bland annat med tanke på den omfattande utlandsposten. På grund därav och att olägenheterna i främsta rummet berodde på avsändarnas uraktlåtenhet att skriva rätt adress på brev till Sonnarp ansåg postinspektionen i Malmö att Konga poststation inte skulle namnändras och detta blev också poststyrelsens beslut. Den skånska poststationen namnändrades den 14 maj 1939 till Skåne-Ask.

Avslag på önskan om lantbrevbäring

I avsnittet om Älmeboda berättas hur korrespondenter i Flishult påverkade sträckningen av den lantbrevbäringslinje som inrättades i den södra delen av Älmeboda socken år 1902 och lyckades få sina önskemål tillgodosedda. Några av dem, med handlanden Olof Stenholm i spetsen, hade ett år tidigare begärt att få lantbrevbäring tre

gångar i veckan med en linje från Konga. I ansökan uppgav de att de flesta byarna i området hade omkring en mil till sin kyrkby, varför post bara hämtades om söndagarna. Därför hade några av dem sedan flera år hämtat sin post vid Konga poststation,

dit de åtminstone en eller annan gång under veckans lopp hava ärende. Det oaktat hade det hänt, att sökandena fått vara utan post i flere dagar, enär de ej kunnat göra resor till Konga allenast för postens skull. Posten till och från Flishult är jämförelsevis betydlig och strax norr om Flishult ligger Sofielunds brunns- och badinrättning, där under sommaren ett litet antal främ-lingar plägar uppehålla sig.

Vid detta tillfälle ansåg sig poststationsföreståndaren i Konga sakna skäl att tillstyrka bifall till ansökan och kronofogden hade samma åsikt, "enär flertalet av de personer, som underskrivit ansökningen, endast undantagsvis mottaga och avsända brev, samt enär behovet av förbättrad postgång icke torde hava gjort sig synnerligen gällande".

Efter postinspektionens avstyrkande fann poststyrelsen vid föredragning den 13 september 1901 ingen anledning till vidare åtgärd. Ett år senare fick sökandena ändå förbättrad postgång, men då genom lantbrevbäring från Rävemåla. I andanom kan man fundera över vilka konsekvenser det skulle ha blivit för poststationerna inom Älmeboda socken om en del av deras hushållsunderlag hade tillförts posten i Konga.

Här låg den andra poststationen i Gäddeviksås. Framför den står Enny Liljegren med föräldrar och syster.

Gäddeviksås

Poststation 1897-08-01--1966-04-30

En av följderna av att posten utnyttjade järnvägen mellan Bredåkra och Tingsryd för postföring visade sig i att den äldre postföringen mellan Hovmansbygd och Tingsryd blev överflödig. Tingsryd hade inte längre behov av att få post den vägen. En gående lantbrevbärare sörjde emellertid för att posten kom två gånger i veckan från Tingsryd till skjutsstationen i Gäddeviksås, där den fick hämtas av adressaterna. Kronolänsmannen Fr Wieslander i Tingsryd påtalade i ett brev från Ebbalycke till postinspektör V Melander i Malmö den 17 februari 1897 att genom den nya ordningen hade "den tätt befolkade delen av Tingsås socken, som har ända till 2 mil till Tingsryds järnvägsstation, i posthänseende blivit rätt vanlottad".

Brevet resulterade i en remiss till postmästaren i Växjö, som beordrade statistikupptagning för lantbrevbäraren på linjen mellan Tingsryd och Gäddeviksås. Poststationsföreståndare Cederstedt räknade och fann att under januari och februari 1897 hade lantbrevbäraren lämnat ut sju rekommenderade brev och från avsändare vid linjen mottagit tolv. På varje tur hade han från Tingsryd medfört ungefär 30 vanliga brev och tagit emot ungefär 25 under turen för vidare befördran till och via Tingsryd. Varje vecka delade han ut 109 tidningsexemplar och under de båda månaderna hade han sålt frimärken för kr 27:70. På tal om att antalet rekommenderade försändelser var så lågt uppgav Cederstedt att lantbrevbäraren

hade medfört tre gånger så många avier för rekbrev, som adressaterna själva hade hämtat vid poststationen i Tingsryd. Han ansåg att den dåliga postgången i området kunde förbättras genom att öka antalet lantbrevbäringssturer till tre i veckan.

Postmästare Lagerström anförde i sitt remissvar den 12 mars 1897 att en förbättring skulle uppnås genom att en poststation öppnades vid Gäddeviksås skjutsstation, "därest en föreståndare kan erhållas som förbinder sig att minst fem år förestå poststation där mot ett årsarvode av 120 kronor, dels ock att postföring måtte bestämmas till tre dubbelturer i veckan mellan Tingsryd och Gäddeviksås" Lagerström räknade med att postföringskostnaderna skulle sjunka genom att kärrpostföring infördes i stället för lantbrevbärning, åtminstone om postföraren fick tillstånd att även forsla resande och gods.

Postinspektionen instämde i förslaget om att inrätta en poststation i Gäddeviksås och utöka lantbrevbärningen till tre turer i veckan men delade inte postmästarens uppfattning om att postföringen skulle fullgöras med häst och åkdon. Till poststyrelsen sändes ett kontrakt med arrendatorn August Wilhelm Carlsson om den föreslagna poststationens handhavande mot 120 kronor i årsarvode samt ett nytt kontrakt med bagaren Peter Johan Johansson från Grönadal om att fullgöra lantbrevbärning tre gånger i veckan i stället för två, men mot oförändrad turersättning, dvs kr 2:75 per tur. Poststyrelsen accepterade detta och intog i Carlssons kontrakt en bestämmelse om att det var bindande åtminstone till utgången av juli 1902. Omorganisationen trädde i kraft den 1 augusti 1897, som alltså blev födelsedag för poststationen i Gäddeviksås.

Carlsson fick arvudet höjt till 150 kronor år 1905, till 180 kr år 1913 och till 240 kr år 1915. Med efter hand stigande arvode och så småningom lön enligt samma grunder som kollegerna runt om i landet blev han kvar vid sin post till 73 års ålder. Han efterträddes den 1 december 1937 av Anna Liljegren.

På dagen ett år senare tillträdde Enny Liljegren, efter nio år med namnet Magnusson på grund av giftermål. Hon var också ortens telefonföreståndare. Poststationen skötte hon till dess indragning. Den ersattes med modern bilåkande lantbrevbärning från Tingsryd den 1 maj 1966. Ändringen innebar i verkligheten bara att de 16 hushåll, som betjänades av poststationen under dess sista år anslöts till den redan befintliga lantbrevbäringslinjen.

<i>Landtbrevbärning:</i>						
57. II.						
Tingsryd—Gäddeviksås.						
(Från den 3 oktober 1896.)						
O. L.	—	2,0	2,0	Tingsryds poststation	O. L.	12,0 —
O. L.	7,0	—		Källehult	O. L.	— 7,0
				Gäddeviksås' skjutsstation		
—						
186.						
Tingsryd—Gäddeviksås.						
(Från den 3 augusti 1897.)						
T. Th. L.	—	2,0	2,0	Tingsryds poststation	T. Th. L.	12,0 —
T. Th. L.	7,0	—		Källehult	T. Th. L.	— 7,0
				Gäddeviksås' poststation (skjutsstation)		
Postföringen å linien ombesörjes af landtbrevbärare.						
—						

Tidtabellerna för postföringen till Gäddeviksås före och efter poststationens tillkomst. Sådana dokument kan komplettera hembygdsfilatelisters albumblad.

Interiör från poststationen i Gäddeviksås på 1940-talet. Vid telefonväxeln Enny Magnusson och hennes make Arthur. Till höger lantbrevbärare Axel A R Fransson.

Den sista föreståndaren för Gäddeviksås poststation, Enny Liljegren, var syster till den närmaste företrädaren, Anna. God kontakt mellan de båda systrarna gjorde att Enny fick en fin start när hon skulle sköta poststationen själv. Vårre lär det enligt den muntliga traditionen ha varit för Anna. Hon fick nämligen inte någon undervisning av företrädaren August Carlsson. Han hade helskäg och såg respektingivande ut. Han var duktig och noggrann som tjänsteman, men hans humör växade från den ena dagen till den andra. När han fick medalj för nit och redlighet skickades den till honom med posten. Han blev arg för att det inte kom någon från postverket och överlämnade den, "så han slängde upp den på en hylla" enligt vad postkassör Rune Nilsson i Ryd inhämtat vid samtal med yngre släktingar.

Meddelanden från allmänheten.

Strid om brödbitarna.

För någon tid sedan ingick lantbrevbäraren å linjen Tingsryd-Gäddeviksås till generalpoststyrelsen med en vördsam anhållan om litet ökning på det ganska ringa arvode han uppber, endast kr. 2,75 per tur. Som det många gånger i svårt väder och våglag skulle kännas tröttnande för en ung person, att gå den långa vägen på dagen, omkring fyra och en half mil fram och åter tre dagar i veckan, hur mycket mera då för den gamle 78-åriga lantbrevbäraren. Han hade äfven derfor som motiv för sin anhållan påpekat den långa vägen samt den rätt ofta tunga bördan, som många gånger tvingar den gamle till att lega skjuts för hela eller delvis af vägen för att kunna inträffa på respektive poststationer i rätt tid. Generalpoststyrelsens svar är ej glädjande för den gamle. Först kom det order till poststationen i Tingsryd, att för hvarje tur under 14 dagar väga såväl ankommande som afgående post från och till Gäddeviks-

ås, detta troligen för att utröna om det kunde vara af nöden att bevilja honom den lilla ökning han begärt för hidra till skjuts; men resultatet af denna vägnings tyckes ej hafva utfallit till lantbrevbärarens fördel, emedan platsen nu i dagarna förklarats ledig för ansökan, och många sökande hafva redan anmält sig. Ingen kan väl därför förundra sig öfver att den gamle "postgubben" med sorgna blickar betrakta de bref, som många gånger går genom hans händer och som innehålla ansökan till samma plats som han i många år innehåft och alltid, på ett enda undantag när, skett på ett punktligt och förtjenstfullt sätt och nu ser sig nära att mista endast därför att han vägrade i all underdanighet göra en förfrågan om han ej kunde få litet mera betalt.

Många äro de, som noggrant följa sakens vidare utveckling, och i det längsta vill man tillbakavisa den tanken att generalpoststyrelsen för en sådan sak vill taga lefvebrödet från den gamle som, förutom sig sjelf, har sin nästan lika gamla hustru att draga försorg om. Måtte äfven här rättvisan komma till sin fulla plats och den gamle få behålla sin syssla!

Tingsryd den 22 Februari 1906.

De, som följa saken.

Låt oss också ägna litet uppmärksamhet åt vår vän bagare Peter Johan Johansson i Grönadal. Han blev lantbrevbärare på linjen mellan Tingsryd och Gäddeviksås, när tågen år 1896 hade börjat komma söderifrån till Tingsryd. När han ett år senare åtog sig att gå tre turer i veckan i stället för två, då poststationen i Gäddeviksås inrättades, blev hans ersättning fortfarande kr 2:75 per tur. Den 28 december 1904 begärde han att få den höjd med en krona per tur. Fastän han inte hade sagt upp sig formellt ledde hans begäran till att tf kontrollören Olof Thormark vid postinspektionen i Malmö infordrade anbud från hugade spekulanter på att fullgöra lantbrevbärningen.

En tidningsnotis om denna för bagaren kanske oväntade vändning av hans önskan om bättre lön hamnade på generalpostdirektörens bord och postinspektör Fredrik Lundman i Malmö anmodades göra en utredning med anledning av tidningens uppgifter. I sitt mycket långa svar hänvisade Lundman till en promemoria som Olof Thormark skrivit. Parentetiskt kan nämnas att Thormark sedermera blev postdirektör i Malmö. Trots att promemorian tar mycket utrymme i anspråk har jag funnit det motiverat att återge den i sin helhet, eftersom den ganska väl belyser det system som på den tiden användes för att hålla postverkets kostnader så låga som möjligt.

Anmodad avgiva yttrande rörande skälet därför att jag i anledning av bagaren P J Johanssons anhållan om legoförhöjning för besörjandet av kontraherad lantbrevbäring å linjen Tingsryd-Gäddeviksås, infordrat tävlande anbud å samma lantbrevbäring får jag vördsammast anföra följande.

Johansson har begärt förhöjning med 1 krona per resa, motsvarande 156 kronor om året, eller, "därest Kungl. Styrelsen skulle finna detta tillskott för högt, med så stort belopp, som Kungl. Styrelsen kan finna skäligt bevilja".

För att utröna huruvida någon höjning av legan kunde anses skälig i förhållande till arbetspriserna i orten syntes det mig lämpligt att tävlande anbud infordrades, så därigenom kunde vinnas en i möjligaste mån tillförlitlig upplysning om vad folket i orten ansåge skäligt för lantbrevbärarebestyret. Det syntes mig, att ärendet icke utan en sådan utredning lämpligen borde överlämnas till Kungl. Generalpoststyrelsen, särskilt med hänsyn därtill, att sökanden redan förut hos Kungl. Styrelsen gjort framställning om legoförhöjning och då fått besked, att de genom kontrakt bestämda ersättningsvillkoren måste tillämpas, så länge kontraktet vore gällande.

Johansson har vidare dels andragit, att han vid många tillfällen nödgats anlita skjuts vid postföringens utgörande, dels ock framhållit sin höga ålder, 73 år.

Vägning av posten har emellertid icke visat, att posten vore för tung för att kunna fortskaffas med gående bud. Med hänsyn till Johanssons höga ålder har jag dock tänkt mig, att lantbrevbärningen numera kunde vara väl ansträngande för Johansson (för varje lantbrevbäringsturs utgörande från Gäddeviksås till Tingsryd och åter, en vägsträcka av sammanlagt 4 mil, åtgå 10 timmar, en arbetstid som för 73-åringar i allmänhet torde vara väl mycket betungande). Jämvel dessa förhållanden hava givit mig anledning taga i betraktande, huruvida Johansson borde, om han så önskade, i förekommande fall befrias från det med honom om lantbrevbärningen avslutade kontraktet före kontraktstidens slut.

Det har heller icke undgått min uppmärksamhet, att uppörden vid poststationen i Gäddeviksås under 1904 utgjort allenast kr 418:27, att lantbrevbäraren å linjen Tingsryd-Gäddeviksås under år 1904 avyttrat frimärken för allenast kr 228:35, summa kr 646:62, att kostnaden för lantbrevbärningen å linjen Tingsryd-Gäddeviksås under år 1904 utgjort kr 429:-- , att arvodet för poststationens i Gäddeviksås handhavande hittills utgjort per år kr 120:-- , summa kr 549:-- och att detta arvode från nästa april månads början torde komma att höjas, om poststationen skall bibehållas.

Vad jag sålunda anfört torde få anses hava utgjort fullgiltigt skäl för mig att i förevarande fall tillämpa bestämmelsen i punkt 2:o d) av Kungl. Generalpoststyrelsens cirkulärskrivelse n:r 129 den 19 november 1892, vilken bestämmelse börjar sålunda: "Även om uppsägning av kontrakt icke skett, äger postinspektör att, vare sig när antagas må att billigare beting kan erhållas eller ock då annan anledning anses förefinnas, försöksvis införskaffa anbud" etc.

En jämförelse av de båda slutsummorna i Thormarks kostnadsuppgifter visar att inkomsterna vid poststationen i Gäddeviksås och av lantbrevbäringen tillsammans översteg utgifterna med kr 97:62 under år 1904, men bilden väntades bli sämre vid en förestående höjning av poststationsföreståndarens arvode. Med sin långa promemoria hade Olof Thormark försvarat det handlande som blivit våldsamt kritiserat i tidningsnotisen. Denna hade publicerats på insändaresidan med rubriken "Strid om brödbitarna". I den hette det bland annat:

Många äro de, som noggrant följa sakens vidare utveckling, och i det längsta vill man tillbakavisa den tanken att generalpoststyrelsen för en sådan sak vill taga levnadsbrödet från den gamle som, förutom sig själv, har sin nästan lika gamla hustru att draga försorg om. Mätte även här rättvisan komma till sin fulla plats och den gamle få behålla sin syssla!

Johansson kompletterade sin ansökan om löneförhöjning genom ett besked till postinspektionen att han under alla förhållanden önskade behålla lantbrevbäringen enär han annars "nödgades falla kommunens fattigvård till last". När postinspektionen redovisade hela ärendet till poststyrelsen fanns ett anbud från Carl Johan Håkansson i Kornalycke om att fullgöra lantbrevbäringen för kr 2:50 per tur, vilket skulle motsvara 62,5 öre per mil, medan arvodet till Johansson motsvarade 69 öre per mil. Nu kan man glädja sig över att postinspektionen inte den gången föll för frestelsen att sänka den totala årskostnaden med 39 kronor. Dess skrivelse till poststyrelsen avslutades med följande rader:

Postinspektionen anser sig icke kunna tillstyrka bifall till vad Johansson i ena eller andra hänseendet begärt; och icke heller har postinspektionen ansett sig böra, med mindre än att Kungl. Styrelsen därom beslutar, upprätta kontrakt med förenämnda Håkansson om lantbrevbäringens utgörande.

Slutet blev status quo, då ärendet vid föredragningen den 24 mars i poststyrelsen påtecknades "Ansågs (enär kontraktet i fråga ej å någondera sidan uppsagts) f n ej påkalla vidare åtgärd".

I en sparsamhetskampanj under depressionen i 1930-talets början fick postdirektörerna uttala sig om möjligheten att dra in vissa poststationer, varvid Gäddeviksås fördes på tal. Poststyrelsen avskrev den gången tanken på att dra in poststationen sedan postdirektör Olof Thormark bland annat redovisat planer på att förena poststationen med telefonstationen.

Källehult

Poststation 1884-01-01--1884-12-31

I januari 1883 slog sig hemmansägaren Håkan Svensson samman med några andra personer i den lilla byn Yttre Källehult med en framställning till poststyrelsen om att anordna postföring med gående bud mellan Tingsryd och Ringamåla. I Yttre Källehult borde enligt sökandena inrättas en poststation, vilken Svensson erbjöd sig att sköta utan ersättning från postverket.

Eftersom postföringslinjen var avsedd att gå in i Blekinge blev länsstyrelsen i Karlskrona tillfrågad under remissbehandlingen. Där anslöt man sig till kronofogde Leopold Möllers uppfattning. Den gick ut på att inga personer i Blekinge skulle ha någon nytta av den föreslagna postföringen. För Kronobergs län yttrade sig bl a kronolänsmannen J A Löndahl, som också var poststationsföreståndare i Snärshult. Vad han skrev kan kanske vara av intresse för dem som tar del av kapitlet om Gäddeviksås i denna bok och ger dessutom ett prov på länsmannens formuleringskonst. Han uppgav att vad det rör sig om postbefordringen ifrån Tingsryd till Törnemåla och Gäddeviks skjutsstation vars omkrets är ganska tätt befolkad har den hittills varit helt och hållet utestängd från brevbefordring sedan kärnposten emellan Tingsryd och Karlshamn blev indragen, vilket vållat många olägenheter och ganska kännbara utgifter för den korresponderande allmänheten och inte minst genom tjänstebrevs fortskaffande till Fjärdingsmän som äro stationerade i Gäddeviksås, varför jag anser att en dylik postlinje är av nöden, dock ej i den riktning som sökanden Håkan Svensson i Yttre Källehult föreslagit, nämligen från Källehult till Ringamåla, vars linje utgör en i det närmaste obodd skogstrakt, utan i stället från Tingsryd till Gäddeviksås såsom station och vidare förbi Midingsbråte och Kompermåla till Hovmansbygds järnvägsstation på Karlshamn-Vislanda-banan och vilken linje Herr Postmästare J Lagerström i sitt utlåtande även vitsordat,

ty denna linje är ganska tätt befolkad och råder bland dem stor affärsverksamhet till följd av inrättade sågverk och fabriker som drives till stor fördel för orten och som särskilt skäl för detta förslag får jag nämna att J Carlsson i Midingsbråte, vilket hemman är beläget 0,2 mil från Gäddeviksås, har till följd av sin verksamhet hittills på egen bekostnad måst avlöna en gångpost på Hovmansbygd 2ne gånger i veckan och av vilken post innevånarna i Yttre Källehult och Gäddeviksås jämte flera begagnat sig.

Med uttalande av dessa skäl kan jag ej annat än på det högsta tillstyrka Herr Postmästare Lagerströms avgivna yttrande i ämnet, dock med hemställan om det ej vore tillräckligt med en postgång i veckan fram och åter mellan Tingsryd och Gäddeviksås, varemot jag anser nödvändigt under nuvarande förhållande att post fortskaffas två gånger i veckan mellan Gäddeviksås och Hovmansbygd.

Länsman Löndahl var i tillfälle att studera en spontan kommentar i postmästare Lagerströms brev till poststyrelsen den 29 mars, då denne skickade framställningen vidare. Där tryckte Lagerström på att trakten mellan Yttre Källehult och Ringamåla var en nästan obebodd skogsbygd. Det var därför som han gjorde förslaget om en lantbrevbärning med två turer i veckan mellan Tingsryd och Hovmansbygd över Yttre Källehult, Gäddeviksås, Midingsbråte och Kompersmålå. I Hovmansbygd fanns en poststation sedan den 1 juli 1874. Det var vid tillkomsten av järnvägen mellan Vislanda och Karlshamn som den mycket gamla postföringslinjen mellan Växjö och Karlshamn via Tingsryd och Gäddeviksås blev stympad så att korrespondenter längs delen söder om Tingsryd fick sämre postförhållanden. Deras möjlighet att få eller skicka brev med kusken på postkärran hade försvunnit.

Bilden visar den byggnad i vilken poststationen i Källehult fanns under 1884. Framför byggnaden står familjen som bodde där när bilden togs, Ida och Herman Jonsson med barnen Herbert, Ragnar, Helmer och Astrid. Bilden är utlånad av Gullan Johansson.

Poststyrelsen var positiv till såväl förslaget om lantbrevbärning som en poststation. Efter pålysning i kyrkorna anmälde samskomakaren August Pettersson i Tingsryd sitt intresse för lantbrevbärningslinjen och erbjöd sig att gå två turer i veckan mellan Tingsryd och Hovmansbygd för kr 3:50 per gång. Kontrakt tecknades både med honom och med Håkan Svensson. Den sistnämnde "tillförband sig att förestå poststationen under en tid av tre år utan någon ersättning av Postverket".

Den 1 januari 1884 trädde den nya poststationen i verksamhet. Petterssons lantbrevbärningsturer började i Tingsryd på onsdagar och lördagar kl 5 på morgonen med passage av Yttre Källehult kl 10 och ankomst till Hovmansbygd kl 14. I motsatt riktning gick han från Hovmansbygd kl 15. Denna lantbrevbärningslinje blev nära 13 år gammal.

Med tillkomsten av järnvägen från Bredåkra till Tingsryd ansåg man det inte längre vara behov av postföring mellan Hovmansbygd och Tingsryd. Linjen drogs därför in 1896. På den tiden hade man inte den känsla vi har i dag av lantbrevbärarens betydelse för befolkningen i den bygd varigenom han färdas. Många gånger fungerade lantbrevbärningslinjerna i huvudsak som postföringslinjer. När förbindelsen mellan Hovmansbygd och Tingsryd stympades på hösten 1896 blev ersättningen en lantbrevbärningslinje på delsträckan mellan Tingsryd och Gäddeviksås. Där bar till en början bagare Peter Johan Johansson i Grönadal posten två gånger i veckan. Om hans problem berättas i avsnittet om Gäddeviksås.

Till skillnad från lantbrevbärningslinjen blev poststationen med namnet Källehult mycket kortlivad. Postmästare Lagerström noterade den högst obetydliga trafiken och förfasade sig dessutom över skötselns. Måhända ångrade han sig också över att han inte hade tagit fasta på länsman Löndahls åsikt att Gäddeviksås vore lämplig plats för poststationen. I ett brev den 3 oktober 1884 till poststyrelsen begärde Lagerström att få säga upp kontraktet med Håkan Svensson. Under ett nytt remissförfarande upplyste länsstyrelsen i Växjö att "poststationen i Källehult utan väsentligare olägenhet för orten kunde indragas, därest brevbärningen komme att ombesörjas av lantbrevbäraren å linjen Tingsryd - Hovmansbygd". Utan någon omständlig procedur gick poststyrelsens följande beslut i verkställighet den 31 december 1884 i enlighet med postmästarens framställning. När Svensson skulle leverera frimärksförrådet kunde

han inte göra det. En brist på kr 97:52 fick länge balanseras i bokföringen och inte förrän den 31 juli 1909 kom poststyrelsens beslut att beloppet fick avföras ur räkenskaperna under titeln "Försvunna medel". För filatelister är frimärken som stämpelats i Källehult eftersökta objekt. Postmuseum har bara ett exemplar.

Det finns vid bokens tryckning blott två kända avtryck på frimärken av Källehults datumstämpel, ett i Postmuseum och ett privatägt. Båda stämpelavtrycken har samma datum och frimärkena kan med hänsyn till centrereringen bedömas härstamma från samma ark. (Foto: Erik Lindgren).

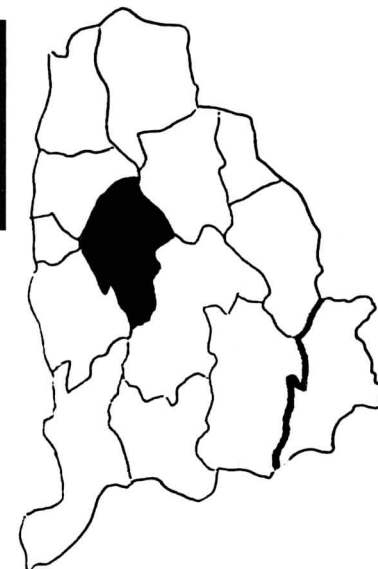

Poststationsföreståndaren Margit Petersson tillsammans med modern Ingrid Gerok. Bilden tagen av Erik Lindgren vid indragning år 1975 av poststationen i Värends Nöbbele.

Värends Nöbbele

Poststation 1886-07-01--1975-10-31

Vid en extra kommunalstämma med Nöbbeleds församling i sockenstugan den 21 september 1885 behandlades en fråga som kronolänsman A F Chytraeus hade fört på tal, nämligen om "anskaffande av en poststation inom församlingen". I avsnittet om Ingelstad berättas bl a att Chytraeus under en tid hade varit poststationsföreståndare i Sjöbol efter flyttningen till Sunnansjö av poststationen. Han var insatt i postgöromålen men hade framför allt en klar blick över hur postgången borde vara organiserad, främst med tanke på kronobetjäningens behov. I den fjärde paragrafen av protokollet vid kommunalstämman heter det bl a att stämman utsåg

Herrar Kapten C v. Baumgarten och Kronolänsman A F Chytraeus att med postverket upprätta nödiga förbindelser för anskaffande av en poststation. Stämman ansåg att lämpligaste platsen att förlägga den samma på vore vid Nöbbeleds kyrka, som har ett centralt läge inom socknen och som även är belägen invid allmänna vägen, där posten mellan Sjöbols och Linneryds postanstalter befordras.

Kapten Carl von Baumgarten bodde i Orraryd, då med postadress Sjöbol, och kronolänsman Chytraeus angav sin bostad som Brunsmåla när de båda herrarna daterade sitt uppdrag den 23 oktober 1885. De gav en bild över hur postgången inom Nöbbeleds socken fungerade och skrev bl a följande:

Genom den nuvarande postförbindelsen över Sjöbols postanstalt, belägen på 0,8 mils avstånd från Nöbbeleds kyrkoby, hava många och stora olägenheter uppstått. Med kärrposten åt Linneryd befordras socknens post i lösväska från Sjöbols postanstalt till Lilläng, beläget 1 mil från Sjöbol och 0,2 mil från Nöbbeleds kyrkoby, där socknens allmänhet sedan avhämtar sin post; på samma ställe inlämnas jämväl avgående brev. Men då värde- m fl försändelser ankomma

till Sjöbol, befordras dessa icke till Lilläng förr än kvittenser, som utskickas, inkommit, varav följer att man får vänta på sina brev till följande postdag. Utom den tidsutdräkt, som härigenom förorsakas, riskerar man att själv få vidkännas förlusten om värdeförsändelse förkommer, sedan den blivit från Sjöbol utsänd; och att stor fara förefinnes härför framgår därav, att ansvarig postfjästeman icke finnes i Lilläng. Att direkt avhämta breven i Sjöbol bleve mycket kostsamt, enär socknens innebyggare i allmänhet hava över 1 mils väg till denna postanstalt. För avgående värdeförsändelser erhålles kvittenser från Sjöbol, men dessa kvittenser får man vänta på till nästa postdag och stundom längre, och därjämte har man ingen säkerhet för brevetts värde, därest det skulle förkomma innan det anländer till Sjöbol, liksom man ock, till dess kvittot erhålles, får vara i ovisshet om, huruvida försändelsen verkligen når sin bestämmelseort.

Ytterligare två extra kommunalstämmor, den 28 november 1885 och den 22 februari 1886, skulle behandla postfrågan innan postmästare Lagerström skrev sitt yttrande till poststyrelsen den 5 mars 1886. Vid den sistnämnda stämman hade beslut fattats om bidrag med 25 kr om året ur kommunalkassan under de tre första åren av den föreslagna poststationens tillvaro utöver det arvode som poststyrelsen ville medge åt föreståndaren. Lagerström menade att något stort behov av en poststation inte fanns men ansåg sig ändå ha tillräckliga skäl för att tillstyrka bifall till framställningen. Han hade fått ett erbjudande av organisten och folkskolläraren Karl Theodor Samuelsson att förestå den blivande poststationen mot 100 kronor i årsarvode.

Med namnet Nöbbeled inrättades poststationen den 1 juli 1886. Men Samuelsson blev inte länge vid rodret för han fick en tjänst som folkskollärare på annat håll och måste lämna orten redan vid det följande årsskiftet. Ny föreståndare blev folkskolläraren P Norlander som efter tre år lyckades få sitt arvode höjt till 150 kronor och från den 1 april 1897 till 200 kronor. När postföringen Ingelstad - Älmeboda inrättades på hösten samma år ökade hans arbete såtillvida att han måste ta emot och avfärda post tio gånger i veckan i stället för fyra gånger. Han sade då upp sitt kontrakt men var beredd att fortsätta om han fick arvodet höjt till 300 kr. Nu letade man förgäves efter någon som ville åta sig uppgiften för lägre ersättning och Norlander fick igenom sitt krav. Frimärksförsäljningen hade uppgått till 749 kronor under år 1895, 691 kronor under år 1896 och 809 kronor under år 1897.

Ett ärende från det nya seklets första år avslöjar att hälsö-vårdsnämnden yrkade på förflyttning av poststationen från Norlanders bostad i Nöbbeleds skolhus under sex veckor till följd av att

en smittosam sjukdom hade hemsökt familjen. Under den perioden fanns poststationen i Billaholm, ca 500 meter från sockenhuset. Norlander lät sin jungfru sköta postgöromålen "under nödig uppsikt". För de extra kostnader som Norlander fick vidkännas betalade Posten efter remissförfarande 46 kronor. Den bilagda specifikationens visade att Norlander fått betala 10 kronor i hyra för sexveckorsperioden och 12 kr "för anställande av en extra jungfru". Resterande 24 kronor avsåg kost under 40 dagar à 60 öre. De låga beloppen kan sättas i relation till de ersättningar för t ex postföring, som då och då nämns i denna bok.

När Norlander nästa gång önskade påökt begärde han 35 kronor i månaden i stället för det arvode på 300 kronor om året som han hade lyckats utverka från april 1898. Nu prutade postinspektionen och han fick åtnöjas med 372 kronor om året från den 1 juli 1905. Ändå hade frimärksförsäljningen ökat kraftigt och uppgick till exempel under år 1903 till 1245 kronor.

Norlanders efterträdare Ester Regina Holmqvist tillträdde sin befattning den 1 april 1907 och fick under de första åren nöja sig med 372 kronor i årsersättning, men 1912 höjdes den till 420 kr.

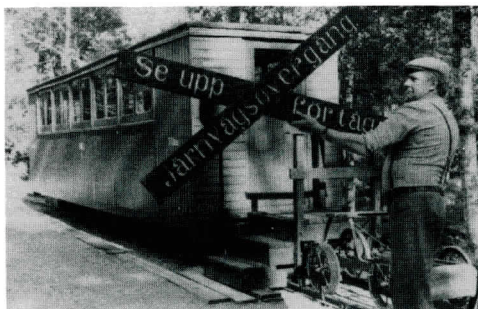
I januari 1913 övertog skolläraren och organisten Carl Gerok befattningen, ditflyttad från Hjortsberga med sin familj. Det blev den familjen som skötte poststationen till dess indragning och bland annat fick uppleva namnförändring från Nöbbele till Värends Nöbbele den 15 maj 1939. Det ursprungliga namnet Nöbbeled hade tidigare fått den avslutande bokstaven d struken i datumstämpeln.

Albin Johansson var en av landets sista cyklande lantbrevbärare. (Foto 1973 av Erik Lindgren).

Efter Carl Geroks död blev hans änka Ingrid föreståndare från den 16 juni 1921 och den 1 augusti 1953 övertogs poststationen av dottern Margit Petersson. Poststationen drogs in med utgången av oktober månad 1975, varefter hushållen betjänas med lantbrevbäring från Ingelstad. Tidpunkten för omorganisationen anpassades till pensioneringen av poststationsföreståndaren samt den cyklande lantbrevbäraren Albin Johansson. Hans linje uppgick i den södra bilreglerade lantbrevbäringen efter vissa justeringar av linjesträckningen i förhållande till en av lantbrevbäringslinjerna från Ingelstad. Pressen ägnade stor uppmärksamhet åt omorganisationen, inte minst därför att Albin Johansson var en av landets sista cykelåkande lantbrevbärare. Under 32 år hade han cyklat med posten på grusvägarna i området. Han hade övertagit linjen efter sin far 1943 och hade - vad krafterna beträffar - kunnat hålla på med sitt arbete mycket längre, om inte posten organiserat om i samband med att han uppnådde nedre pensioneringsgränsen.

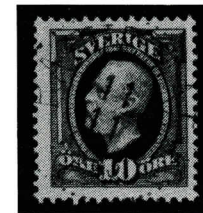
Den linje som Albin Johansson lärt känna redan som 16-åring när han första gången vikarierade för sin far var dock inte den första lantbrevbäringen inom Nöbbele socken. Den första hade efter en kommunalstämma 1904 tillkommit i området söder om samhället med sträckning över Strömsdal, Kåramåla, Kåralycke, Torahult, Höga-hult, Pungsholmen och Hagatorpet. Johan Peter Gustafsson från Lindeby under Ryd Södergård hade lämnat det lägsta anbudet och blivit antagen som lantbrevbärare på den 22 kilometer långa linjen mot en ersättning av kr 1:35 per tur, vilket motsvarade 61 öre milen. Han efterträddes i maj 1911 av distinktionskorpralen Peter Olof Gustafsson Zaar från Ryd Södergård, då mot en ersättning av kr 1:50 per tur. Dennes efterföljare blev 1921 Emil Wilhelm Jönsson från Vedkärr Spritgård.

*Till följande avsnitt:
I Rävemåla hembygdsmuseum
finns många minnen från
epoken med smalspårståget*

Rävemåla

Poststation	1899-04-01--1959-10-31
(namn Älmeboda)	1959-11-01--
Postexpedition	1966-01-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Rävemåla samhälle fick sin första poststation den 1 april 1899. Föreståndare blev organisten Frans August Sandgren, som också fick ansvaret för det samtidigt öppnade postsparbankskontoret.

Älmeboda socken hade ett kvarts sekel tidigare fått sin första poststation, beläget i samhället med socknens namn och med mamsell Edla Lindahl som föreståndare. Det var inte något större avstånd för rävemålaborna att besöka poststationen litet längre norrut men de fick ändå gehör för sin önskan om en poststation på nära håll. Poststationen i Rävemåla namändrades till Älmeboda den 1 november 1959 i samband med att socknens norra poststation blev indragen. Denna förändring återspeglas i Yngve Nylanders bok "Sveriges fasta postanstalter genom tiderna" men har tyvärr negligerats i åtminstone en av ortstämpelkatalogerna. Därför kan namnbytet välla bekymmer för hembygdssamlade filatelisterna.

Tillkomsten av poststationen i Rävemåla föregicks av ett försök att beröva invånarna i Älmeboda sin poststation. År 1898 gjorde sålunda utsedda ombud en framställning till poststyrelsen om att flytta "Älmeboda poststation till den omkring 0,5 nymil söderut belägna sockenkyrkan vid Rävemåla". Det tyckte man inte om i socknens norra del och poststyrelsen förhörde sig med postmästaren i Växjö och landshövdingen innan ärendet skulle avgöras. Man kan säga att det var postinspektören i Malmö som fann den lämpligaste lösningen. Den 17 februari 1899 skrev han till poststyrelsen

att "Älmeboda vidsträckta sockens behov av förbättrad postförbindelse syntes bliva bäst tillgodosett genom inrättande av en ny poststation i Rävemåla".

Den lilla uppoffring socknen fick göra i gengäld var att posten som de närmaste åren dessförinnan befordrats mellan Linneryd och Älmeboda fem gånger i veckan inskränktes till att befordras blott fyra gånger i veckan efter förlängning av sträckan Linneryd-Älmeboda till Rävemåla. Med hemmansägaren G Andersson i Vinnamåla tecknades ett kontrakt om denna postföring mot en ersättning av kr 1:25 för var dubbel färd, dvs fem kronor i veckan. Han sade upp sig till 1900 års utgång och ett nytt kontrakt tecknades med kyrkvärden Lorentz Ek, som från 1901 års början ansvarade för postföringen, nu mot två kronor för varje färd fram och åter.

Innan postföringen på detta sätt utsträcktes till Rävemåla i samband med att en poststation inrättades där hade posten troligt hämtats på privat initiativ med viss regelbundenhet från poststationen i Älmeboda. Därigenom kunde de som så önskade fråga efter brev och tidningar i sockenstugan hos änkefru Eld efter gudstjänstens slut, sedan prästen hade talat om från predikstolen att post fanns tillgänglig.

När Frans August Sandgren anställdes som poststationsföreståndare år 1899 fick han samma årslön som kollegan i socknens norra del, dvs 150 kronor. Efter ett par år gjorde han en villkorlig kontraktsuppsägning. Han erbjöd sig stanna kvar som poststationsföreståndare under förutsättning att han fick högre ersättning. Från den 1 april 1902 begärde han 250 kronor. Postinspektionen i Malmö avstyrkte och poststyrelsen remitterade ärendet för fortsatt handläggning. Detta innebar bland annat att man skulle se sig om efter en föreståndare med lägre löneanspråk.

Det lyckades inte men postinspektionen ackorderade med Sandgren och lyckades få honom att acceptera en löneökning till blott 200 kronor om året, något som också poststyrelsen accepterade. Som bilaga till framställningen fanns bland annat en uppgift över de tidningar som var prenumerade. Den visar t ex på att det fanns 50 prenumeranter på Nya Växjöbladet, som då kom ut med tre nummer i veckan, och 53 prenumeranter på Smålandspostens Veckoblad med två nummer i veckan. Aftonbladets halvveckoupplaga hade 18 prenumeranter och Allers mönstertidning åtta, medan ett 30-tal andra tidningar bara hade en eller ett par prenumeranter.

Kontrakt.

Emellan Kongl. Generalpoststyrelsen och argelisten Frans August Sandgren _____ är följande kontrakt afslutat, vid tillämpning hvaraf det med honom den 21 februari 1899 afslutade kontrakt som undannamunda poststationens hushållande upphör att gälla. Argelisten F. A. Sandgren åtager sig härigenom att bestrida befattningen såsom föreståndare för Poststationen i Rävemåla _____ och att — i tillägg till — å den härmed förenade tjänstgöring, deruti innefattade redovisningen för mottagna penningar, veder, frankotecken och inventarier samt värden om inlämnade eller ankomna postförändelser — ställa sig till nödvändig efterrättelse de förebrukter, som i gällande poststationsföreståndareinstruktion och öfriga postförfattningar uppehållas, eller som honom _____ i vederbörlig ordning särskildt meddelas.

Såsom ersättning för fullgörandet af detta uppdrag eger Sandgren _____ att af postmedlen tillgodonyjuta ett arvode, efter år räknadt, af tvåhundra (200) kronor, hvilket till honom utbetalas i den ordning, som är genom instruktion bestämd; hvarförutom honom tillkomma de extra inkomster, som kunna vara med befattningen förenade.

Skulle Sandgren _____, utan styrelsens laga förfall, upphöra med sin åtagna tjänstgöring eller göra sig skyldig till gröfre förseelse derutinnan, skall Kongl. Generalpoststyrelsen vara berättigad att honom genast från kontraktet skilja, utan rätt för Sandgren _____ att derefter njuta någon aflöning, men med skyldighet för honom _____ att, förutom ansvar enligt lag, godtgöra Postverket de utgifter, som, utöfver ofvan fastställda arvode, Veckobladet kan komma att vidkännas för befattningens uppehållande till utgången af derefter följande kalenderkvartal. I den händelse att beslut varder fattadt om poststationens indragning eller om dess förflyttning till

annan plats, skall kontraktets giltighet kunna upphöra tre månader efter det att Kongl. Generalpoststyrelsen titit detsamma uppsäga, hvarjemte kontraktet skall, utan föregående uppsägning, upphöra, om och när i anledning af jernvägsanläggning i orten Kongl. Styrelsen finner sig böra besluta poststationens indragning eller förläggande till närbelägen jernvägsstation. I hvarje annat fall upphör kontraktet att vara gällande med slutet af quartalet näst efter det, under hvilket uppsägning deraf å någondera sidan egt rum.

Förestående kontrakt är icke å Kongl. Generalpoststyrelsens sida bindande förr, än detsamma blifvit med dess påskrift om godkännande försedt.

Af detta kontrakt, som skall tillämpas från och med den 1 april 1902, varda två exemplar upprättade och utvevlade. Malmö den 28 februari 1902.

Victor Melander
Postinspektör.

Med förestående kontrakt förklarar jag mig nöjd och förbinder mig att detsamma till alla delar efterkomma och fullgöra.

F. A. Sandgren
Ordförande

Närvarande vittnen:

Karl Petersson Ferdinand Carlsson
i Rorsbult.

Originalkontraktet mellan Posten och F A Sandgren blev vid järnvägens tillkomst påtecknat "Indragen den 20/12 1910". I kontraktet finner man med början nederst på föregående sida den klausul som möjliggjorde Sandgrens uppsägning.

Efter framställning av flera korrespondenter inom socknen och tillstyrkande av kronolänsmannen om förbättring av postförhållandena för befolkningen inom den östra delen av socknen inrättades en ny lantbrevbäringslinje från Rävemåla vid 1906 års början. Det blev en ca 20 kilometer lång ringlinje över Skräddaremåla, Germudemåla, Kuramåla, Brännamåla, Källeström, Ödemåla, Skuntamåla, Brännebo, Qvisingsö, Källeback, Ingemudsmåla, Puppramåla och Persmåla. Till lantbrevbärare antogs Johan Mauritz Petersson från Germudemåla, som i tävlan med andra spekulanter åtog sig att besörja lantbrevbäringen för 93 öre per tur.

Tåget kommer

Ännu bättre postgång anade befolkningen efter hand som det blev känt att järnvägen från Nättraby växte sig fram allt längre mot norr. Inte minst intresserad var postdirektionen i Malmö, som den överordnade postmyndigheten kallades från 1910 efter postinspektionernas omorganisation. Kronofogden i Konga härad informerades om hur man tänkt sig ordna postföringen i anslutning till den nya järnvägen och kronofogden lämnade sina synpunkter på förslaget i en lång skrivelse i september 1910. I stort sett accepterade han postdirektionens förslag.

I den slutgiltiga framställningen fick poststyrelsen ta ställning till förslaget att öppna poststationer i de blivande järnvägsstationerna Yxnanäs, Rävemåla och Älmeboda samt att inrätta en ny lantbrevbäringslinje från Yxnanäs över bl a Fösingsmåla, Abrahamshult och Källebo. De redan befintliga lantbrevbäringslinjerna, två i Älmeboda och en i Rävemåla, skulle anknytas till de förenade post- och järnvägsstationerna och de dittillsvarande lantpoststationerna skulle dras in. Detta innebar bl a att poststationsföreståndare Sandgren i Rävemåla miste sitt arbete i Postens tjänst.

I hans kontrakt fanns det en klausul om att det skulle upphöra utan uppsägning om postbefordran kunde anordnas på en järnvägsanläggning i närheten av poststationen. Även kyrkvärden Lorentz Ek miste sitt uppdrag i Postens tjänst eftersom järnvägen gjorde postföring från Linneryd obehörlig. Den kalkyl som postdirektören redovisade för poststyrelsen visade på en kostnadsökning av drygt 1000 kronor om året. Poststyrelsen accepterade förslaget utan ändring och det genomfördes den 20 december 1910. Samtliga tre

poststationer inom Älmeboda socken liksom lantbrevbäringslinjerna fördes över till Karlskronas postområde.

Nu var det alltså järnvägstjänstemän som fick ta ansvar för posten i Rävemåla. Bland dessa kan nämnas Johan Algot Davidsson, Gustaf Bergendorff, Yngve Ernst Isak Svensson och Elsa Kristina Lööf.

Järnvägstrafiken lades ner den 1 juli 1939. Vid det tillfället konserverade man den fasta poststationsorganisationen och i stationshuset fanns poststationerna kvar flera decennier. Den första märkbara förändringen, utåt sett, inträffade genom indragningen av poststationen i Älmeboda i norra delen av socknen med utgången av oktober 1959. Övergångsvis ersattes den av ett postombud. Men socknens namn konserverades i postnamnet genom den samtidiga namnförändringen av poststationen i Rävemåla till Älmeboda.

Nästa förändring ägde rum den 1 januari 1966, då postombudet i Älmeboda och poststationen i Ynanäs ersattes med lantbrevbärning, vilken centraliserades till Rävemåla samhälle. Koncentrationen medförde högre status för poststationen med namnet Älmeboda, som därigenom fick rang av postexpedition. Denna förlades till bottenvåningen i lantbrevbärare Josef Nilssons fastighet och blev utgångspunkten för de tre bilåkande lantbrevbärarna.

Knappt tio år senare gjordes postdirektionens trafikplan offentlig. Den antydde möjligheten att överflytta lantbrevbärings utgångspunkt till endera Tingsryd eller Linneryd, något som dock inte realiserades. Inför beslutet om att Älmeboda även i framtiden får ha ett eget postkontor byggdes nya moderna lokaler. Över detta glädde sig hela socknens befolkning och inte minst postmästaren Svea Karlsson.

De nya lokalerna, något mera centralt belägna i förhållande till bebyggelsen och några stenkast närmare kyrkan, invigdes i oktober 1982 av kommunalrådet Sören Carlsson. Hans invigningsord, som till en del återspeglade den historiska utvecklingen, återgavs i Älmebodaboken, den publikation som den mycket aktiva hembygdsföreningen i socknen gett ut under en lång rad av år. En av eldsjälarna inom föreningen var numera bortgångne Martin Sandahl. Vid flera tillfällen under mina första år vid postkontoret i Växjö delgav han mig intressanta detaljer om fordom timade händelser. Han tog vara på lantbrevbärare Arvid Gustavssons förslag att till det trivsamma hembygdsmuseet i kyrkans närhet flytta den

utrangerade postkuren i Vinnamåla. Museet ligger i ett vidsträckt parkområde och har tidigare tillförts flera andra byggnader, en 1700-tals och en 1800-tals samt kyrkstallar och en gammal skvaltkvarn. Postkuren i Vinnamåla är en bagatell i sammanhanget men den minner om hur lantbrevbäringen fungerade innan linjenätet förgrenades. Kuren blev överflödigt i början av 1970-talet, när postverket gick med på att sträcka ut lantbrevbäringen. Den stod outnyttjad under några år och blev illa medfaren av tidens tand men restaurerades vid flyttningen till hembygdsparken.

När de nya lokalerna togs i bruk för postkontoret i Älmeboda inrättades också stadsbrevbärning i Rävemåla samhälle. Det var en optimistisk satsning, för antalet hushåll i samhället uppgick inte till 200 vilket är normtalet för att stadsbrevbärning får inrättas.

Märta Hammarström blev efter tiden som poststationsföreståndare i Ynanäs lantbrevbärare på den södra linjen från Rävemåla samhälle. (Foto 1972 av Erik Lindgren).

Utdrag ur Protokoll
hållet vid Ordinarie
Kommunalstämma
med Uväsa församling
den 30 Mars 1885.

§ 5

Med anledning af värt förslag, det
församlingen hos Kongl. General-
Poststyrelsen skulle gyskalla om
inrättandet af en Post-expedition
i ena Socken, beslöts enhälligt att
för detta ändamål anså 25 kronor
ärligen att under trene år utgå,
inshande församlingen det nämnde
Station kunde öppnas redan
den 1 Julii detta år.

Wärdeligen ur det justerade
protokollet afskrifvat
intyg af

Kennis Saube
n.v. Ordförande

För den händelse Kongl. General-Poststyrel-
sen finner skäligt inrätta poststation här i
Uväsa, erbjuder sig under tecknad att, utom
den ersättning, som Uväsa kommun förbundet
sig lemna poststationsföreståndaren med 25
kronor om året, mot en ärligt arvode af 125
kronor från postverket förstå denna poststation,
dä jag äfven erbjuder mig att utom annan ersät-
ning derjemte handhafva det postsparbankskontor,
som här i förening med poststationen här
inrättas.

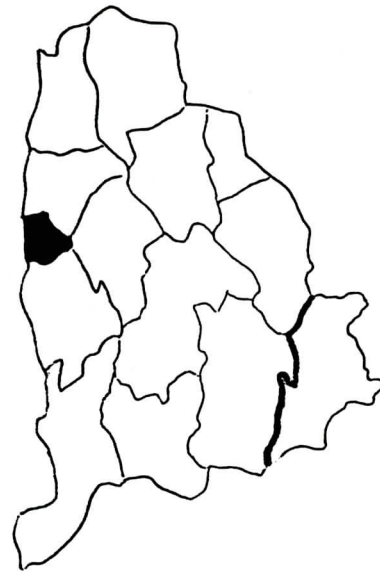
Uväsa den 7 april 1886

J. Nilsson
Folksamlingens

Uråsa

Poststation 1887-02-01--1965-05-29

En av målsättningarna vid organisationen av det nya postnätet
då postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen, var "en
poststation i var socken". Men den kompletterades med orden "där
så behövdes" och det skulle visa sig att det inte var allmänhetens
önskemål som styrde hänsynstagandet till dessa tre ord. Behovet
tolkades i många fall så att det skulle tjäna länsmännen. Kronans
behov av postförbindelser speglades ofta i de nya befordringsvägar
som nu upprättades i postverket egen regi, när kronobönderna inte
längre behövde springa i ur och skur.

En av de socknar i Kronobergs län som blev utan poststation vid
planeringen inför 1874 var Uråsa. Grannsocknen i Väckelsång hade
däremot fått en poststation, dock inte i kyrkbyn, där det allmänna
behovet kanske var störst, utan i Snärshult, där kronolänsmannen
J A Löndahl bodde. Han blev för övrigt själv utsedd till post-
stationsföreståndare och fick för det arbetet 250 kronor om året
från postverket. Det var ett betydande extraknäck på den tiden.
Många småländska poststationsföreståndare fick nöja sig med 50 kr
eller mindre per år.

För gemene man fanns behov av en poststation i Uråsa, liksom
för alla som bodde i området mellan Snärshults och Sjöbols post-
stationer, båda inrättade samtidigt. Tålmodet var stort och
inte förrän efter tolv år gjorde man en kraftansträngning för att
få postförhållandena förbättrade. I mars 1886 skrev ordföranden i

Uråsa sockens kommunalnämnd A G Gustafsson ett brev till poststyrelsen, vilket också undertecknades av bl a Henrik Taube i Skye, C H Cederström i Högnalöv och organisten i Uråsa Sven Daniel Olsson. I brevet framhölls att de

"med anledning av det betydliga avståndet från våra hem till vilkendera som helst av dessa stationer sett oss nödsakade att hava vår post på Växjö postkontor. Då nu post på denna linje endast två gånger i veckan avsändes från Växjö till Ronneby och lika ofta från Ronneby till Växjö, hava vi naturligtvis endast två gånger i veckan mottagit post från in- och utlandet och endast två gånger i veckan kunnat avsända våra postförsändelser".

Sedan behovet av bättre postgång understrukits avslutade petitionärerna brevet med en vördsam anhållan

"att Kungl. Generalpoststyrelsen ville låta inrätta en ny poststation vid Uråsa kyrka ävensom låta flytta Snärshults poststation i Väckelsångs socken till närheten av Väckelsångs kyrka. Uråsa kommun förbinder sig, såsom synes av bilagda protokollsutdrag, att under närmaste trenne år bidraga med 25 kronor årligen till den begärda poststationen inom socknen".

Bland bilagorna fanns också en förklaring från organisten och folkskolläraren H Strand i Väckelsång att han efter flyttning till Väckelsång av Snärshults poststation vore villig att förestå den mot ett årsarvode av 150 kronor.

*J. den handtecknade Kungl. Generalpoststyrelsen befullmaktar, att Snärshults poststation skall förflyttas från Snärshult till Väckelsång, erbjuder sig undertecknad, som är boende invid Väckelsångs kyrka, att mot ett årligt arvode af 150 kronor förestå denna poststation, erbjuder de jag mig jemväl att utan annan ersättning derjemte förestå det Postspår- och Bankkontor, som möjligen kan vid poststationen inrättas.
Väckelsång den 7 April 1886
H. Strand,
Organist och folkskollärare.*

Postmästare Janne Lagerström i Växjö, som aldrig visat sig vara någon vän av kombinationen länsman-postman, ställde sig positiv till ansökan och tillstyrkte den. Han menade bland annat att korrespondenterna skulle vinna avsevärda fördelar av en poststation i Uråsa och av flyttning till Väckelsång av "den vid enstaka gården Snärshult förlagda poststationen".

Landshövding Gunnar Wennerberg undertecknade personligen det brev som blev en följd av poststyrelsens fortsatta handläggning av ärendet. Han var med på behovet av en poststation i Uråsa men avstyrkte kraftigt den föreslagna flyttningen av poststationen i Snärshult. Motiveringen var bland annat följande:

Då efter ordinarie kronobrevbäringsens avskaffande poststation till ersättande härav år 1874 inrättades inom Väckelsångs kommun, förlades densamma vid Snärshult såsom varande den lämpligaste platsen icke blott i och för tjänsteförsändelsernas behöriga fortskaffande utan även med hänsyn till den enskilda brevväxlingen. Några nämnvärda förändrade förhållanden i avseende å odling, bebyggande, folkmängdsökning, väganläggningar, handel eller industri hava ej sedan dess inträffat inom Väckelsångs kommun, vadan Kungl. Styrelsen lär finna framställningen om förflyttning av poststationen därstädes icke förtjäna avseende.

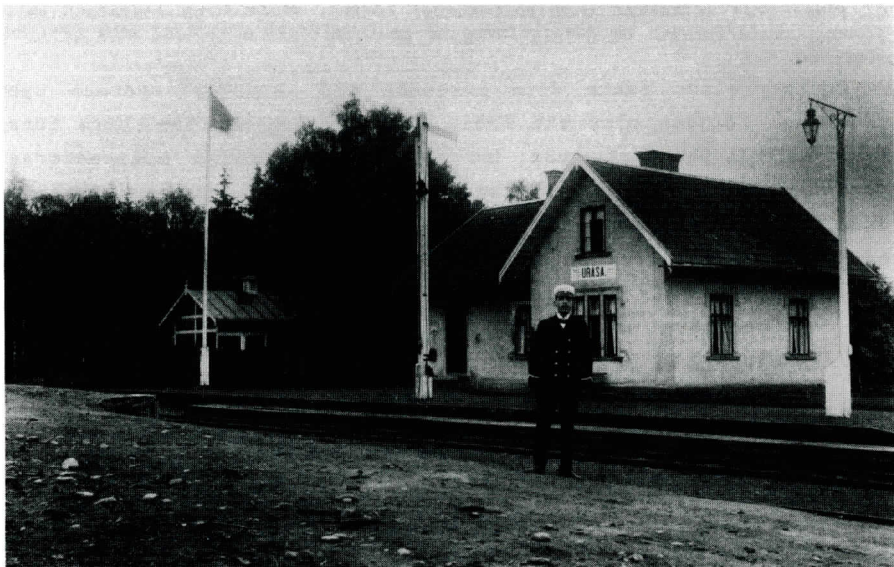
Poststyrelsen fäste ofta avseende vid landshövdingarnas uppfattning. Följden blev att Uråsa fick sin poststation, dock först från den 1 februari 1887. En av de ursprungliga motionärerna, organisten och folkskolläraren Sven Daniel Olsson blev föreståndare. Men i Väckelsång var man missnöjd. Detta kom till synes vid en extra kommunalstämma den 12 februari 1887. Den resulterade i en ny framställning, undertecknad av friherre G Taube på Lidhem, som var stämmans ordförande. Nu önskade man en poststation vid Väckelsångs kyrka med bibehållande av den i Snärshult. Ur motiveringen hämtas följande:

Inom socknen finnes visserligen redan förut en poststation, men denna är belägen i den vidsträckt socknens södra del, för vars postförbindelser den torde vara av väkt. I den norra delen av socknen däremot, där kyrkan och prästgården äro belägna, är avståndet till Snärshult så betydligt, att de där boende personer, som hava större korrespondens, nödgas hava sin postgång på det cirka 2 1/2 mil norr om sockengränsen belägna Växjö postkontor, oaktat post däriifrån endast två gånger i veckan ankommer och avgår. I händelse den föreslagna poststationen bleve upprättad skulle dessa personer kunna erhålla sin post fyra gånger i veckan.

En förklaring bör lämnas till den sista uppgiften. Postskjutsen till Ronneby passerade Väckelsång fyra gånger i veckan, två gånger på sydgående och två gånger på nordgående. När den kom norrifrån medförde den socknens postväska från Växjö. De som väntade post kunde få brev och tidningar i samband med det följande gudstjänst-

besöket eller på något annat överenskommet sätt. Den söderifrån kommande postskjutsen hade däremot inte någon postväska med från Växjö. Men om en poststation fanns på platsen skulle postsäckar kunna göras i ordning regelbundet såväl av postkontoren i Ronneby som Växjö och post komma till Väckelsång med varje skjuts. Postadressen Växjö skulle ej längre behöva användas för dem som bodde i socknens norra del. De skulle få lika frekvent postgång som de personer som utnyttjade poststationen i Snärshult.

Postmästare Lagerström tillstyrkte också denna framställning. Det hjälpte. Från den 1 juli 1887 fick även Väckelsånga kyrkby en egen poststation. Den i Snärshult fick ändå vara kvar och avvecklades inte förrän den 27 november 1897 i samband med att järnvägen mellan Växjö och Tingsryd togs i bruk för allmän trafik. Om den vidare utvecklingen för posten i Väckelsång beerättas i ett särskilt avsnitt.

Järnvägsstationen i Uråsa 1916 med stinsen A J F Magnusson. Bilden publiceras med tillstånd av Svenska Järnvägsklubben.

Med tillkomsten av järnvägen mellan Växjö och Tingsryd flyttades poststationen i Uråsa från kyrkbyn till järnvägsstationen. Sven Daniel Olsson blev av med sitt uppdrag åt Posten och ny poststationsföreståndare blev stinsen Sven Jonas Svanström från den

28 november 1897. Ett försök att få behålla poststationen i kyrkbyn föll inte i god jord. Det förbereddes ändå på ett tidigt stadium. Frågan togs upp vid en extra kommunalstämma den 7 februari 1897 under Henrik Taubes ordförandeskap. Församlingen var beredd att bidra med 50 kronor om året till kostnaderna för poststationen. Som egentligt skäl för framställningen till poststyrelsen den 24 mars 1897 tryckte man bl a på följande:

"Om Uråsa poststation skulle indragas uppstå ganska stora svårigheter för större delen av församlingens korresponderande allmänhet, alldenstund den inom socknen blivande järnvägsstationen - där väl även poststation kommer att inrättas - är belägen strax intill gränsen av ett annat härad. Och då dessutom Uråsa socken är bra långsträckt, blir nyssnämnda poststation för flertalet av församlingens invånare betydligt obekvämt. Vår anhållan blir därför att postlinjen Sjöbol-Vissefjärda måtte indragas samt ersättas med linjen Uråsa-Vissefjärda".

Postinspektör Victor Melander i Malmö hemställde hos poststyrelsen att framställningen inte skulle bifallas. Han ansåg att korrespondenterna i Uråsa by borde

tillgodoses medelst lantbrevbäring; skolande jag ej underlåta att framdeles, därest jag anser skäl föreligga, till Kungl. Styrelsen inkomma med förslag om lantbrevbäring mellan Uråsa järnvägsstation och Uråsa kyrkoby.

Troligen hade postinspektören mycket att göra eller också fann han inte skäl föreligga att ta upp frågan. I stället togs den upp av församlingen själv på den ordinarie kommunalstämman den 30 oktober 1902. Då valdes ordföranden Henrik Taube att tillsammans med godsägaren S Krüger på Högnalöv Storegård och förre poststationsföreståndaren Sven Daniel Olsson att "ombesörja åstadkommande av lantbrevbäring". Beslutet kungjordes i Uråsa kyrka den 2 november 1902 genom att C G V Prinzell läste upp det från predikstolen.

I framställningen till poststyrelsen den 17 december 1902 föreslog kommitterade en linje på ca 20 kilometer från den förenade post- och järnvägsstationen över Högnalöv, Skye, Uråsa by, Brändekvarn, Lekaretorp, Gemeslösa och åter till stationen. Under remissbehandlingen uttalade postmästaren i Växjö att den ifrågasatta lantbrevbäringen skulle bli till stort gagn för befolkningen. Postinspektionen hemställde att lantbrevbäring skulle få fullgöras med tre turer i veckan på den föreslagna linjen. Ett kontrakt upprättades med torparen Magnus Gustaf Håkansson från Norratorp, som förband sig att åtminstone till utgången av juni månad 1906 fullgöra lantbrevbäringen för en krona per tur. Detta motsvarade 62,5 öre milen. Linjelängden hade uppmätts till 16 kilometer. Poststyrelsen godkände kontraktet och Magnus Gustaf började sin

vandring i juni 1903. Han kunde dock inte fullfölja sitt åtagande till angiven tid, eftersom han avled den 15 maj 1904.

II, 2869

K. O. Lundqvist

Upps. af Kungl. Poststyrelsen
den 30/6 1903
Bnr 527 10/4

Emellan Kungl. Generalpoststyrelsen & postsam.

Jordbruksarbetaren Peter Olof Magnusson Lundqvist i Östhalund, Uråsa söderg., Uråsa församling, å andra sidan, är nedanstående kontrakt afslutadt, vid tillämpning hvaraf det med honom den 1 september 1906 afslutade kontrakt om landtbesörjnings utgörande å nedannämnda linje upphört att gälla.

P. O. Olsson Lundqvist åtager sig härmed att

från och med den tid, som framdeles möjligen kan vara bestämd,

16 km
111 09
å linjen Uråsa poststation - Bögnalöf storegård - Skye säteri -
Uråsa by - Skye säteri - Brändegravn - Lekarötorpet - 4e - (305)
mestösa - Bögnalöf storegård - Uråsa poststation

tre gånger i veckan ~~fram och åter~~ besörja landtbesörjning under noggrann inakttagande af de föreskrifter, som innehållas i gällande instruktion för landtbesörjare af första klass.

Landtbesörjaren å ifrågasvarande linje lyder under postkontoret i Växjö.

Genom berörda postkontor tillstalles landtbesörjaren tidtabell för landtbesörjningens besörjande.

Skulle genom sjukdom eller annat laga förfall, som bör hos samna postkontor ofördröjligen anmälas, landtbesörjaren hindras att fullgöra föreskrifven besörjningstjänst, åligger honom draga försorg därom, att besörjningen under tiden, på hans ansvar och utan ökad kostnad för Kungl. Postverket, besörjes af annan pärlig, skriftkundig och i öfrigt lämplig mansperson.

För vården af de försändelser och postkolli samt de Postverkets persedlar och effekter, som anförtros landtbesörjaren, är denne Postverket ansvarig.

Ersättningen för landtbesörjningens besörjande utgår, i ett för allt, med en (/)

194 kronor femtio / 50 öre för hvarje fullbordad tur från Uråsa poststation oframnämndt till de vägs äta till Uråsa poststation, och åter, eller med fyra (4) kronor femtio (50) öre för hvarje hel vecka.

Belöpande ersättning utbetalas efter hvarje månads utgång till landtbesörjaren genom oframnämnda berörda postkontor.

Jordbruksarbetaren Peter Olof Magnusson Lundqvist i Östra Lund under Uråsa Södergård blev efterträdare och fick samma lön. Han tillträdde i september och under mellantiden vikarierade torparen S A Gustafsson och Jöns Hultgren. Näste man på linjen blev från juli 1913 egnahemsägaren J A Johansson i Orranäs. Lantbrev-

bäringen byggdes ut efter hand och anknöts till Väckelsång vid indragningen den 29 maj 1965 av poststationen i Uråsa.

Stinsen Sven Jonas Svanström efterträdde den 25 april 1902 av Axel Teodor Johansson Hedberg. Därefter ansvarade följande järnvägstjänstemän för posten i Uråsa: Anders Johan Fabian Magnusson (1915-1936), Johan August Holmér (1936-1942) och Otto Georg Valentin Kambring (1942-1965).

En gammal orgel

Post och kyrka har i gammal tid åtminstone haft det gemensamt att kyrkan eller församlingshemmet varit central för distribution och uppsamling av församlingsbornas brev och tidningar. Jag vill anknyta till Uråsa kyrka av en helt annan anledning. I kyrksalen på Smålands museum i Växjö finns en orgel från slutet av 1600-talet, byggd av nordtysken Hans Heinrich Cahman. Det var en av de fem orglar han under åren 1688-1691 byggde för fem kyrkor i södra Sverige utöver den orgel han byggde för domkyrkan i Växjö.

En av orglarna hamnade i Virestad, där församlingen fick lyssna till den i närmare 170 år. I samband med renovering av kyrkan såldes orgeln till Uråsa för 125 kronor. Det var så stort belopp att köpet måste ske avbetalningsvis. Efter att ha gjort tjänst i Uråsa under 37 år kom orgeln tack vare kantorn och folkskolläraren Sven Daniel Olsson till Smålands museum och blev liggande där, nerpackad i 40 år.

Orgelbyggaren Nils Hammarberg restaurerade orgeln och år 1934 blev den i gott spelbart skick. Domkyrkoorganisten Gotthard Arnér spelade ofta på den i museet efter renoveringen, ibland med dåvarande skoleleven Stig Tornehed som uppmärksam och njutande åhörare. Alltsedan dess underhålls orgeln kontinuerligt.

Den är i tjänst vid tillfällen då sammankomster hålls i museets kyrksal, t ex när Lions Club har sin årsavslutning i december med utdelning av kultur- eller ungdomsledarstipendier. Orgelns ljud vittnar om den friska och sträva klang som utmärkte nordtyska orglar från slutet av 1600-talet.

I anslutning till 100-årsjubileet för Smålands museum 1985 gjordes en inspelning på grammofonskiva av melodier, framförda av domkyrkoorganisten Ture Olsson på Cahman-orgeln. Skivan finns att köpa på Smålands museum. En av de pådrivande för att få skivinspelningen förverkligad är just Stig Tornehed. Och Ture Olsson,

som spelar orgeln på skivan, är son till Sven Daniel Olsson, som såg till att orgeln hamnade på Smålands museum i stället för att skrotas. Sven Daniel var, som framgår av detta bokavsnitt, den förste poststationsföreståndaren i Uråsa.

Postmästare och postbönder

Det finns inte så mycket dokumentation bevarad om äldre tiders postgång i de enskilda socknarna. Teodor Holms excerpter berättar emellertid bland annat om ett fall i Uråsa. Postmästare Bruzell i Växjö ansåg sig ha anledning att anmärka på postbönderna. Han skrev den 22 oktober 1692 till överpostdirektörsämbetet följande om postbönderna Torkel och Oluf Carlsson i Uråsa:

De äro ganska försumlige, övertygandes dem deras grannar och Ingelstad postbönder, att enär de under tiden dit komma, hästen vara i marken, de ock ligga att sova, att de somliga tider få blåsa i posthornet 1/4 timma, innan de uppvakna. Dessa bönder äro av en ryktbar extraction och familj. Deras styvfader, som uti många år en skogsstrykare och tjuv varit och icke förr kunde fängslas, förrän han uti sin egen stuga av dem, som skulle gripa honom, blev ihjälskjuten

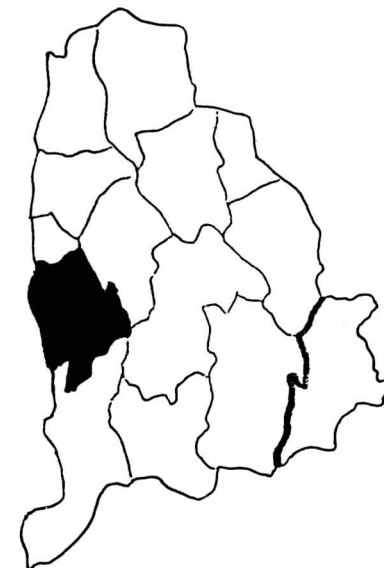

Ture Olsson och Stig Tornehed vid Uråsas gamla orgel, nu placerad i kyrksalen på Smålands Museum.
Foto: Erik Lindgren.

Väckelsång

Poststation 1887-07-01--1965-05-31
Postexpedition 1965-06-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

Något om kampen för en poststation vid Väckelsånga kyrka har redovisats i avsnittet om Uråsa. Detta berörs flyktigt också i det följande. Fem personer utsågs av kommunalstämman i Uråsa den 30 mars 1886 att begära flyttning av Snärshults poststation i södra delen av Väckelsånga socken till närheten av Väckelsånga kyrka. Denna del av deras uppgift blev dock utan framgång. Länsstyrelsen framhöll nämligen att Snärshult var den läpligaste platsen "för tjänsteförsändelsers behöriga fortskaffande". Men även med hänsyn till den enskilda brevväxlingen tyckte länsstyrelsen då att poststationen borde ligga i Snärshult, något som kan synas svårt att förstå.

Önskemålen om en poststation i Väckelsånga kyrkby måste man alltså försöka tillgodose på annat sätt än genom att be postverket säga upp kronolänsman Löndahl i Snärshult från befattningen som poststationsföreståndare. Med en extra ansträngning låg det också inom räckhåll att lösa frågan. En sådan lösning hade blivit föremål för behandling under utredningen av Uråsa-bornas framställning om en egen poststation. Länsstyrelsens brev till poststyrelsen den 30 juni 1886 slutade nämligen på följande sätt:

I enlighet med Herr Generalpostdirektörens vid besök härstädes i sådant avseende uttalade önskan har Konungens Befallningshavande slutligen velat meddela upplysning därom, att skolläraren H Strand i Väckelsång på gjord förfrågan förklarar sig villig att i händelse en poststation komme att förläggas jämväl vid kyrkan därstädes, sköta densamma mot ett årligt arvode av 120 kronor

Denna fråga behandlades vid en extra kommunalstämma i Väckelsång den 12 februari 1887. Då förelåg ett förslag till skrivelse till poststyrelsen. Förslaget antogs enhälligt. I skrivelsen erkändes poststationen i Snärshult vara av vikt för södra socknedelens postförbindelse. Men det räckte inte för socknen i sin helhet och framställningen kompletterades med bl a följande text:

Vad angår de inom den norra delen av socknen boende personer, som mera sällan avsända och mottaga postförsändelser, vore det för dem en stor fördel att om söndagarna vid kyrkan få inlämna och avhämta sin post - en fördel varav säkerligen största delen av socknens invånare skulle begagna sig - även de, som hava sin hemvist närmare Snärshult.

Efter postmästare Lagerströms tillstyrkan den 4 maj 1887 gav poststyrelsen bifall och den andra poststationen inom Väckelsånga socken öppnades intill kyrkan den 1 juli 1887 med organisten H Strand som föreståndare mot 125 kronor i årsarvode. Dessutom fick han 25 kronor om året som kommunen förband sig att betala under de tre första åren "till stationens underhåll".

Strands lön förbättrades genom ett nytt avtal i oktober 1891 men sex år senare blev han uppsagd från sin befattning. Då var nämligen järnvägen mellan Växjö och Tingsryd i det närmaste byggd och poststationen flyttades den 28 november 1897 till järnvägsstationen. Där blev det stinsen Carl Borg som fick handlägga postgöromålen.

Den 12 april 1899 övertogs chefskapet av Knut Helmer Maximilian Källström. Dennes efterträdare ett kvarts sekel senare blev år 1926 Frithiof Vilhelm Emborg. Han fick uppleva skilsmässa mellan järnväg och post den 1 juli 1932. Enligt handlingarna var han därefter avtalsanställd av postverket, som då betalade ut lönen direkt till honom i stället för till järnvägsbolaget. Poststationen låg kvar i stationshuset och kunderna märkte troligen inte någon skillnad mot vad de varit vana vid många år.

Den 1 januari 1942 gick post och järnväg åter samman och Emborg blev på nytt föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen. Tre månader senare flyttade han till Ingelstad och efter en tids vakans blev trafikbiträdet Simon Helge Valdemar Johansson den ansvarige poststationsföreståndaren i Väckelsång. När han fick avsked med pension vid april månads utgång 1964, uppehölls befattningen på vakans tills det åter blev dags för skilsmässa mellan post och järnväg.

Nu stathöjdes poststationen till postexpedition den 1 juni 1965 och den nye chefen fick titeln stationsmästare. Göte Johansson, som under en tid varit poststationsföreståndare i Häradsbäck, befordrades till chefsposten i Väckelsång. År 1977 fick hans arbetsplats beteckningen "lokalpostkontor i delegeringsgrupp 2" och hans titel blev postmästare. Med 1984 års terminologi fick han samma titel men arbetsplatsen kallas kort och gott för postkontor. Sedan november 1978 finns detta i nya moderna lokaler, helt nära den byggnad i vilken postexpeditionen inrymdes 1965. År 1987 har chefsposten övertagits av Gunborg Helmersson.

Göte Johansson har påpassligt tagit bilden av personalen i Väckelsång på hösten 1987. Från vänster står Gunborg Helmersson, Göte Johansson, Lena Gumaelius-Jönsson, Roland Eriksson, Ulla Elmqvist, Gösta Johansson, Graham Birch, Elisabeth Lundqvist.

Medlemmar i Tingsryds Filatelistklubb Arnold Johansson och Ingemar Karlsson i samspråk med postmästare Gunborg Helmersson på 100-årsdagen av tillkomsten för poststationen i Väckelsång den 1 juli 1987. (Foto: Erik Lindgren).

Lantbrevbäring i Väckelsång

Den första lantbrevbäringen i Väckelsång inrättades år 1902 efter en framställning av kommunalstämans ordförande C A Johansson i Hönseryd. Det var en 12 kilometer lång sträcka över Knapagård, prästgården, Östad, Ånga och Hönseryd till Boaryds skolhus. Urmakaren Peter Johan Johannisson Hult från Östad fick kontrakt om denna lantbrevbäring. Han gick turen två gånger i veckan mot en ersättning av kr 1:50 per tur. Det motsvarade 62,5 öre milen. Samtidigt inrättades lantbrevbäring på en ca 11 kilometer lång linje från Tingsryd över Kroksjöboda och Skyttemåla till Källehult. På den linjen vandrade torparen Carl Alfred Samuelsson från Bagganäs med postväskan två gånger i veckan för kr 1:25 per tur. Detta var något sämre än vad kollegan i norr fick och motsvarade 57 öre milen. Den nämnda platsen med namnet Källehult skall inte förväxlas med Källehult söder om Tingsryd, som under ett år hade en egen poststation.

I Väckelsång föddes år 1833 Daniel Aqvilonius som efter en tid som dräng och efter genomgången lantbruksskola i Torp blev rättare under två års tid hos riksdagsmannen Nils Håkansson i Hackekvarn. När extra postiljonen Carl Fredrik Ström i Ronneby flyttades till en annan befattning i Karlskrona efterträddes han av Daniel Aqvilonius. Denne blev postiljon på diligensen mellan Ronneby och Växjö. Han blev Posten trogen livet ut och man möter honom ofta i handlingar som förvaras i arkiv vid postens regionkontor i Växjö.

Peter Johan Johannisson-Hult var brevbärare i Väckelsång. Bilden utlånad av hembygdsföreningen

Järnvägen Växjö - Ronneby

I två etapper och med två skilda bolag växte järnvägen mellan Växjö och Ronneby fram. Först färdig blev den sydliga delen som anknöt till Blekinge kustbana i Bredåkra. Regeringen gav i oktober 1893 Bredåkra Tingsryd Jernvägs Aktiebolag rätt att anlägga och för allmän trafik upplåta en järnväg med 1067 mm spårvidd från Bredåkra vid Mellersta Blekinge järnväg till Tingsryd. Detta meddelade företaget i ett brev till poststyrelsen den 19 juni 1895 med förfrågan om Posten ville utnyttja järnvägen. Bolaget ville också veta hur många vagnar som eventuellt skulle byggas för postens behov och på vilket sätt de skulle inredas. Den rullande materielen tillverkades vid Kockums Mekaniska Verkstad.

Bolaget var mycket angeläget att få postverket som kund och kompletterade sitt brev med en ny skrivelse den 25 september 1895, vari det utbad sig

att få fästa uppmärksamheten därpå, att järnvägens fortsättning till Växjö genom en av Smålands bördigaste och folkrikaste trakter numera är en avgjord sak och att, sedan denna linje blivit öppnad för allmän trafik, vilket med säkerhet kan motses under loppet av år 1897, den kortaste vägen för trafiken från övre Sverige till Ronneby och trakten däromkring blir linjen Alvesta-Växjö-Bredåkra-Ronneby med en längd av 109 km, under det att linjerna Alvesta-Vislanda-Karlshamn-Ronneby och Alvesta-Växjö-Karlskrona-Ronneby hava en längd, den förra av 132 km och den senare av 162 km.

Postverket accepterade att använda järnvägen för postbefordran och de tekniska frågorna beträffande bland annat postkupéer blev lösta. Beslut fattades om att poststationer skulle inrättas vid var och en av de blivande trafikstationerna Ettebro, Backaryd, Hallabro, Konga, Hensmåla och Tingsryd samt att de dittillsvarande poststationerna i Backaryd, Konga och Tingsryd skulle dras in. Indragningen innebar att poststationsföreståndarna blev uppsagda och rörelsen flyttades till järnvägsstationerna, när järnvägen togs i trafik den 15 september 1896. Poststationerna Konga och Tingsryd har berörts i tidigare avsnitt i denna bok.

Bredåkra—Tingsryd Jernväg.

No 1. **TIDTABELL** från och med den **September 1896.**

Ronneby—Tingsryd.		Tingsryd—Ronneby.					
Kilometer.	Från	Alla dagar.		Från	Alla dagar.		Biljettspris fr. Tingsryd.
		Bl. tåg No 15.	Bl. tåg No 17.		Bl. tåg No 16.	Bl. tåg No 18.	
	Från Carlskronan F. o. m 1 Oktober i Karlshamn	8,55 8,50	2,45 2,15				Enkel tur. Tur o. retur. I kl. III kl. I kl. III kl.
1	Ronneby	10,37	5,20		Afg. 5,20	1,40	0,45 0,80 0,55 0,35
1	Djupedal	10,49	5,42		Ank. 6,5	2,5	0,80 0,50 1,00 0,65
6	Bredåkra	10,54	5,47			6,20	1,05 0,70 1,55 0,85
6	Bredåkra	10,56	5,49			6,29	1,35 1,00 1,85 1,25
12	Ettebro	11,11	6,4			6,54	2,00 1,30 2,45 1,60
19	Backaryd	11,20	6,23			7,20	2,45 1,60 3,10 2,00
25	Hallabro	11,53	6,47			8,42	2,80 1,85 3,00 2,35
32	Råfemåla	12,12	7,6			8,44	— — — —
36	Konga	12,23	7,18			8,50	3,05 1,95 3,85 2,50
41	Hensmåla	12,36	7,31			8,0	3,80 2,15 4,30 2,80
47	Tingsryd	12,50	7,45			12,10 11,55	— — — —

Anmärkingar:

Tågen från och med kl. 6,50 på aftonen till och med kl. 5,20 på morgonen angivits med understrukit minutsåttor.
Tecknet * betyder, att tåget stannar ett ögonblick, endast då resande skola af- eller påstiga.

Tur och **returbiljett** gäller 4 dagar från och med åfästningsdagen.

Säs- och **helgdagar** gäller enkel biljett för fram- och återresa samma dag.

Enkel biljett, köpt måndag och de båda påfredagsdagarna, nyårsförmån och nyårsdagen, påskförmån och de båda påskhelgdagarna, påskstation och de båda påskhelgdagarna gäller för återresa snarast följande söndag.

Styrelsen.

Karlshamn, E. G. Johansson, Boktryckeri, 1896.

Det var inte bara förändringar med det fasta poststationsbeståndet som kom in i bilden när järnvägen mellan Bredåkra och Tingsryd togs i bruk för allmän trafik. Om övrig omorganisation fick postinspektionen i Malmö sina förslag godkända i följande avseenden:

Postföringen med häst och vagn två gånger i veckan på sträckorna Ronneby-Tingsryd och Tingsryd-Älmeboda drogs in. Från den förenade poststationen i Konga inrättades gångpostföring fyra gånger i veckan fram och åter mellan Konga och Dångebo. Postföringen på delsträckan mellan Växjö och Sjöbol blev mindre belastad och bara en häst skulle anlitas i stället för två. Den medföljande postiljonen på postkärren mellan Växjö och Tingsryd bedömdes obehörlig och drogs in. Förre riksdagsmannen Sven Wieslanders avtal om att besörja postföringen mellan Växjö och Djuramåla ändrades. Han fick nu sex kronor per tur för att ansvara för postföring två gånger i veckan mellan Växjö och Tingsryd. Även detta åtagande upphörde efter några år, när den fortsatta sträckan av järnvägen norrut från Tingsryd kunde börja användas. Denna utbyggnad av järnvägsnätet medförde även att postföringslinjen mellan Sjöbol och Vissefjärda via Älmeboda drogs in, liksom postföringen på linjen mellan Växjö och Ryd via Jät. I entreprenörernas kontrakt fanns en klausul om att postföringen skulle kunna upphöra utan föregående uppsägning, om en järnvägsanläggning i närheten av postföringslinjen kunde användas för postens befordran. Förutom Wieslander blev därför följande personer av med sina postföringskontrakt den 28 november 1897, när tågen började gå regelbundet: hemmansägarna Carl Petersson och P M Gustafsson i Broaryd, Gustaf Andersson och C J Jonasson i Vinnamåla, vilka hade ansvarat för postföringen på linjen Sjöbol - Älmeboda - Vissefjärda, samt inspektoren Johan Wieslander i Vederslöv och hemmansägaren Johannes Nilson i Jät, som tillsammans svarat för postföringen mellan Växjö och Ryd. Indragningen av den sistnämnda landsvägspostföringen berodde på att posten nu kunde nå de mellanliggande lantpoststationerna genom nya tvärsöverlinjer från järnvägen. I konsekvens därmed inrättades en gångpostföring med fyra turer i veckan fram och åter mellan Ingelstad och Vederslöv över Tävellsås och Dänningelanda samt en gångpostföring med fyra turer i veckan fram och åter mellan Uråsa järnvägsstation och Kalvsvik via Jät.

För postföringen mellan Ingelstad och Vederslöv skrevs kontrakt med hemmansägaren August Wilhelm Carlsson Nygren från Östra Torsås församling. Hans ersättning blev kr 1:25 per tur fram och åter. Drängen Gustaf Jansson från Akerö under Jätsberg fick kontraktet om postföring mellan Uråsa och Kalvsvik, också mot en ersättning av kr 1:25 per tur.

I stället för den indragna postföringen mellan Sjöbol och Vissefjärda via Älmeboda, vilken bara fullgjorts två gånger i veckan, inrättades en kärrpostföring med fem veckoturer från Ingelstads järnvägsstation till Älmeboda via Nöbbeleds poststation, Broaryds skjutsstation och Linneryds poststation. Inte oväntat blev det förre riksdagsmannen S Wieslander som fick det kontraktet. Hans ersättning blev kr 3:25 per tur fram och åter.

Bland andra postföringsändringar som betingades av att järnvägen togs i bruk kan nämnas att en kärrpostföring med sex turer i veckan fram och åter mellan Ryds och Urshults poststationer inrättades och att postföringen mellan Emmaboda och Långasjö ökades från två till fem gånger i veckan. Förre husaren J A Ljungholm behöll därför sitt kontrakt om två turer, medan hemmansägaren Peter Nicklasson i Långasjö fick ett nytt kontrakt. Det gav honom 95 öre för varje tur fram och åter på sträckan mellan Emmaboda och Långasjö. För den nya postföringen mellan Ryd och Urshult tecknades kontrakt med skomakaren Erik Svensson i Vrångaböke Norregård. Hans ersättning blev kr 1:50 för varje tur fram och åter.

Alla dessa förändringar föreslog postinspektör Victor Melander i ett brev till poststyrelsen den 7 oktober 1897. Han lämnade då också uppgift om hur stor frimärksförsäljningen hade varit vid de berörda lantpoststationerna, detta för att motivera deras bibehållande. Det var annars inte ovanligt att lantpoststationer i rimlig närhet till en järnvägslinje blev indragna. Det visade sig också att poststationen i Snärshult föll för geddesyxan vid detta tillfälle, och poststationen i Uråsa, som låg tre kilometer från järnvägsstationen, fick också stryka på foten. Dessa förändringar berörs i avsnitten om de nämnda poststationerna. Övriga ändringar i det fasta poststationsbeståndet på delsträckan norr om Tingsryd innebar bland annat att poststationen med namnet Sjöbol, då belägen i skolhuset i Ingelstad, flyttades till järnvägsstationen och

att poststationen invid Väckelsångs kyrka också fick sin plats i samhällets nya järnvägsstation. Dessutom inrättades nya förenade post- och järnvägsstationer i Tegnaby och Kvarnamåla samt efter drygt ett halvt år också i Snappahem.

Tillkomsten av järnvägen Växjö-Ronneby mötte stor uppmärksamhet och många lovord gavs åt den nya kommunikationsleden. Smålands-Posten berättade bland annat följande den 29 november 1897:

Det var också en glad och festlig stämning på det invigningståg, vilket på sätt och under de anordningar på utgångsstationen i Växjö, som vi i lördags omnämnde, vid halvtolvtiden på förmiddagen avgick å den nya banan. För dennas sträckning ha vi för rätt kort tid sedan i detalj redogjort men lämna dock med hänsyn till dagens betydelse, ånyo en kort översikt därav.

Från Växjö följer den nya järnvägen omkring 3,0 kilometer Karlskrona-Växjö järnväg på ett avstånd av 4,2 meter mellan spåren. Banan har då passerat Kampen samt Växjö Hospital och sjön Trummen, allt på höger hand ---

--- samt inkommer så på Tingsryds station, ungefär 45 1/2 kilometer från Växjö.

Här mötes man, fast ännu i Småland, av vacker Blekingenatur, och det lilla samhället, som ännu räknar blott 300 invånare, vilkas antal snart torde fördubblas, ligger mycket vänt och fagert vid Tikens strand. Stationshuset är här solitt och rymligt samt uppfört av tegel liksom de övriga, mindre stationer å Bredåkra-Tingsryds järnväg. Det var dagen till ära prytt med gröna guirlander och flaggor.

Förutsägelsen om att "det lilla samhället" vid Tikens strand skulle utvecklas snabbt slog in. Men som framgår av kapitlet om Tingsryd fick Augusta Roos mista sitt arbete som postchef och se sin poststation flyttad till järnvägsstationen.

Andra samhällen utvecklades mindre gynnsamt, men till och med mycket små järnvägsstationer blev förenade med posten, ehuru inte alltid samtidigt med att järnvägen togs i bruk. Detta gäller Snappahem på den nordliga delen av järnvägen och Tattamåla på den sydliga. De båda stationerna har var sitt eget lilla avsnitt i boken, som framgår av innehållsförteckningen.

Bildtexter, se sid 138.

Hensmåla

Poststation 1896-09-15--1962-05-26

Till föreståndare för poststationen i Hensmåla antogs Knut Adolf Petersson mot 120 kronor i årsarvode. År 1904 tillträdde Johan August Franzén och därefter har följande järnvägsanställda ansvarat för posten i Hensmåla: Johan August Carlsson Lundén (1909-1942) och Milly Jönsson (1942-1962).

Hensmåla fick således en förhållandevis kort "postmästarelängd" och den 27 maj 1962 drogs poststationen in. Den ersattes med lantbrevbäring från Tingsryd.

Stommen till lantbrevbäringslinjen tillkom redan 1909, sedan folkskollärare Johan Berglund med underskrifter av en stor mängd av bygdens invånare hemställt om lantbrevbäring från Hensmåla över Veramåla, Perstorp, Dammarskulla, Kampingemåla, Svartsjörås, Snedingsmåla, Gropanäs, Rössmåla, Nygård och Idemåla. Det var denna linje som i något annorlunda skick ändrades att utgå från Konga, när poststationen i Hensmåla drogs in. I samband med centralisering till Tingsryd av postdistributionen från Konga fick dessa lantbrevbäringskunder ånyo ändra sin postadress.

Den förste lantbrevbäraren på linjen från Hensmåla blev Frans August Carlsson. Han åtog sig att med början i juli 1909 fullgöra lantbrevbäring på den 7 + 7 kilometer långa linjen för en krona turen. Efter uppsägning av kontraktet fick Carlsson ersättningen höjd till kr 1:25 per tur från den 1 april 1912. Herman Leander Carlsson från Kampingemåla Norregård övertog linjen i april 1915

och lyckades tre år senare få turersättningen höjd till kr 1:75. Lantbrevbäringen fullgjordes då med tre turer i veckan. Herman Carlsson blev nästan en legend i bygden genom att han betjänade kunderna vid samma linje under 40 år, och detta utan att vara sjukledig en enda dag.

Herman Carlssons efterträdare lät också tala om sig, den filmande lantbrevbäraren John Nilsson, bosatt i Djuramåla. Efter en tid som löspostutdelare övertog han linjen 1955 medan den ännu utgick från Hensmåla. Han fick därefter uppleva centralisering av lantbrevbäringen först till Konga och sedan till Tingsryd. John är känd över hela vårt land för sina dokumentära filmer, oftast med inträngande skildringar av sociala förhållanden men också flera mycket vackra naturfilmer. Att de blivit framgångsrika bevisas inte minst därav att flera vid olika tillfällen presenterats för den största publik man kan nå, nämligen i television.

John Nilsson avtackas på sin sista lantbrevbäringsstur vid en träff i Blötan. Från vänster John Johansson, Arne Johansson, Eskil Ohlsson och John Nilsson. Foto: Arnold Johansson 1983.

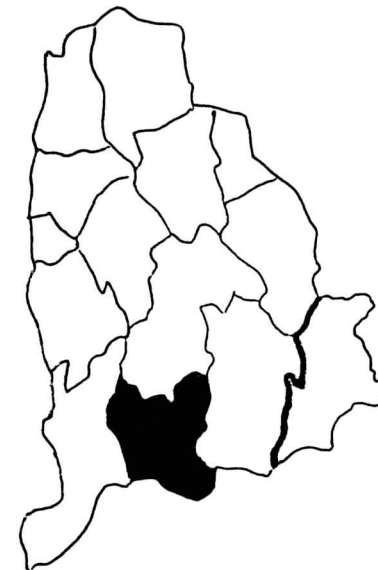
Bilderna på sid 136 är lånade ur Södra Sandsjö hembygdsförenings bildarkiv. Den övre bilden visar lantbrevbärare Herman Karlsson på linjen Hensmåla - Kampingemåla. Foto: John Nilsson.

Den nedre bilden visar hur det kunde se ut i Arbetsbomåla vid John Nilssons lantbrevbäringslinje. Personerna är från vänster Olga Karlsson, John Nilsson, Greta Widenberg, Helga Karlsson, Anna Johansson, Anna Karlsson och Mary Johansson. Vid den hemmasnickrade dragvagnen står Per Widenberg.

Tattamåla

Poststation 1901-07-01--1942-06-14
(namn Fagerfors) 1942-06-15--1962-05-26

Tingsryd blev snabbt det dominerande samhället på järnvägen mellan Växjö och Ronneby. Andra samhällen utvecklades mindre gynnsamt, men till och med mycket små järnvägsstationer blev förenade med posten, ehuru inte alltid samtidigt med att järnvägen togs i bruk. Detta gäller Snappahem på den nordliga delen av järnvägen och Tattamåla på den sydliga. Tidtabellen för Bredåkra - Tingsryds järnväg upptog tidigt stationen med namnet Räfsmåla fyra kilometer söder om Konga. Med en asterisk framför tiduppgifterna i den först utgivna tidtabellen angavs, "att tåget stannar ett ögonblick, endast då resande skola av- eller påstiga".

Man var inte riktigt nöjd med detta i den trakt som skulle ha nytta av Räfsmåla station. Nämndemannen P Svensson i Lilla Räfsmåla och handlanden Algot Åkesson i Böket jämte många andra personer skrev den 5 november 1900 till postinspektionen i Malmö "till tjänst för en befolkning av mer än 2000 stycken personer, som till större delen åtminstone brevväxla och hålla tidningar". De tyckte det var underligt att stationsföreståndaren i Räfsmåla J E Svensson inte fick ta befattning med postens göromål och att de måste hänvända sig till Hallabro eller Konga för sina postärenden. De bad därför att få en poststation inrättad i Räfsmåla. Troligen var uppgiften om hushållsunderlaget betydligt överdriven. Efter kontakt med järnvägsföretaget redovisade postinspektionen ärendet

till poststyrelsen och nämnde bland annat att poststationsföreståndaren i Hallabro ansåg en poststation obehövlig. Det tyckte stationsföreståndaren i Öljuhult också.

Poststationsföreståndaren i Konga ansåg att en lantbrevbäring med två å tre veckoturer kunde anordnas mellan Konga och Råfsmåla, medan postmästaren i Ronneby uppgav att det skulle vara fördelaktigt för trakten om en poststation inrättades antingen i Råfsmåla eller i Vermanshult söder därom. Han uppgav att de flesta och största gårdarna var belägna omkring Vermanshult, men att hållstugan vid Vermanshult saknade lämplig lokal för en poststation. Råfsmåla, anhaltsstation sköttes emellertid av en banvakt, som vissa tider på dagen vistades på järnvägslinjen.

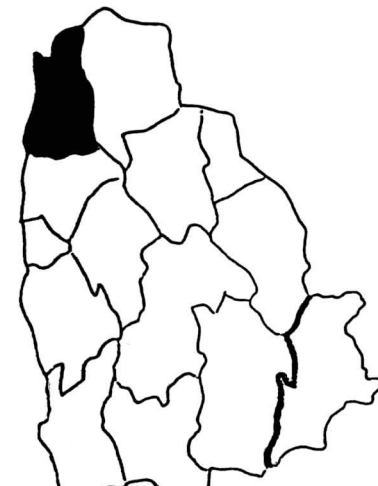
Postmästaren i Växjö ansåg att den ifrågasatta poststationen borde komma till stånd, eftersom trakten mellan Konga och Hallabro hade stor befolkning. Dess krav på ändamålsenlig postkommunikation var berättigat, menade han, och "anordnandet av lantbrevväring i trakten skulle bli betydligt kostsammare för postverket än inrättandet av en poststation i Råfsmåla utan att medföra de fördelar, en poststation skulle erbjuda".

Vid kontakt med järnvägsbolaget hade postinspektionen fått uppgiften att hållplatsens föreståndare kunde åta sig att sköta en blivande poststation och att denna borde benämnas Tattamåla "efter den i Kronobergs län belägna byn med samma namn". På grundval av postinspektionens hemställan beslöt poststyrelsen att en poststation med namnet Tattamåla skulle inrättas och lyda under postkontoret i Ronneby. Beslutet genomfördes den 1 juli 1901 och Johan Erik Svensson blev föreståndare. Poststationen namnändrades till Fagerfors den 15 juni 1942 och ersattes med lantbrevbäring den 27 maj 1962.

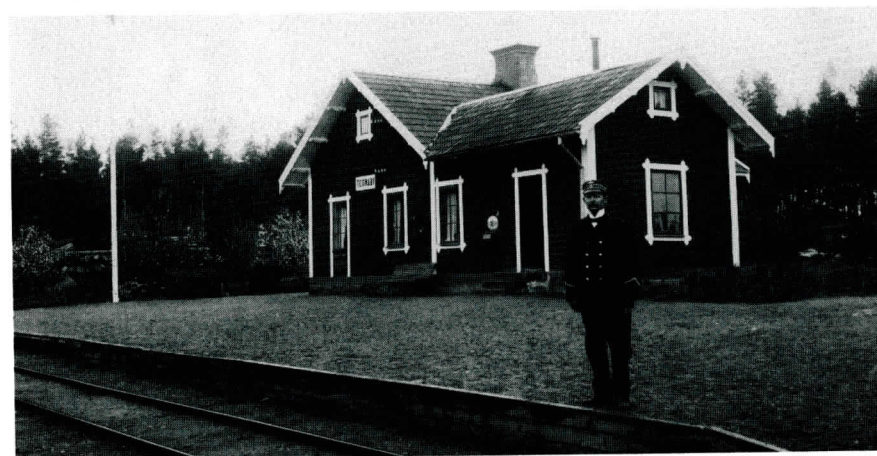

Tegnaby

Poststation 1897-11-28--1964-12-31

I Tegnaby blev Johannes Alfred Nordin antagen till stins och poststationsföreståndare, när tågen började gå på den nya järnvägen den 28 november 1897. Han efterträddes i början av 1902 av Johan August Holmér, som blev kvar mycket länge på platsen. Först i december 1936 blev det ombyte igen. Då fick platsvakten Anna Matilda Mattsson svara för postgöromålen och när hon två år senare flyttade till Flybo var det Semi Martina Petterssons tur. Därefter tjänstgjorde under ett halvt år Ada Annie Marie Sjösten. Efter henne blev Astrid Anna Viola Gustavsson den förenade post- och järnvägsstationens sista föreståndare. Den ersattes vid årsskiftet 1964-65 av lantbrevbäring från Ingelstad.

Stins J A Holmér tjänstgjorde i Tegnaby under 35 år. Bilden publicerad med tillstånd av Svenska Järnvägsklubben.

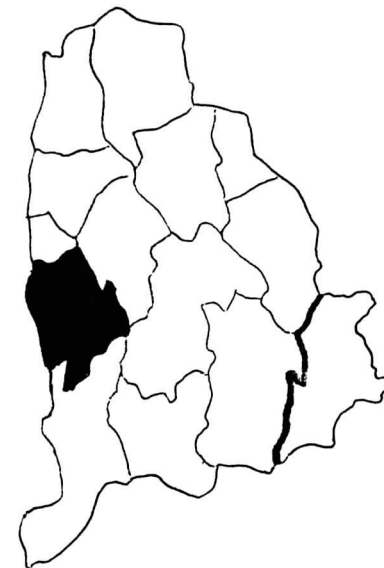
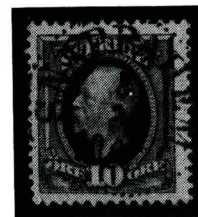

Översta bilden visar F A Dahl vid Snappahems station och nedtill en bild från Kvarnamåla 1916 med stinsen A T Hedberg i mitten. Bilderna publiceras med tillstånd av Svenska Järnvägsklubben.

Snappahem

Poststation 1898-06-01--1959-05-31

Poststationen i Snappahem fanns inte med på den postala planeringen vid tiden för tillkomsten av järnvägen mellan Växjö och Tingsryd. Redan den 14 december 1897 gjorde emellertid godsägare Henrik Taube och komminister C P Wijckmark jämte några andra personer i Väckelsång en framställning om att komplettera poststationsbeståndet. Däri tryckte de på att Lidhems gård "ensklit uppoffrat betydliga penningebelopp för erhållandet av de fördelar en järnväg har att erbjuda, men ingalunda för att få olägligare i en så viktig sak som post, än man hade före järnvägens tillkomst". Efter kontakt med järnvägsbolaget hemställde postinspektionen i Malmö att den önskade poststationen skulle få komma till stånd. Den öppnades den 1 juni 1898. Hjalmar Wijnbladh blev föreståndare och hans årsarvode blev 180 kronor. Hans begäran i mars 1899 om ökning bifölls från den 1 oktober 1899 trots postinspektionens förslag att med reglering av arvodet för poststationens skötande bör anstå ännu någon tid, exempelvis tills upplysning kan vinnas rörande posttrafiken vid stationen under hela innevarande år.

Postmästare Janne Lagerström hade tillstyrkt ansökan på grund av att sidoposter utgick från Snappahem fyra gånger i veckan. Därmed avsågs den postföring till Kalvsvik, som ändrades att utgå från Snappahem för att avkorta postföringssträckan med fem kilometer. Hemmansägaren Johannes Nilsson i Jät Knutsagård fick kontraktet om den ändrade postföringen som fullgjordes med häst

och vagn mot en ersättning av kr 1:70 per tur fram och åter. Det motsvarade 57 öre milen. Kontraktet överflyttades från 1904 års början på A G Johansson från Akerö, som åtog sig att fullgöra postföringen för 515 kronor om året, motsvarande 83 öre milen, sedan Johannes Nilsson hade sagt upp sig. Därefter har bl a Johan August Johansson, Västra Berget, Per August Lindberg, Knutsagård, Emanuel Nilsson, Gärdesgård och Gustaf Nilsson, Östra Andersgård varit postförare till Kalvsvik.

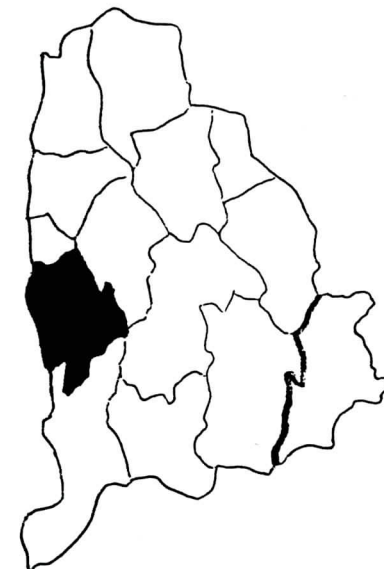
Ny föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen i Snappahem blev i januari 1901 banvakten Frans Algot Dahl. Han pensionerades 1929 och efter en tids vakans ansvarade följande järnvägstjänstemän för posten i Snappahem: Johan Ture Danielsson (1931-1936), Amanda Sofia Sjöstén (1936-1938), Klas Sjöstén (1938-1939) och Ruth Gunhild Ingeborg Green (1939-1959). Efter poststationens indragning betjänas de berörda hushållen sedan den 1 juni 1959 av lantbrevbäring från Väckelsång.

Den förenade post- och järnvägsstationen flyttades den 1 februari 1939 1,5 kilometer söderut till den plats vid järnvägen, där hållplatsen Lidhem var belägen. I detta sammanhang begärde trafikchefen vid Växjö-Tingsryds järnvägsaktiebolag att få namnet ändrat från Snappahem till Lidhem, men Kungl. Väg och vattenbyggnadsstyrelsen fann inte skäl att medge en sådan ändring.

Kvarnamåla

Poststation 1897-11-28--1965-05-31

I Kvarnamåla blev det stinsen Ola Hentz som fick svara för postgöromålen vid starten den 28 november 1897. När järnvägen därifrån till Norraryd tagits i bruk den 22 oktober 1900 fick han mer att göra även med posten, bland annat för omexpediering av värdéförsändelser och överflyttning mellan tågen av tidningsväskor och sk insatslådor. Han framhöll utöver dessa fakta i ett brev till poststyrelsen den 6 december 1900, att

tillfölje tågmöten å stationen mellan Växjö-Tingsryds och Hönshylte-Kvarnamåla järnvägs tåg göromålen för järnvägens räkning äro så omfattande under den tid tågen uppehålla sig å stationen, att postutväxlingen icke kan under denna tid av mig själv utföras, utan måste jag härför anlita särskilt biträde, som hittills av mig härför åtnjutit samt fortfarande åtnjuter ersättning.

Postinspektionen i Malmö var förstående för problemen och tillstyrkte Hentz' begäran att få årsarvodet höjt från 240 till 360 kronor. Frimärken hade under 1898 sålts för 651 kronor, under 1899 för 636 kronor och under 1900 för 892 kronor. Hentz' framställning i augusti 1904 om särskild biträdesersättning med 25 kronor i månaden avstyrktes däremot av postinspektionen, som vid skriftväxling med postmästare Knut Högberg i Växjö försökte förmå Hentz att återta sin framställning. Han svarade då bl a: "Skulle Kungl.Generalpoststyrelsen anse sig icke kunna lämna någon ersättning för postens överflyttande från det ena tåget till det andra, får jag naturligtvis hädanefter som hittills bekosta detsamma med egna medel".

Hentz fick så småningom rättelse och från den 1 oktober 1910 utgick ett särskilt biträdesanslag på 120 kronor om året, samtidigt som hans eget årsarvode höjdes till 420 kronor. I januari 1915 efterträddes han av Axel Theodor Hedberg, som dessförinnan hade varit stins och föreståndare för poststationen i Uråsa under 13 år.

I Kvarnamåla skildes post- och järnvägsgöromålen åt den 1 juli 1932, men poststationen låg kvar i stationshuset och Hedberg fick avlöning för postarbetet från postverket i stället för via järnvägens kassa. Han pensionerades i december 1936 och Jonas Rudolf Jonasson trädde till. Denne fick uppleva återförening mellan järnväg och post den 1 januari 1942. Efter hans pensionering i april 1962 ansvarade Sven Erik Hellgren ett år för postens skötsel och därefter Karl Verner Karlsson från oktober 1963 till poststationens indragning med maj månads utgång 1965. Från Kvarnamåla utgick två cykelreglerade lantbrevbäringslinjer (till Linnermåla och Söftesmåla), vilka i samband med poststationens indragning organiserades om. Flertalet berörda hushåll betjänas nu av lantbrevbärning från Väckelsång.

Den gamla vykortsbilden från 1918 är hänförlig till det följande avsnittet om järnvägen Älmeboda-Nättraby. Tåget har just kommit in norrifrån till Rävemåla station. Tågklararen närmast semaforen är Algot Davidsson. Hans båda barn, Harald, född 1911, och Maj, född 1913, står vid stationsgaveln. Den äldre mannen till höger är Elias Nilsson (omnämnd på sid 32). Bilden är utlånad av Nander Ek, dotterson till Elias Nilsson.

Järnvägen Älmeboda - Nättraby

Efter hand som järnvägen från Nättraby växte fram norrut hoppades många få en genomgående förbindelse ända fram till Ingelstad. Så långt gick det nu inte, även om den sista sträckan blev utstakad och arbetet med schaktningen också tog sin början. Det var förresten nära nog att banans nordliga ändpunkt hade legat så långt söderut som Eringsboda i Blekinge. Den koncession som Karlskrona-Växjö järnvägsaktiebolag fick för en bibana från Holmsjö till Eringsboda och vidare till Älmeboda höll nämligen på att stjälpa den ursprungliga järnvägens förlängning norrut.

Fortsättningen blev dock verklighet och en rad kända namn i trakten av Älmeboda återfinns som undertecknare av en inbjudan om aktieteckning. Det första spadtaget på den sträcka som kom att bli slutetappen i den lilla järnvägens historia togs den 27 maj 1908 i Skärsjöhultskogen på gränsen mellan Småland och Blekinge. Den 15 december 1910 kunde avsynare intyga att arbetet var omsorgsfullt utfört.

Långt dessförinnan var Posten inkopplad på banans tillblivelse. Det föll sig naturligt att planera en omorganisation med sikte på att utnyttja tåget för postföring. Postdirektionen i Malmö skrev den 24 augusti 1910 till kronofogden för att få synpunkter på sina förslag. Denne bekräftade tanken att någon kärrepostföring från Linneryd över Älmeboda till Rävemåla inte längre skulle behövas, om posten norrifrån kunde behandlas på järnvägar till och från Karlskrona. Han menade också att lantbrevbärningen från Älmeboda utan olägenhet kunde anknytas till den blivande järnvägsstationen i Älmeboda och att lantbrevbärningen Rävemåla-Ödemåla kunde anknytas till den blivande järnvägsstationen i Rävemåla. Vidare ansåg han att postgången i den sydliga delen av Älmeboda socken skulle förbättras om man bytte ut lantbrevbärningen Rävemåla-Abrahamshult

mot en lantbrevbäring som gick ut från Yxnanäs och drogs över Lekaremåla - Fösingsmåla - Askefälla - Abrahamshult - Flishult - Källebo - Stångnäs - Toramåla och åter till Yxnanäs. Om tillkomsten av denna lantbrevbäring berättas i avsnittet om Rävemåla. Beträffande den planerade poststationen i Yxnanäs skrev kronofogden att inklusive lantbrevbäringslinjen beräknades den kunna betjäna "omkring 150 korrespondenter, dock inga av större betydelse".

Postdirektör Olof Thormark i Malmö redovisade sin utredning till poststyrelsen den 17 november 1910. Han föreslog indragning av lantpoststationerna i Almeboda och Rävemåla samt att förenade post- och järnvägsstationer skulle inrättas i Yxnanäs, Rävemåla och Almeboda med järnvägens tjänstemän som föreståndare. Vidare tog han vara på kronofogdens förslag om en 19 kilometer lång lantbrevbäringslinje från Yxnanäs. För denna gjorde han upp ett förslagskontrakt med Johan Nikolausson från Ingemundamåla, som hade åtagit sig att fullgöra lantbrevbäringen för kr 1:75 per tur, motsvarande 92 öre milen. Han föreslog också att bibehålla de båda lantbrevbäringslinjerna från Almeboda och låta dem gå ut från järnvägsstationen samt att lantbrevbäringen Rävemåla-Ödemåla skulle börja vid järnvägsstationen i Rävemåla. De postanställda som på grund av omorganisationen skulle mista sina kontrakt var dels poststationsföreståndarna i Rävemåla och Almeboda, Frans August Sandgren och Hilma Matilda Eliasson, samt dels lantbrevbäraren på linjen Rävemåla - Abrahamshult, korpralen Elof Stenlund i Skräddaremåla. Dessutom skulle kyrkvärden Lorentz Ek i Rävemåla mista sitt kontrakt om postföring med häst och vagn på linjen Linneryd-Rävemåla. Samtliga dessa kontrakt upphörde utan föregående uppsägning på grund av kontraktens formulering.

Utöver dessa förändringar som hade direkt med järnvägens tillkomst att göra föreslog postdirektören att en lantbrevbäring skulle inrättas på en 8,5 kilometer lång linje från Linneryd över Bastanäs och Korrö till Svartabäck. Med den åtgärden menade han att de som bodde utmed den indragna postföringslinjen och kunnat sända eller få brev genom postförarens förmedling inte skulle bli vanlottade. Ett förslagskontrakt med snickaren Karl Svensson i Bastanäs om lantbrevbäring tre gånger i veckan för kr 1:25 per tur sändes till poststyrelsen, som godkände detta såväl som hela utredningen. Det framgår av poststyrelsens beslut den 9 december 1910, vilket också omfattar att postiljonskupén med beteckningen

Nättraby-Alnaryd-Älmeboda järnväg.

Tidtabell

för bantägen gällande från och med 20. december 1910.

N:r 35.

Älmeboda-Nättraby hamm.					Nättraby hamm-Älmeboda.				
Läses uppifrån och nedåt.					Läses nedifrån och uppåt.				
Dagligen.		Tidagar o fredagar.	Kilometer från Alnaryd.	Stationer och hållplatser:	Kilometer från Nättraby hamm.	Tidagar o fredagar.		Dagligen.	
Blandadt tåg N:r 1.	Blandadt tåg N:r 3.	Blandadt tåg N:r 5.				Blandadt tåg N:r 6.	Blandadt tåg N:r 2.	Blandadt tåg N:r 4.	
4.30	—	11.45	—	afg. Älmeboda	ank.	49	11.20	—	7.35
4.44	—	11.58	4	↓	ank.	45	11.08	—	7.23
—	—	—	8	↓	ank.	41	—	—	7.20
5.05	—	12.18	10	↓	ank.	39	10.48	—	7.01
5.26	—	12.40	18	ank.	afg.	—	10.35	—	6.37
5.33	12.45	—	—	afg.	ank.	31	—	10.19	6.30
5.47	12.58	—	23	↓	ank.	26	—	10.07	6.17
5.59	1.00	—	26	↓	ank.	23	—	9.55	6.03
6.22	1.31	—	32	↓	ank.	17	—	9.37	5.43
6.30	×	—	34	↓	ank.	15	—	×	5.27
6.40	1.44	—	35	↓	ank.	14	—	9.20	5.23
6.49	×	—	37	↓	ank.	12	—	×	5.10
6.57	×	—	39	↓	ank.	10	—	×	5.01
7.14	2.10	—	42	↓	ank.	7	—	8.54	4.48
×	×	—	44	↓	ank.	5	—	×	×
×	×	—	47	↓	ank.	2	—	×	×
7.35	2.31	—	48	ank.	afg.	—	—	8.31	4.21
8.10	2.52	—	—	afg. Nättraby	ank.	—	—	8.06	3.59
8.45	3.17	—	—	ank. Karlskrona	afg.	—	—	7.30	3.20
8.10	4.05	—	—	afg. Nättraby	ank.	—	—	8.05	2.52
9.00	4.10	—	—	ank. Ronneby	afg.	—	—	7.15	2.20
11.00	7.00	—	—	ank. Karlskrona	afg.	—	—	8.45	1.00
2.25	9.50	—	—	ank. Kristianstad	afg.	—	—	6.35	10.55
4.51	5.32	—	—	ank. Hässleholm	afg.	—	—	5.25	9.00
8.00	8.15	—	—	ank. Hälsingborg	afg.	—	—	2.45	6.50
8.08	7.32	—	—	ank. Malmö	afg.	—	—	3.00	7.30
4.43	9.41	—	—	ank. Eslöv	afg.	—	—	4.10	8.42
6.20	11.15	—	—	ank. Hälsingborg	afg.	—	—	1.35	6.00
5.41	10.52	—	—	ank. Malmö	afg.	—	—	3.05	7.34
7.43	2.36	—	—	afg. Nättraby	ank.	2	—	8.26	4.14
7.50	2.42	—	49	ank. Nättrabyhamn	afg.	—	—	8.20	4.07
8.10	2.45	—	—	afg. Nättrabyhamn	ank.	—	—	—	4.00
8.45	3.20	—	—	ank. Karlskrona	afg.	—	—	7.20	3.25

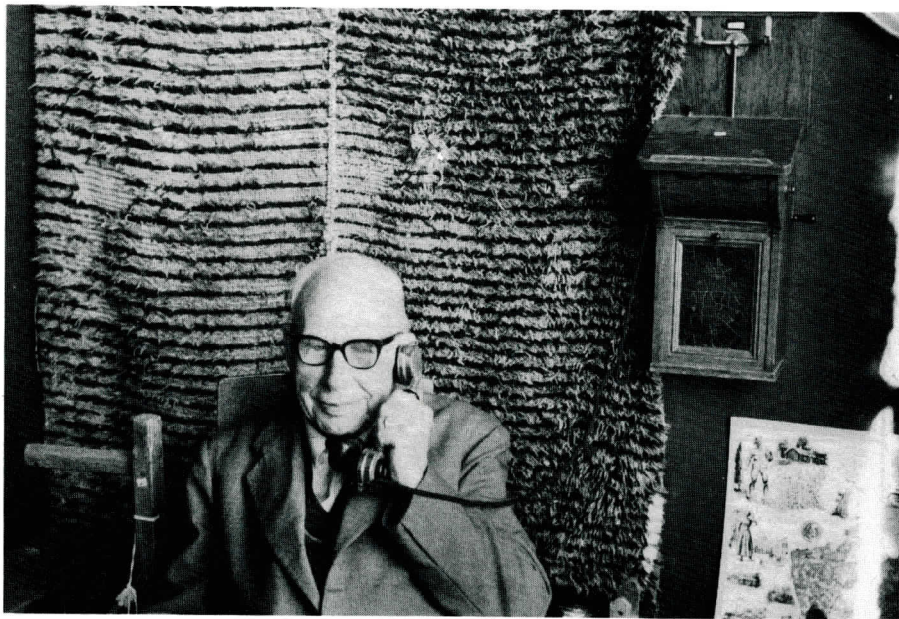
Tiderna från och med kl. 6.2 på aftonen till och med kl. 5.22 på morgonen angivas genom understruken minutsiffra.

o Tiderna för ångslupsleden Nättrabyhamn-Karlskrona gälla endast under seglatonstiden.
 Tecknet x betyder, att tåget gör kort upphåll, då resande förmås att uppträda eller afträda.
 Tecknet i betyder framför siffran föregående dag; efter tidsiffran följande dag.
 Direkta biljetter försäljas till de flesta järnvägsstationer i landet afvensom till Karlskrona via Nättraby angolapar.
 Tur- och returbiljetter, gällande en månad, afstämplingsdagen inberäknad, försäljas dels mellan järnvägens egna stationer och dels mellan nämnda stationer och Karlskrona.
 Afgiftsfria resogolvikten är 25 kg. å hel biljet och 12 kg. å barnbiljet.
 För velociped, som af resande medföres oförpackad, erlägges adigt skattning; för ensitsig, tvåhjulig velociped 25 öre och för annan velociped 50 öre. Vid transport öfver flera banor är N. A. A. å icke siffran 50 öre resp. 1 kr.
 Stationerna äro tillgängliga för resande minst 15 minuter och biljettförsäljningen börjar minst 20 minuter före hvarje tågs afgång.
 Fraktpåsar äro icke tillåtna som last i tåg och ångslupsled, om de icke äro minst 7 1/2 timmar före det tågs afgång, hvarvid godset skall afslutas.
 Säs- och halvtågsresor emottagas eller utlämnas icke fraktfritt.

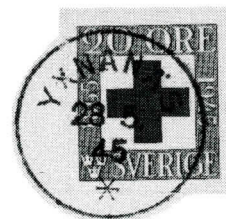
OBS! Biljetter skall ovilkorligen köpas å afgångstationen där biljettförsäljning är anordnad. Å tågen säljas biljetter endast för resor från hållplatserna.

PLK 118 skulle följa med tåget även på sträckan mellan Eringsboda och Älmeboda utan ändring av vagnsutrymmet. Vid invigningen av järnvägssträckan nio dagar senare överlämnade två flickor, en i vårendsdräkt och en i blekingedräkt, rosor till de båda närvarande landshövdingarna.

Därmed var den längsta av Sveriges sju 600 millimeters smalspårsbanor verklighet 17 år efter att byggnationen hade startat på den sydliga etappen. För den sista etappen hade bildats ett särskilt företag, Eringsboda-Älmeboda Järnvägsaktiebolag, som fick koncession den 27 maj 1904. Järnvägens förkämpe, godsägaren och landstingsmannen Axel Lindvall i Nättraby, tog det första spadtaget på den sista etappen den 27 maj 1908 och förmannen Joelsson drog den första skottkärran. Kostnaden intill dess bandelen var färdig blev drygt 323 000 kronor, vilket översteg den beräknade kostnaden med ca 50 000 kronor. Axel Lindvall kallade "sitt verk" för Sveriges billigaste järnväg. Slutsumman för hela sträckan löd på 784 402 kronor, vartill kom rullande material för 99 718 kronor. Till en början var den högsta tillåtna hastigheten 20 km i timmen, men den höjdes några år före nedläggningen till 32 km.

Carl Alfred Johansson var intresserad förkämpe för hembygdsföreningen i Yxnänäs.

Yxnänäs

Poststation 1910-12-20--1965-12-31

Såsom lantpoststationer före järnvägens tillkomst har Älmeboda och Rävemåla behandlats i särskilda avsnitt i denna bok. Här skall nämnas något om den tack vare järnvägen nytillkomna poststationen i Yxnänäs.

Den förste poststationsföreståndaren i Yxnänäs var Olof Fredrik Ohlsson (1910-1912). Efter honom kom Elof Lundberg, som dock flyttade till Amerika 1915 men senare återkom som banvakt på järnvägen. Övriga föreståndare har varit Karl Arvid Löfgren (1915-1922), Axel Henrik Johansson (1922-1943), Karl Allan Leopold Hammarström (1943-1953) och Marta Hammarström (1954-1965).

Poststationen i Yxnänäs drogs in med utgången av år 1965 och Marta Hammarström blev lantbrevbärare på den ersättande linjen med utgång från Rävemåla, vars poststation hade namnändrats till Älmeboda den 1 november 1959.

Vid omorganisationen 1965 hyllades den förre då redan pensionerade lantbrevbäraren Oskar Blom, för vilken Karl Håkan Olsson i Munkamåla hade vikarierat i avvaktan på att centralisering till Rävemåla skulle genomföras. De tre lantbrevbäringslinjer som efter indragning av poststationen i Yxnänäs svarade för postdistributionen inom hela Älmeboda socken utom Rävemåla tätort blev i samband med Marta Hammarströms pensionering år 1983 omorganiserade till två större linjer.

Järnvägen Växjö - Karlskrona

Den gamla landsvägspostföringen mellan Växjö och Kalmar gick till större delen utanför Konga härad men blev starkt påverkad av de förändringar som gjordes i och med att järnvägen mellan Växjö och Karlskrona med dess förgrening i Emmaboda till Kalmar kunde tas i bruk för postbefordran i augusti 1874. Sålunda drogs diligensen på den sydliga vägen mellan Växjö och Kalmar in. I stället organiserades en kärrpostföring med tre veckoturer mellan Växjö och Nybro på den nordliga vägen till Kalmar. Hemmansägaren J Johansson i Hollstorp hade ett kontrakt, enligt vilket han ansvarade för diligensens skjutsning mellan Växjö och Merhult samt mellan Willköl och Nybro i båda riktningarna, medan inspektoren A Fagerström i Kosta hade fått kontraktet om skjutsningen fram och åter på sträckan mellan Merhult och Willköl. Kontrakten upphörde enligt deras formulering att gälla utan föregående uppsägning från den tidpunkt då motsvarande postbefordran skulle kunna ombesörjas på järnvägen.

Johansson och Fagerström tillfrågades om de ville åta sig kärrpostföring på den nordliga vägen i stället. Fagerström accepterade att ansvara för kärrposten fram och åter mellan Lenhovda och Willköl, medan Johansson inte lämnade något antagligt anbud för sin del. Skjutsning av kärrpost delades nu upp så att Gustaf Magnusson i Åreda Södergård tog sig an delsträckan mellan Växjö och Åreda, fram och åter, apotekaren och poststationsföreståndaren N B Wallén i Lenhovda delsträckan mellan Åreda och Lenhovda, fram och åter. Längre österut blev det Karl Pettersson i Brånahult som tog hand om postföringen efter Fagerströms sträcka. Pettersson fick således ansvara för postföringen fram och åter mellan Willköl och Nybro.

Som framgår av detta var det nästan uteslutande personer i det angränsande Uppvidinge härad som berördes av ändringarna i landsvägspostföringen. Förutom diligenslinjen fanns kompletterande kärrpostföring på den sydliga vägen, vars entreprenörer i stort sett blev av med sina kontrakt. En helt ny postföringslinje inrättades emellertid från den förenade post- och järnvägsstationen i Åryd till den redan befintliga lantpoststationen i Furuby, då det syntes "nödigt att Furuby poststation sattes i förbindelse med järnbanan".

En annan postföringslinje som delvis upphörde till följd av järnvägens tillkomst var den som gick från Växjö över Vissefjärda och Tving till Karlskrona. Indragningen drabbade dock bara delsträckorna mellan Karlskrona och Rödeby samt Tving och Vissefjärda.

Den sträcka av postföringen som nämns i avsnittet om Långasjö och som i Ålmeboda grenade sig österut över Bjessebohult och Långasjö till Vissefjärda bibehölls således. En ny entreprenör antogs, nämligen gästgivaren J M Johansson i Anemåla, som fick ett kontrakt om att ansvara för postföringen mellan Bjessebohult och Vissefjärda över Plaggeboda.

Med järnvägens öppnande för allmän trafik inrättades den 7 augusti 1874 förenade poststationer i Åryd, Hofmantorp, Lessebo och Skruv förutom dem som blev inrättade utanför Konga härad. Långt senare inrättades också en poststation i Tjugosjö.

Jernvägspostbefordran vidtager den 7 nästinstundande augusti å jernvägs-linien *Wexjö—Karlskrona* samt den 10 samma månad å jernvägslinien *Emmaboda—Kalmar*.

Från och med den 29 sistlidne juni befordras å jernvägslinien *Oskarshamn—Hultsfred* post i särskildt fack eller afstängdt rum samt beledsagas af postiljon med ett tåg i hvardera riktningen. Breflåda åtföljer de öfriga två ordinarie tågen.

Från och med den 30 sistlidne juni är postkupéexpedition under benämning n:r 14 inrättad å jernvägslinien *Karlshamn—Wislanda*. Denna kupéexpedition åtföljer tillsvidare endast ett bantåg om dagen. Breflåda åtföljer det andra tåget.

Förflyttning af poststationer. Den 7 nästinstundande augusti komma poststationerna i *Hofmantorp*, *Lessebo*, *Wissefjärda* och *Rödeby* samt den 10 i samma månad poststationen i *Nybro* att från sina nuvarande platser förflyttas till jernvägsstationerna med samma namn.

Den 29 sistlidne juni förflyttades poststationerna i *Hultsfred* och *Berga* till jernvägsstationerna med samma namn.

På detta enkla sätt kungjordes i poststyrelsens cirkulär i juli 1874 vissa förändringar med poststationerna när järnvägen skulle tas i bruk.

Carlskrona—Wexjö Jernväg.

Tidtabell från och med den 23 November 1874.

M 3.

Stationer.	Dagligen.			Stationer.			Dagligen.			Afgift från Wexjö.	
	M 1.	M 3.	M 5.	Afgår från	Stationer.	Ank. till	M 2.	M 4.	M 6.	1sta klass.	3dje klass.
Afgår från Carlskrona	6,2 f. m.	12,34 e. m.	2,35 e. m.	Afgår från Wexjö ..		Ank. till Emmaboda	8,42 f. m.	3,10 e. m.		—	—
” Rådeby	6,45 ”	1,10 ”	3,18 ”	” ”	” ”	” ”	9,46 ”	3,52 ”	—	0,70	0,35
” Spjutsbygd	7,7 ”	1,28 ”	3,43 ”	” ”	” ”	” ”	9,48 ”	4,27 ”	—	1,40	0,70
” Holmsjö	7,45 ”	2,6 ”	4,28 ”	” ”	” ”	” ”	10,15 ”	4,55 ”	—	1,90	0,95
” Wissefjärda	8,23 ”	2,38 ”	5,8 ”	” ”	” ”	” ”	10,40 ”	5,26 ”	—	2,50	1,25
Ank. till Emmaboda	8,47 ”	2,59 ”	5,32 ”	Ank. till Emmaboda		Ank. till Carlskrona	11,3 ”	5,53 ”	—	3,20	1,60
Afgår från do	9,2 ”	3,10 ”	—	Afgår från do		” ”	11,18 ”	6,5 ”	6,15 f. m.	—	—
” Skruf	9,35 ”	3,38 ”	—	” ”	” ”	” ”	11,43 ”	6,35 ”	6,55 ”	3,80	1,90
” Lessebo	10,8 ”	4,7 ”	—	” ”	” ”	” ”	12,18 e. m.	7,15 ”	7,47 ”	4,55	2,30
” Hofmantorp	10,33 ”	4,30 ”	—	” ”	” ”	” ”	12,52 ”	7,49 ”	8,32 ”	5,30	2,65
” Åryd	11,8 ”	5,2 ”	—	” ”	” ”	” ”	1,12 ”	8,11 ”	8,57 ”	5,65	2,80
Ank. till Wexjö	11,44 ”	5,31 ”	—	Ank. till Carlskrona		” ”	1,40 ”	8,46 ”	9,32 ”	6,35	3,20

OBS. För barn under 12 år erlägges half afgift.

Minsta afgiften för huru kort väglängd som helst utgår: för resande i 1sta klas 40 öre och i 3dje klas 20 öre, för öfvervigt å resgods å resgods 10 öre.

Hvarje resande eger, utan särskild afgift, medföra resgods å snälltåg till en vikt af 70 skålpund och å andra tåg till en vikt af 60 skålpund.

Biljettkontorna öppnas i Carlskrona en timma och å öfriga stationer en half timma, samt stänges fem minuter före hvarje bantågs afgång.

Godsexpeditionerna hållas öppna alla söcknadsdagar under April till och med September från kl. 6 förmiddagen till 8 eftermiddagen samt under Oktober till och med Mars från kl. 8 förmiddagen till 6 eftermiddagen.

Fraktgods bör vara inlemmadt 2 timmar och ilgoda ¹/₂ timma före det bantågs afgång, hvarmed godset skall afsändas. Minsta afgiften för gods är 25 öre

Sön- och helgedagar expedieras inbet geds.

DIREKTIONEN

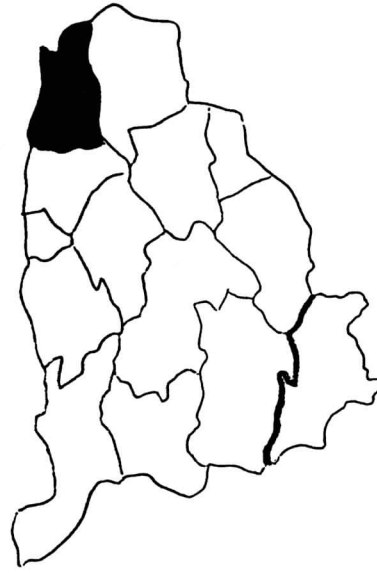
gen. C. E. SVENSON,

Trafik-Chef.

Carlskrona 1874. Amiralitets-Boktryckeriet.

Åryd

Poststation 1874-08-07--1974-08-31
 Postexpedition 1974-09-01--1977-06-30
 (Lokal)postkontor 1977-07-01--

Poststationen i Åryd sattes från början i förbindelse med poststationen i Furuby med en postföringslinje. Denna ändrades senare så att den i stället gick mellan Hofmantorp och Furuby.

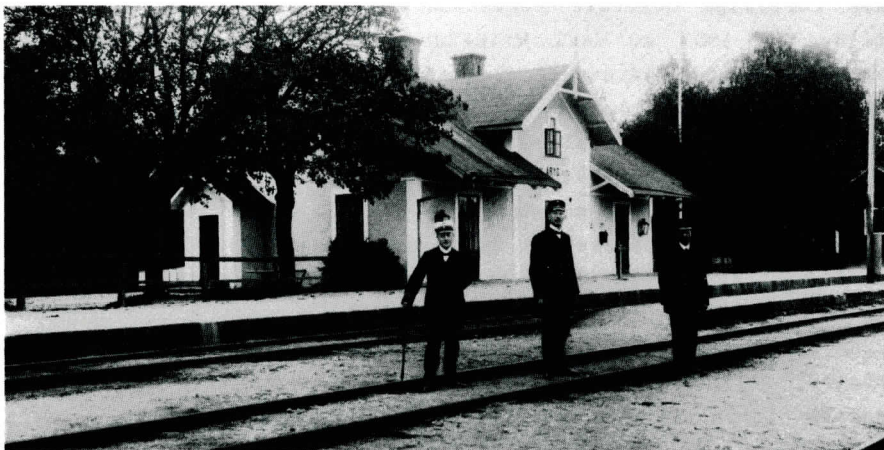
Den förste poststationsföreståndaren i Åryd var stinsen J L Lindskog. Hans årsarvode, 360 kronor, blev detsamma för efterträdaren, Johan August Broman. Efter denne kom Sven Djuréen 1892. I september 1903 dog Djuréen och efter en tids vakans blev Jean Nils Ferdinand Hvitfelt föreståndare den 1 november 1903. Han följdes år 1907 av Carl Wilhelm Birger Holmgren och därefter svarade följande järnvägstjänstemän för postens skötsel i Åryd: Bror Martin Björklund (1914-1919), John Sigfrid Melén (1919-1932), Bror Fredrik Julius Israelsson (1932-1946), Hans Gustav Vilhelm Winstam (1946-1948) och Ake Terning (1948-1972).

Efter Ake Ternings pensionering svarade hans maka Cecilia för posten och fick uppleva att poststationen skildes från järnvägen den 1 september 1974 efter att den hade funnits i något mer än 100 år i järnvägsstationen. I samband med skilsmässan stanshöjdes Åryds poststation till s k postexpedition och flyttade till nya lokaler, mera centralt belägna. Cecilia Terning fick därmed den postala titeln stationsmästare men denna ändrades vid postverkets stora omorganisation 1977 till postmästare, då postexpeditionen fick beteckningen postkontor.

Samtidigt med att de nya lokalerna togs i bruk inrättades postutdelning i Aryds samhälle. Nu behövde kunderna inte längre såsom förut hämta posten i box eller fack. Cecilia Ternings efterträdare blev Ulla Sjösten.

Lantbrevbäring hade funnits i Arydsområdet sedan en lång tid. Frågan hade tagits upp så tidigt som vid den ordinarie kommunalstämman med Hemmesjö församling den 29 oktober 1901 och ordföranden, major Oscar von Krusenstjerna, framförde kommunens önskemål i ett brev till poststyrelsen tre veckor senare. Postinspektör Victor Melander i Malmö tillstyrkte och gjorde upp ett förslagskontrakt med den som bjöd lägst vid anbudsörfarandet. Det var förre soldaten Knut Vendel från Södatorp, som erbjöd sig att för kr 1:75 per tur gå den 23 kilometer långa ringlinjen från Aryds station över Billa, Hemmesjö prästgård, Risinge, Södra Åreda och åter till Aryd.

Den 1 oktober 1912 övertogs lantbrevbäringen av torparen Frans Gustaf Karlsson från Amalielund, som då fick kr 2:50 per tur. Turantalet hade ökat från två till tre per vecka. Från december 1922 ansvarade änkefru Matilda Karlsson för kontraktet, vari intogs bestämmelsen att hon själv eller sonen Yngve Karlsson skulle fullgöra lantbrevbäringen, då mot en ersättning av kr 4:45 per tur. Bland senare tiders lantbrevbärare kan nämnas Gustav W Johansson i Billa, som redan 1928 skaffade sig en T-Ford. Han gick dock inte in som lantbrevbärare förrän på hösten 1941.

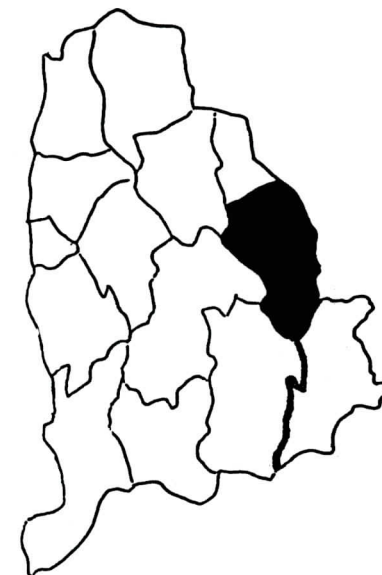

Bilden ovan visar Aryds station 1916, publicerad med tillstånd av Svenska Järnvägsklubben.

Tjugosjö

Poststation 1925-10-01--1965-05-31

Innan stationshuset byggdes i Tjugosjö gjorde tåget uppehåll vid en liten kur intill banvaktstugan. För signaler till tåget svarade inledningsvis Emma Karlström. När stationshuset väl var byggt, öppnades en poststation där den 1 oktober 1925 med Per Ivar Sandqvist som föreståndare. Efter hans avgång i oktober 1928 uppehölls tjänsten på vakans av bl a platsvakten G Lilja tills stationskarlen Johan Jönsson tog över den 1 juli 1933.

Från den 1 april 1937 blev platsvakten Ellen Karlsson föreståndare. Därefter har befattningen med ytterligare en vakansperiod innehafts av Ellen Olofsson (1942-1944), Dorothy Svensson (1944-1947) och Majken Karlsson (1947-1965). Poststationen ersattes den 1 juni 1965 med lantbrevbäring från Skruv.

Samtidigt avgick lantbrevbäraren Karl Ferdinandsson från Backa. Han hade sedan den 1 augusti 1947 svarat för postdistributionen på linjen Tjugosjö-Bredånäs, den linje som vid poststationens indragning ändrades att utgå från Skruv. Den hade inrättats den 1 juni 1926 och var då tio kilometer lång. Den förste lantbrevbäraren i Tjugosjö var kyrkvaktmästaren Oskar Ottonio Nord från Kallanäs. Han gick tre turer i veckan. Om försöken att redan 1903 få till stånd en lantbrevbäringslinje i trakten av Tjugosjö berättas i avsnittet om Skruv.

Ovan en bild från 10-årsfesten för Bergunda Frimärksförening och dess idé att hylla bäst stämplande postkontor. Chefredaktör Kjell Göthe vid Smålandsposten lämnar utmärkelsen till postmästare Berith Johansson. Nedan en bild av personalen vid postkontoret i Skruv 1986; bakom sittande postmästaren står från vänster Hans Gill, Margit Thelander, Gertrud Karlsson, Marianne Stein och Börje Hennerfeldt.

Skruv

Poststation	1874-08-07--1951-12-31
Postexpedition	1952-01-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Den första poststationen i Skruv var förenad med järnvägsstationen och inrättades den 7 augusti 1874. Ljuders sockens poststation var således ett kvarts sekel gammal, när en extra kommunalstämma den 1 juli 1900 tog upp frågan om socknen inte vore berättigad till ytterligare en poststation. Protokollets första paragraf säger följande:

Då det sedan många år tillbaka bland posttrafikanter och särskilt bland dem, som är boende i den del av socknen, vilken är belägen kring Ljuders kyrka, en allmän klagan försports över svårigheten att få avgående och ankommande post tämligen snabbt befordrad, och då dessa olägenheter blott till en del blivit avlägsnade genom den lantbrevbäring, som under förra året av Generalpoststyrelsen inrättades mellan Skruvs poststation och Ljuders kyrka, ansåg stämman, att denna sak först då bliver till allmän belåtenhet ordnad, då en poststation inrättas i närheten av nämnda kyrka, varför stämman beslöt att till Kongliga Generalpoststyrelsen ingå med vördsam hemställan om inrättandet av en sådan. Till att å socknens vägnar inlämna denna ansökan utsågos herr pastor S J E Leander i Ljuder och undertecknad, kommunalstämmans ordförande.

Det var Johannes Lindholm som beklädde den sistnämnda posten och han fullgjorde sitt uppdrag tillsammans med komminister Leander genom ett brev till poststyrelsen daterat den 10 januari 1902. De vannlade sig om att göra en för poststyrelsen förståelig geografisk beskrivning av orten och framförde bland annat följande:

Ljuders socken, som har en avlångt rektangulär form med längdutsträckning i norr och söder, vars genomskärningslinje utgör ungefär 1,5 mil, genomlöpes i sin nordöstra del av Karlskrona-Växjö järnväg, av vars stationer Skruv är den till vilken socknen i postalt hänseende är hänvisad, men den ligger i dess utkant, knappt en kilometer från Algutsboda sockengräns.

Ljuders kyrka åter är belägen mitt i församlingen och en halv mil från nämnda station. Kring densamma ligger en tätt befolkad bygd med flera gårdar, bland vilka kan nämnas Ljuders prästgård med pastorsexpeditionen, Vida med ett 30-tal åboar m fl andra. I denna del av socknen äro dock ordförandena i Kommunalnämnd och stämma boende.

Denna del av församlingen har alltid varit vanlottad med avseende på postbefordringen. För att finna någon förbättring härutinnan ingick socknen för 3 år sedan till Kongl. Generalpoststyrelsen med vördsam hemställan om inrättande av lantbrevbäring mellan Ljuders kyrka och Skruv, och vi känna oss tack-samma över att denna begäran bifölls.

Men redan då ansågo många att traktens behov i postalt avseende ej vore fullt, förrän en poststation inrättades vid kyrkan. Och det har visat sig, att dessa hade rätt. Ty visserligen befordras genom denna brevbäring s k lös-brev och tidningar, men många försändelser, såsom assurerade och rekommende-rade, postanvisningar, postförskott och efterkrav m fl få nu som förr avsändare eller mottagare själva befordra till postanstalt eller ock i bästa fall helt privat utan någon ansvarighet å brevbärarens sida åt honom överlämna för be-fordran.

Den person, som genom lantbrevbäring befordrar posten mellan Skruv och Ljuders kyrka är boende bredvid den senare och följaktligen tvungen att gå vägen mellan anförda ställen fyra gånger varje postdag, varför han ock för-klarar sin avsikt vara att avsäga sig befattningen. Skulle den anhållan, som genom denna ansökan framställes, bifallas, har han sagt sig villig i låst postväska befordra posten mellan anförda ställen för 85 öre per gång. (Nu utgår samma ersättning med 1 kr). Skulle denna ansökan återigen ej kunna bi-fallas och nuvarande brevbäraren således avsäga sig befattningen, måste denna åtagas av någon person vid Skruvs station, vilken då alldeles säkert kommer att betinga sig högre avlöning, enär arbetsförtjänsterna äro vida större vid stationssamhällena.

Postinspektör Victor Melander i Malmö var kallsinnig till framställningen. Han undvek att beröra frågan om assurerade för-sändelser men skrev till poststyrelsen att enligt vad han "varit i tillfälle att iakttaga befordrar lantbrevbäraren å berörda ring-linje rekommenderade försändelser i behörig ordning". Han ansåg inte att någon poststation var "av nämnvärt behov påkallad" och hemställde att framställningen inte skulle bifallas. Detta blev också poststyrelsens beslut.

Den lantbrevbäring som redan fanns när Leander och Lindholm skrev till poststyrelsen berörs längre fram i detta avsnitt. Nu skall det först handla något om vardagsproblem vid den förenade post- och järnvägsstationen. Stinsen Wilhelm Helmer efterträddes den 1 april 1900 av Henrik Wilhelm Bergdahl, som alltså också fick ansvaret för poststationen i Skruv. Företräddaren hade i början av 1890-talet förgäves kämpat för att få bättre betalt och därvid åberopat att frimärksförsäljningen uppgick till 877 kronor år 1881 och 1806 kronor år 1891, således mer än fördubblad på tio år. Den gången hade von Heidenstam på järnvägsbolagets styrelses vägnar bland annat uttalat följande:

Tiden varunder poststationerna skola hållas öppna för allmänheten är visser-ligen begränsad till några timmar dagligen, men allmänheten låter icke därav hindra sig att även på andra tider knacka på postluckan för att inlämna försän-delser eller efterfråga sådana. Frimärksförsäljningen utgör ej ett utslutande bevis på de göromål en poststationsföreståndare på landsbygden måste underkasta

sig, ty korrespondenter, som ärligen avsända endast få brev, låta ofta, stundom dagligen, efterhöra huruvida sådana till dem ankommit.

Stationsföreståndaren, som hela dagen får anlitas i avseende på järnvägs-rörelsen, måste alltså vid varje sådan signal avbryta sitt arbete vid skriv-bordet, telegraferen m m, för att efterhöra vad därmed avses. Att då avvisa en del av de besökande vore utan allt ändamål, enär hindret för hans arbete redan inträffat. Väl hava några stationsföreståndare gjort försök att förnä allmänheten iakttaga de bestämde tiderna, men därvid misslyckats. De hava endast ådragit sig förebråelser för bristande tillmötesgående, destomer som allmänheten å landsbygden, även med bästa vilja, icke kan iakttaga tiderna så, som inom mera koncentrerade samhällen är möjligt.

Uttalandet speglar något av den problematik som man ofta finner i handlingar som berör förhållandena vid de förenade poststatio-nerna. Framställningen avsåg den gången en höjning av årsarvodet för poststationsföreståndaren i Skruv till 420 kronor. Postinspek-tör Hugo Winroth uttalade emellertid efter jämförelse med andra förenade poststationer, att frimärksåtgången i Skruv var "alldeles för låg för att motivera en dylik förhöjning" och ville inte ens gå med på att höja från 240 till 360 kronor om året. Så småningom rättade det till sig, även om Wilhelm Helmer inte upplevde någon större framgång. Hans efterträdare H W Bergdahl avlöstes i oktober 1914 av Carl Wilhelm Birger Holmgren, som hade varit stins i Äryd under sju år. I maj 1919 blev det åter skifte och Bror Martin Björklund tog vid. Även han kom från Äryd, där han hade tjänst-gjort mellan 1914 och 1919. Dessförinnan hade han varit stins i Saleboda under sju år. Man ser ofta i personalhandlingar att stinsarna flyttades från den ena stationen till den andra utmed järnvägen.

Björklund fick i oktober 1923 Henning Wilhelm Jonasson som efterträdare. Denne hade efter fem år i Moshult också varit stins i Holmsjö under mer än elva år, från juni 1912 till oktober 1923. Efter honom ansvarade följande järnvägstjänstemän för posten i Skruv: Gustaf Fritz Albert Astrand (1942-1946), Bror Karl Del-stam (1946-1950) och Karl Ferdinand Selander (1950-1951). Post-arbetet fullgjordes i allmänhet av ett postbiträde vid järnvägen. Den 1 december 1951 skildes post och järnväg åt, varvid postbi-trädet Maja Arenbring skötte poststationen under den månad som återstod tills den blev stushöjd till en postexpedition.

Med sin skicklighet och rutin blev Maja Arenbring chef och fick den dåvarande postala titeln stationsmästare. Vid postverkets omorganisation 1977 blev hon postmästare och termen postkontor infördes för den förutvarande postexpeditionen. Efter Maja Aren-

brings pensionering i maj 1982 var postmästarebefattningen vakant under en tid, varefter ortens nye postmästare blev Berith Johansson, som dessförinnan varit lantbrevbärare i Skruv.

Maja Arenbring fick under två år uppleva att bli uppmärksammad av Bergunda frimärksklubb för ungdom med en silverplakett till postkontorets personal för prydlig stämpling av frimärken. Denna frimärksförening, som består av idel ungdomar med en handfull vuxna ledare, utser varje år ett postkontor inom Smålandspostens spridningsområde som provinsbäst i frimärksmakulering. Bedömningen görs bland annat i förhållande till den beräknade postmängden vid postkontoret, där antalet hushåll också spelar in. Vid överlämningen av utmärkelsen i april 1980 framhöll Willy Jönsson i sin egenskap av ungdomsledare vid frimärksföreningen att denna inte ställer några krav på att posten skall stämplas prydligt och man är närmast förvånad över att personalen trots brådska kan göra ifrån sig så väl även från filatelistisk synpunkt.

Personalen vid postkontoret i Skruv hade under årens lopp fått intresse för frimärkssamlares behov, inte minst genom att postkontoret vid flera tillfällen varit utställningslokal för objekt som ägs av Ingemar Karlsson, intresserad medlem av Tingsryds filatelistförening. Bland annat i sammanhang med Frimärkets Dag har han visat delar av sina samlingar. Bland objekt i dessa kan nämnas ett originellt brev, stämplat i Tomelilla när seklet var ungt. Dess adressering, som upptar större delen av kuvertets framsida, har följande text:

*Jag sänder brev med jernvägs tåg
det lägges in i postens säck -
och bedes vänligt kom i häg
till Herman Karlsson Hästebäck
där som han bor vid skogen Ljuå
ej långt från poststationen Skruv*

Den inledningsvis omnämnda lantbrevbäringslinjen från Skruvs förenade post- och järnvägsstation till Ljuder uppehölls till en början av skraddare Peter August Magnusson Lindeberg från Banaholm. Ursprungligen tog han återvägen över Grimsnäs och Akerby, men efter postmästare Janne Lagerströms inspektion av linjen i oktober 1899 ändrades linjen så att den fick sträckningen Skruv - Akerby - Grimsnäs - Ljuders pastorsexpedition - Ålebäcksås - Kyle - Skruvs poststation. Den uppsägning av lantbrevbäringsbefattningen, som förut nämnda Leander och Lindholm "förutsåg" i sin

framställning till poststyrelsen om en poststation vid kyrkan, ägde rum redan den 22 mars 1900. Anbud infordrades på vanligt sätt och postinspektionen tycks inte ens ha gjort ett försök att övertala August Lindeberg att bli kvar. I stället skickades den 2 juni 1900 till poststyrelsen ett förslagskontrakt med husaren August Kroon från lägenheten Nybygget under Backa. Denne fick från juli månads början fullgöra lantbrevbäring på linjen för en krona per tur. Det motsvarade 83,5 öre per mil. Poststyrelsen godkände den ökade kostnaden, kanske beroende på den avslutande meningen i postinspektionens framställning om att anta Kroons anbud: "Lägre beting å lantbrevbäringen har, oaktat upprepade försök, ej kunnat erhållas". Leander och Lindholm tycktes ha varit dåligt informerade om företrädarens ersättning. Denna var i verkligheten bara 50 öre per tur enligt det kontrakt som hade slutits i oktober 1899 efter ändring av linjens sträckning. Lantbrevbäringskostnaden fördubblades sålunda för postverket.

I tron att få ännu bättre ersättning sade Kroon upp sitt kontrakt till upphörande med 1903 års utgång. När befattningen då utlystes till ansökan fick Kroon underhand veta att det fanns konkurrenter som ville nöja sig med en kronas ersättning per tur. Snopen måste han därför underbjuda och det nya kontrakt som han fick för tillämpning från den 1 januari 1904 gav honom en ersättning av 96 öre per tur. Hans manöver för att få bättre betalt hade alltså givit motsatt resultat.

På hösten följande år efterträdde Kroon av förre soldaten Johannes Sjölin från Kyle, vilken efter en uppsägning lyckades med konststycket att från den 1 juli 1908 få turersättningen höjd till kr 1:50, nu med linjen sträckt även över Bondeskog och Vida by. Hans förklaring i februari 1911 till postmästaren i Växjö med anledning av klagomål från vissa hushåll över "dålig service" har ett visst intresse. Han skrev att han förbundit sig att gå till Wides by och där avlämna post på sätt reglementet förmåler, men ej till någon bestämd punkt inom sagda by, vadan jag ansett mig berättigad att taga vändpunkten inom byn var som helst allt efter tid och tidtabellens medgivande.

Klagomålen gick ut på att Sjölin inte gick genom hela den kilometerlånga Vida by och kunderna därför måste möta upp i mitten av byn för att uträtta sina postärenden. Linjen blev senare omreglerad. Bland andra innehavare under den tid då postutdelningen alltjämt fullgjordes gående kan nämnas Einar Georg Valdemar Johansson från Akerby.

Behovet av ytterligare lantbrevbäring inom Ljuders socken kom tidigt på pränt. Vid den ordinarie kommunalstämman den 28 december 1904 beslöt man sålunda att begära en linje som kunde betjäna den södra delen av socknen. Det var i detta sammanhang som Kroon frånträdde sitt kontrakt och Sjölin efterträdde honom på den utsträckning av linjen som kom till i stället för att inrätta ytterligare en lantbrevbäring. Turtätheten höjdes från två till tre per vecka i juli 1908.

Så småningom kom en andra linje ändå till stånd. Förre hemmansägaren Johan Gottfrid Israelsson från Skrämbohult Norregård i Algutsboda församling fick nämligen ett kontrakt om att från september månads början 1919 fullgöra lantbrevbäring på en linje från Skruvs poststation över Skrämbohult, Gåsmåla, Askaremåla, Bökevara, Gissamåla, Sutaremåla och åter till Skruv. Därmed överskreds gränsen till Algutsboda socken, något som kanske inte betydde så mycket vid detta tillfälle även om den nya linjen inte kom Ljuders socken till del. Men i och med den justering av länsgränsen som gjordes i modern tid kom denna linje att till större delen sträcka sig i Kalmar län. Det medförde bland annat komplikationer vid den omorganisation som på 1970-talet gjordes då lantbrevbäringsnätet till stor del kom att centraliseras till Emmaboda.

Ett försök att efter beslut på den ordinarie kommunalstämman med Ljuders socken den 31 oktober 1903 få lantbrevbäringen utsträckt till Tjugosjö misslyckades. Under utredningen anförde poststationsföreståndaren i Skruv att korrespondenterna i Tjugosjö kunde vara någorlunda tillfredsställda med den dåvarande lantbrevbäringen. Önskemålen om utsträckning i södra delen av socknen avfärdades samtidigt med poststationsföreståndarens uttalande att korrespondenterna kunde erhålla sin post en gång om dagen genom handlanden J A Franzén i Kråksjö, som dagligen hämtade post vid poststationen till omkringliggande byar. Det var på den tiden som postverket drog nytta av handlandenas önskan att vara postförmedlare för att få kunderna på besök i affären.

Lantbrevbärare i Konga härad

Atskilliga av äldre tiders lantbrevbärare passerar revy i bokens olika avsnitt. För tiden efter första världskriget är det däremot sparsamt med uppgifter om dessa landsbygdens trottjänare. De har varit många och en redovisning av dem alla skulle kräva stort utrymme. Jag begränsar mig till att här återge namnen på de ordinarie lantbrevbärare som nu är verksamma inom Konga härad (oktober 1987).

Hovmantorp: Carl-Gunnar Nilson och Siv Rudenius

Ingelstad: Bengt-Uno Lilja, Bertil Cajnerud och Sol-Britt Fransson

Lessebo: Dan Edberg

Linneryd: Marianne Petersson och Rolf Jansson

Skruv: Börje Hennerfeldt

Tingsryd: Torsten Nygren, Mikael Karlsson, Johnny Fransson och Eivor Gunnarsson

Väckelsång: Gösta Johansson, Göte Johansson och Roland Eriksson

Åryd: Roland Andersson

Älmeboda: Margareta Karlsson och Birgit Karlsson

Vid en träff med Emmaboda kommuns lantbrevbärare och deras chefer för utbyte av arbetsfarenheter fanns några lantbrevbärare med, vars linjer sträcker sig inom Konga härad. Från vänster Börje Magnusson, Evy Svensson, Eric Carlsson, Ann-Marie Liss-Hultberg, Madeleine Karlsson, Olle Arvidsson, Sven Jonsson, Eine Svensson, Sixten Johansson, Maj Hellgren och Erling Arvidsson.

Bläckmakulering

En stor del av datumstämplarna till de många poststationer som inrättades den 1 januari 1874 hann inte levereras i tid. Detta fick till följd att föreståndarna måste makulera frimärkena på avgående brev med bläck i väntan på leverans, allt enligt föreskrift från generalpoststyrelsen.

Före årsskiftet levererades stämplarna till Gotland och Blekinge och Östergötland samt till Gävleborgs och Kristianstads län, i två fall dock inte förrän på julafton. Samtliga tre smålandslän fick vänta och därför är bläckmakulerade brev och frimärken, särskilt från Kronobergs län inte så sällsynta. Föreskrifterna preciserade inte på vad sätt makuleringen skulle ske, men åtskilliga föreståndare skrev prydligt poststationens namn och datum på frimärkena. Sådana objekt värderas högt av hembygdssamlare, men tyvärr kan förfälskningar förekomma.

Inom Konga härad kan bläckmakuleringar finnas på post från Furuby, Hovmantorp, Lessebo, Linneryd, Sjöbol, Snärshult, Almeboda och Öremo samt möjligen enstaka även från Tingsryd. Även Långasjö i nuvarande Kalmar län räknas till de möjliga bläckskriftsmakuleringarna.

Poststationsföreståndarnas handstilar framgår av bland annat de s k personaluppgifterna, av vilka prov eller utdrag lämnas i det följande.

Hafman Carl den 29 januari 1874

Abrahamson

*Herman
Abrahamson Jacob*

Personaluppgift

för år 1874

från

Poststationen i *Furuby*,
som f. n. lyder under *Vesia* postkontor.

Undertecknad poststationsföreståndare är född *27^e April 1815 (Göteborg)*

antogs till e. o. tjänsteman vid Postverket

och förordnades till nu innehavande befattning *15e Dec. 1873* ;

är härföretan *Comminut i Furuby*.

och har fört, enligt förordnande den varit poststations-

föreståndare i under år.

Furuby den *29e* januari 1874.

Runkholm Lundgren

Lessebo den *29* januari 1874.

A. J. O. Andersson

Linneryd den *30* januari 1874.

P. A. Persén

Personaluppgift

från

poststationen i Tingryd,

som f. n. lyder under Wexö postkontor.

Undertecknad poststationsföreståndare är född 1830/9/6;

antogs till e. o. tjänsteman vid Postverket _____,

och förordnades till nu innehavande befattning 1862/4/5;

är härförutan _____,

och har förut, enligt förordnande den 19/6 1866, varit poststationsföreståndare

i Torby under _____ år.

Tingryd den 2 januari 1869.

Augusta Roos

Långasjö den 30 januari 1874.

Louise Charlotte Catharina Cyllen-sköld
(Wiken)

Sjöbom den 8 januari 1875

C. W. Rydberg

Snärshult den 30 januari 1874

P. Lindahl

Bluslöda den 30 januari 1874

Pella Lindahl

Personaluppgift

för år 1874

från _____

Poststationen i Crema,

som f. n. lyder under Wexö postanstalt.

Undertecknad poststationsföreståndare är född 1839/1/3;

antogs till e. o. tjänsteman vid Postverket _____,

och förordnades till nu innehavande befattning 1870/1873;

är härförutan Bokholm,

och har förut, enligt förordnande den _____ varit poststations-

föreståndare i _____ under _____ år.

Crema den 31 januari 1874.

Fredrik Gustaf Rogberg

En jämförelse av detta frimärke med handstilen på vidstående personaluppgift tyder inte säkert på att Gustaf Rogberg själv gjort anteckningen på frimärket. Han kan ha haft ett biträde till hjälp när det fanns mycket post att behandla. Ofta visar skriften på bläckmakulerade frimärken större likhet med poststationsföreståndarnas handstilar, som t ex för Snärshult ovan. (Foto: Erik Lindgren)

Hammarström, Marta, Yxnanäs	151	Johansson, Simon, Väckelsång	128	Ljungholm, Elisabet, Långasjö	57	Oséen, F G, Älmeboda	73
Hedberg, Axel Th, Kvarnamåla	125+	Johansson, Sixten, Långasjö	58	Ljungholm, F O, Långasjö	56	Oséen, Karl J, Älmeboda	74
Hellgren, Sven Erik, Kvarnamåla	146	Johansson, Sven, Ingelstad	59	Ljungholm, J A, Långasjö	56	Ottosson, Willie, Konga	95
Helmer, Wilhelm, Skruv	160	Jonasson, C J, Älmeboda	55	Lundberg, B F, Vissefjärda	29	Petersson, Anders, Hensmåla	91
Helmersson, Gunborg, Väckelsång	129	Jonasson, E V, Linneryd	41	Lundberg, Elof, Yxnanäs	151	Petersson, August, Tingsryd	23+
Hentz, Ola, Ingelstad	66+	Jonasson, H W, Skruv	161	Lundgren, R, Furuby	35	Petersson, C G, Älmeboda	72
Herthelius, S, Linneryd	51	Jonasson, Jonas R, Kvarnamåla	146	Lundin, A, Ingelstad	67	Petersson, Carl G, Broaryd	33+
Holmberg, J A, Linneryd	41	Jonasson, S J, Öljevult	24	Lundin, Carl Emil, Konga	93	Petersson, E J, Tingsryd	25
Holmbäck, E R, Djuramåla	82	Jonsson, Gustaf, Ingelstad	68	Lundkvist, B G, Broaryd	68	Petersson, Eva Stina, Älmeboda	71
Holmgren, C G, Lessebo	43	Jonsson, Sune, Tingsryd	21	Lundman, Fredrik, Malmö	101	Petersson, Frans, Tollstorp	33
Holmgren, C W B, Åryd	155	Jonsson, Sven, Långasjö	58	Löfgren, Karl A, Yxnanäs	151	Petersson, Gustaf, Älmeboda	71
Holmqvist, Ester, Nöbbeled	109	Jönsson, D, Hejan	34	Löndahl, J A, Snärshult	7+	Petersson, Helmer, Vissefjärda	30
Holmér, Johan August, Tegnaby	125+	Jönsson, Emil W, Nöbbeled	110	Lööf, Elsa K, Rävemåla	116	Petersson, J M, Germundmåla	115
Hvitfelt, J N F, Åryd	155	Jönsson, Jöns, Vingsmåla	79	Magnusson, A J F, Ingelstad	66+	Petersson, Knut A, Hensmåla	137
Håkansson, Carl J, Tingsryd	102	Jönsson, Milly, Hensmåla	137	Magnusson, Arthur, Gäddeviksås	99	Petersson, Margit, V. Nöbbele	110
Håkansson, Magns G, Uråsa	123	Jönsson, Pål, Linneröd	49	Magnusson, August, Dänningelanda	68	Petersson, Paul, Tingsryd	23+
Hård af Segerstad, J, S. Sandsjö	91	Jönsson, Willy, Växjö	162	Magnusson, G E, Ingelstad	66	Petrusson, Gustaf, Sandvik	50
Högberg, Knut, Växjö	145	Kambring, O G, Uråsa	125	Magnusson, Gustaf, Åreda	152	Pettersson, I H F, Ingelstad	66
Ihr, K J, Urshult	25	Karlsson, B J W, Djuramåla	83	Magnusson, P S, Bjessebohult	75	Pettersson, Semi M, Tegnaby	141
Israelsson, Bror F J, Åryd	155	Karlsson, Daniel, Linneryd	40	Magnusson, Peter, Dångebo	79	Platen, J A, Konga	92
Israelsson, I A L, Konga	93	Karlsson, Ellen B W, Tjugosjö	157	Magnusson, Peter Olof, Uråsa	124	Pontén, Charlotta, Linneryd	47
Israelsson, J G, Algutsboda	164	Karlsson, F A, Långasjö	25	Malmström, Th A, Vissefjärda	26	Pontén, Nancy A L, Långasjö	55
Jansson, Gustaf, Jät	134	Karlsson, Frans G, Åryd	156	Martinell, Karl, Malmö	41	Pontén, P A, Linneryd	46
Jansson, Karl G, Konga	91	Karlsson, Ingemar, Skruv	162	Mattson, Anna M, Tegnaby	141	Prinzell, C G V, Uråsa	123
Jansén, Hans G, Tingsryd	21	Karlsson, J E, Linneryd	40	Medin, F J, Långasjö	55	Pulson, B I, Hovmantorp	40
Johannisson-Hult, Väckelsång	130	Karlsson, J V, Broaryd	68	Melander, Victor, Malmö	56	Rogberg, G, Öremo	77
Johansson, A, Djuramåla	82	Karlsson, K V, Kvarnamåla	146	Melén, J S, Hovmantorp	40+	Rolf, G W, Dångebo	86
Johansson, A G, Snappahe	144	Karlsson, M A, Tingsryd	20	Möller, Yngve, Växjö	76	Roos, Augusta, Tingsryd	16
Johansson, Albin, V. Nöbbele	110	Karlsson, Majken E M, Tjugosjö	157	Neiglick, Nils Chr, Jönköping	28	Roos, Wilhelm, Stockholm	19+
Johansson, Alfred, Dångebo	89	Karlsson, Matilda, Åryd	156	Nicklasson, Peter, Långasjö	134	Rooth, F F, Konga	92
Johansson, Anders, Linneryd	58	Karlsson, Svea, Rävemåls	116	Nikolausson, Johan, Ingemundem	148	Rudin, A, Rolsmo	51
Johansson, August, Djuramåla	81	Key, Emil, Helsingborg	28	Nilsson, Johannes, Jät	133	Rydberg, C V, Sjöbol	7+
Johansson, August, Sjöbol	62	Klasson, Lennart, Linneryd	48	Nilsson, Bernhard, Konga	92	Rydeman, Eric Hj, Älmeboda	74
Johansson, Axel H, Yxnanäs	151	Krantz, N J, Vissefjärda	29	Nilsson, C E, Furuby	38	Rydén, Frans, Linneryd	51
Johansson, Berit, Skruv	162	Kroon, August, Ljuder	163	Nilsson, Elias, Bjessebohult	32+	Rydén, Alice, Dångebo	88
Johansson, C A, Väckelsång	130	Krusenstjerna, Oscar von, Åryd	156	Nilsson, Emanuel, Snappahe	144	Salomonsson, Berith, Tingsryd	21
Johansson, C E, Furuby	38	Krysén, J H, Tingsryd	21	Nilsson, Frans, Långasjö	55	Samuelsson, Carl A, Väckelsång	130
Johansson, Carl A, Yxnanäs	150	Krysén, J K, Konga	93	Nilsson, Gustaf, Snappahe	144	Samuelsson, C A, Tingsryd	24
Johansson, Christer, Ingelstad	66	Krüger, S, Uråsa	123	Nilsson, J G, Öremo	78	Samuelsson, Karl Th, Nöbbeled	108
Johansson, David, Furuby	36	Källström, K H M, Ingelstad	66	Nilsson, J V, Tingsryd	25	Sandahl, Martin, Älmeboda	116
Johansson, Frans, Dångebo	87	Lagerström, Janne, Växjö	20+	Nilsson, Johan G, Dångebo	79	Sandberg, A M, Djuramåla	82
Johansson, Gustav W, Åryd	156	Larsson, H G, Tingsryd	21	Nilsson, John, Hensmåla	138+	Sandberg, I M, Djuramåla	83
Johansson, Göte, Väckelsång	129	Larsson, Peter G, Dångebo	87	Nilsson, Josef, Rävemåla	116	Sandberg, Nikolaus, Germundemåla	76
Johansson, J, Hollstorp	152	Leander, S J E, Ljuder	159	Nilsson, Karl Gustaf, Konga	93	Sandgren, C H, Tingsryd	21
Johansson, J A, Ingelstad	68	Liljeberg, Gustaf W, Konga	93	Nilsson, Per Algot, Konga	93	Sandgren, Frans A, Rävemåla	111
Johansson, J A, Älmeboda	72	Liljegren, Anna, Gäddeviksås	98	Nord, Otto, Tjugosjö	157	Schönbeck, J A, Kalmar	28
Johansson, J G, Djuramåla	81	Liljegren, Enny, Gäddeviksås	98	Nordin, Johannes A, Tegnaby	141	Selander, K F, Skruv	161
Johansson, J M, Långasjö	32+	Kiljegren, Karl, Bjessebohult	76	Norlander, P, Nöbbeled	108	Sjö, Alfred, Hovmantorp	39
Johansson, Johan August, Snappahe	144	Lind, Claes, Älmeboda	74	Nyqvist, F E N, Konga	93	Sjölin, Johannes, Ljuder	45+
Johansson, Julius, Dångebo	87	Lindahl, Edla, Älmeboda	71	Odmann, C W, Växjö	82	Sjösten, Ada A M, Tegnaby	141
Johansson, K F, Linneryd	52	Lindberg, Per A, Snappahe	144	Ohlsson, Bror Gunnar, Konga	93	Sjöstén, Amanda S, Snappahe	144
Johansson, Karin, Vissefjärda	30	Lindblad, Gösta, Linneryd	48	Ohlsson, O, Öljevult	34	Sjöstén, Klas, Snappahe	144
Johansson, Mattis, Backaryd	81	Lindblad, Greta, Linneryd	48	Ohlsson, Olof F, Yxnanäs	151	Stenberg, E E, Djuramåla	83
Johansson, Monica, Linneryd	48	Lindholm, Johannes, Ljuder	159	Olofsson, Ellen M H, Tjugosjö	157	Stenbock, M, Ingelstad	64
Johansson, O S, Furuby	38	Lindskog, J L, Åryd	155	Olsson, Karl Håkan, Yxnanäs	151	Stenholm, Olof, Konga	74+
Johansson, P A, Öljevult	24	Lindskog, Johannes, Hovmantorp	39	Olsson, Sven Daniel, Uråsa	118	Stenlund, Elof, Skräddaremåla	75
Johansson, Peter, Grönadal	23+	Lindvall, Axel, Nättraby	150	Olsson, Ture, Växjö	125	Strand, H, Väckelsång	120
Johansson, Petter, Tollstorp	33	Lindvall, Karl, Linneryd	50	Olsson, Yngve, Vissefjärda	30	Ström, Carl Fr, Ronneby	130

Svanström, Sven Jonas, Uråsa	122
Svensson, A E, Lessebo	44
Svensson, Carolina, Djuramåla	82
Svensson, Dorothy M M, Tjugosjö	157
Svensson, E K, Furuby	38
Svensson, Erik, Vrångaböke	134
Svensson, Evy, Vissefjärda	30
Svensson, Fritiof, Långasjö	25
Svensson, Håkan, Yttre Källehult	103
Svensson, Johan, Öremo	79
Svensson, J E, Tattamåla	139
Svensson, K G Linneryd	50
Svensson, Karl, Bastanäs	52+
Svensson, P, L:a Räfsmåla	139
Svensson, V E, Älmeboda	73
Svensson, Yngve E I, Rävemåla	116
Taube, G, Uråsa	121
Taube, Henrik, Uråsa	118
Tegnér, Esaias, Växjö	27
Tengroth, Bengt, Lessebo	44
Terning, Cecilia, Äryd	155
Terning, Åke, Äryd	155
Thelander, Hilda, Långasjö	56
Thelander, J A, Långasjö	57
Thimansson, Per, Ingelstad	65
Thormark, Olof, Malmö	100

Tilly, Uno, Växjö	42
Tornehed, Stig, Växjö	125
Uleskog, Signe, S.Sandsjö	88
Vendel, Knut, Äryd	156
Vinqvist, Karl, Linneryd	50
Waern, W, Konga	89
Walårn, N B, Lenhovda	152
Wechel, Andreas, Leipzig	5
Wennerberg, Gunnar, Växjö	63
Westlund, M, Ingelstad	59
Wieslander, F, Tingsryd	82+
Wieslander, J A, Ingelstad	67
Wieslander, Johan, Vederslöv	133
Wieslander, Karolina, Ingelstad	67
Wieslander, Sven, Ingelstad	33+
Wijkmark, C P, Snappahem	143
Wijnbladh, Hjalmar, Snappahem	143
Willner, C A, Vissefjärda	30
Winroth, Hugo, Malmö	43+
Winstam, H G V, Äryd	155
Wrangel, Ewert, Växjö	16
Ågren, V A, Lessebo	43
Åkesson, Algot, Tattamåla	139
Åkesson, C J, S Sandsjö	85
Åstrand, G F A, Skruv	161
Ölvstam, I A D, Lessebo	43

Din egen hembygds posthistoria

I en serie böcker av samma slag som du läser nu, försöker jag successivt beskriva smäländsk posthistoria, i allmänhet häradsvis. Även om du har dina rötter på ett annat håll i vårt land kan du få del av din egen hembygds posthistoria. Jag kan skriva den kortfattad åt dig på 2-3 sidor, men du kan också själv forma ut den med hjälp av lånade dokumentkopior.

I boken "Hembygdens postarkiv" finns förutom uppsatser om viktiga utvecklingsperioder för Posten flera mycket omfattande register. Dessa ger dig möjlighet att låna kopior av dokument som berör kommunikationernas utveckling på den svenska landsbygden. Snart sagt varje svensk socken finns representerad med åtminstone någon uppgift. Boken rekvireras på samma sätt som övriga böcker enligt nedanstående förteckning.

- Posthistoria från Ljungby kommun (1980)
- Kommunikation i gränsbygd (Markaryds kommun, 1981)
- Kommunikation i Västbo (1982)
- Kommunikation i Allbo (1983)
- Hembygdens postarkiv (1984)

Böckerna kostar 60 kronor per styck inklusive moms, porto och skyddsemballage. De rekvireras från Förlaget på post, Box 222, 351 05 VÄXJÖ. Du betalar dem i efterhand med det inbetalningskort som följer med leveransen.

Dessutom finns till ett pris av endast 30 kronor
KOMMUNIKATION

I KINNEVALD
men den boken beställs
från
Bergunda Frimärksförening
Box 7003
350 07 VÄXJÖ

